

UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

ADMINISTRATIVA AVDELNINGEN

BILAGA 4
DNR 13-102/1557
SID 1 (104)
2013-03-20

Lokalförsörjningsplan 2014-2016

med bilaga Funktionsprogram för grundskola

Box 22049. Hantverkargatan 2F

Telefon 08-508 33 000

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	5
Inledning	6
Behovsanalys.....	7
Befolkningsprognos	7
Administrativa lokaler	9
Elevantalsprognos grundskola	9
Elevantalsprognos gymnasieskola	18
Elevrörlighet inom gymnasieskolan	18
Fristående gymnasieskolor	20
Kapacitet	21
Grundskola	21
Gymnasieskola	21
Administration	21
Förändringar i lokalbeståndet.....	23
Grundskola	23
Kök	23
Skolmodell.....	24
Gymnasieskola	25
Administrativa lokaler.....	25
Kostnadsutveckling	26
Grundskola	26
Gymnasieskola	26
Elkostnader	26
Administration	27
Effektiviseringsmöjligheter	27
Grundskola och gymnasieskola.....	27
Administration	28
Stadsdelsnämndsområden	29
Bromma	32
Behovsanalys.....	32
Kapacitet	33
Förändringar i lokalbeståndet.....	34
Enskede Årsta Vantör.....	38
Behovsanalys.....	38
Kapacitet	39
Förändringar i lokalbeståndet.....	40
Farsta.....	43
Behovsanalys.....	43
Kapacitet	44
Förändringar i lokalbeståndet.....	44
Hägersten-Liljeholmen.....	48

Behovsanalys.....	48
Kapacitet	50
Förändringar i lokalbeståndet.....	52
Hässelby-Vällingby	56
Behovsanalys.....	56
Kapacitet	57
Förändringar i lokalbeståndet.....	57
Kungsholmen	60
Behovsanalys.....	60
Kapacitet	61
Förändringar i lokalbeståndet.....	62
Norrmalm.....	66
Behovsanalys.....	66
Kapacitet	68
Förändringar i lokalbeståndet.....	69
Rinkeby-Kista.....	72
Behovsanalys.....	72
Kapacitet	73
Förändringar i lokalbeståndet.....	74
Skarpnäck.....	76
Behovsanalys.....	76
Kapacitet	77
Förändringar i lokalbeståndet.....	78
Skärholmen	80
Behovsanalys.....	80
Kapacitet	81
Förändringar i lokalbeståndet.....	82
Spånga-Tensta.....	86
Behovsanalys.....	86
Kapacitet	87
Förändringar i lokalbeståndet.....	87
Södermalm.....	90
Behovsanalys.....	90
Kapacitet	91
Förändringar i lokalbeståndet.....	94
Älvsjö.....	96
Behovsanalys.....	96
Kapacitet	97
Förändringar i lokalbeståndet.....	97
Östermalm	100
Behovsanalys.....	100
Kapacitet	101
Förändringar i lokalbeståndet.....	102
Bilagor:	104

BILAGA 4
DNR 13-102/1557
SID 4 (104)

Sammanfattning

Enligt stadens befolkningsprognos ökar befolkningen i åldrarna 1-18 år fram till år 2021. De kraftigaste ökningarna står att finna i ålderkategorierna 6-12 och 13-15 år. Dessa två grupper ökar med 15 000 respektive 8 000 personer mellan prognosens år 2012 och 2021. Befolkningsökningen har stora geografiska variationer.

Grundskolans elevtalsprognos omfattar från och med 2012 både egenregi och fristående grundskolor. Det finns skillnader i fördelningen av elever mellan fristående och egenregi beroende på årskurser, där de lägre årskurserna har högre andel elever i kommunal skola än vad de högre årskurserna har.

Egenregins verksamhetskapacitet för grundskola, inklusive tillfälliga lokaler bedöms till totalt cirka 70 800 elevplatser. För gymnasieskolan bedöms kapaciteten till mellan 16 500 och 17 750 elevplatser beroende på typ av program och hur elevgrupperna är sammansatta.

Behovet av nya grundskolor bedöms oförändrat till 11 stycken, varav två är under byggnation. Nya inriktningsärenden under 2013 innebär att det beräknade framtida kapacitetsunderskottet på stadsnivå i princip upphör. På stadsdelsnivå kommer ytterligare åtgärder att behövas för att klara kapacitetsbehovet fram till år 2020. Det kommer också att behövas tillfälliga lösningar då flertalet projekt färdigställs under planeringsperioden 2017-2019. Planeringen innebär att hyrans andel av de ekonomiska resurserna ökar. En förutsättning för kostnadsbedömningen är att en relativt stor del av det ökade kapacitetsbehovet löses genom att befintliga lokaler tas tillvara. Under tiden fram till 2020 kommer också ytterligare projekt att tillkomma. Utbildningsnämndens lokalbestånd består av både permanenta och tillfälliga skollokaler. Flertalet lokaler med tillfälligt bygglov behöver avvecklas under planeringsperioden.

Förvaltningen har i uppdrag att utreda möjliga utbyggnader på attraktiva gymnasieskolor. Uppdraget kompletteras med att undersöka möjligheterna till inhyrning av lokaler i nära anslutning till attraktiva skolor.

En utredning av möjligheterna till lokalisering av utbildningsförvaltningen till planerade nya lokaler i Tensta har påbörjats. Förvaltningen kommer även att utreda lokalisering till Rågsved och andra områden utanför innerstaden.

I utredningen Skolplanering för ett växande Stockholm föreslogs att en modell för skolbyggnation skulle tas fram. Det föreslagna funktionsprogrammet innebär att skolan byggs upp genom så kallade hemvister.

Inledning

I samband med nämndernas arbete med underlag till budget ska en lokalförsörjningsplan utarbetas. Detta gäller för samtliga nämnder och ska ge en samlad bild av stadens lokalförsörjning. Lokalförsörjningsplanen är ett verktyg för att staden på lokal och central nivå ska kunna planera det långsiktiga behovet av lokaler och den utgör ett viktigt led i arbetet att uppnå ett effektivt resursutnyttjande. Planen ska utgå från den lokalsituation som råder per den 1 mars 2013 och uppgifter redovisas med beräkning av helårseffekt. Redovisning av förändringar i lokalbeståndet gäller planeringsperioden 2014-2016. Nämnderna ska ha fokus på analys och beskrivning av förändringar. Inledningsvis sker i denna plan redovisning på stadsnivå för att därefter följas av redovisning på stadsdelsnivå.

I utbildningsnämndens lokalförsörjningsplan har inarbetats en avstämning av grundskoleplanering år 2020 mot bakgrund av utredningen Skolplanering för ett växande Stockholm (SPS). Planen innehåller även viss redovisning gällande fristående grund- och gymnasieskolor. Skillnader finns mellan redovisning av fristående och kommunala skolor eftersom förvaltningen saknar tillräcklig kunskap om de fristående skolorna för att kunna göra en likvärdig redovisning.

Den stora befolkningsökningen i de yngre åldrarna innebär att intaget till förskoleklass (F-klass) är mer komplext än tidigare och att nya krav ställs på planering för att säkerställa kapaciteten. En särskild redovisning av planeringsförutsättningar för F-klassintag 2014 ingår därför i lokalförsörjningsplanen (bilaga 1).

I bilaga redovisas pågående och planerade byggnadsprojekt (bilaga 2)

I SPS-utredningen föreslogs att en modell för skolbyggnation skulle tas fram. Utredningen överlämnades till utbildningsförvaltningen som inom ramen för projektet Skolbyggnation för ett växande Stockholm tagit fram ett funktionsprogram för grundskolor (bilaga 3).

Dispositionen följer stadsledningskontorets generella anvisningar genom uppdelning i

- Behov
- Kapacitetsbeskrivning
- Förändringar i lokalbeståndet
- Kostnadsutveckling
- Effektiviseringsmöjligheter

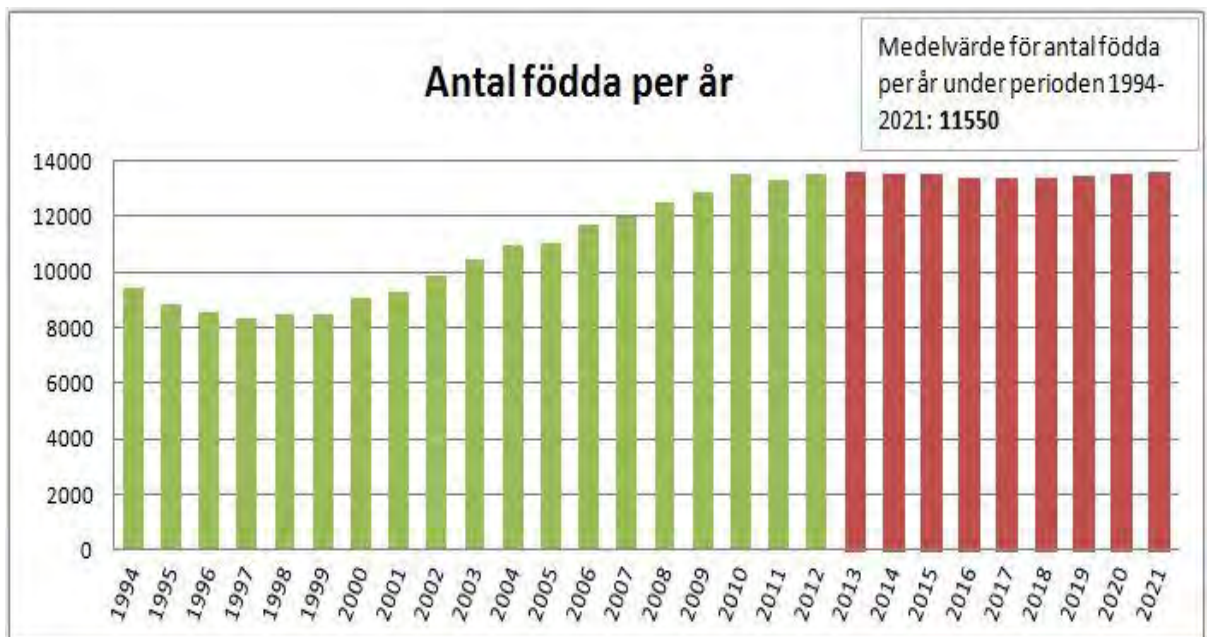
Behovsanalys

Befolkningsprognos

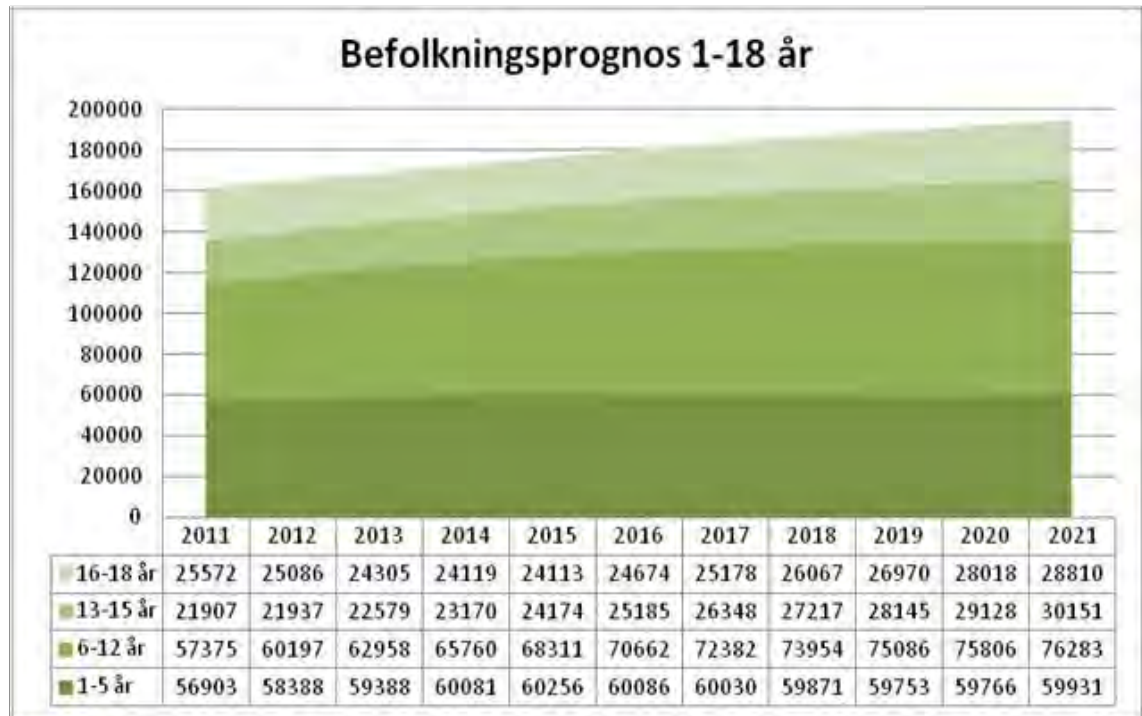
Stadens befolkningsprognos bygger på befolkningsantalet den 1 januari 2012 och sträcker sig fram till och med år 2021. Befolkningsprognosen innehåller till skillnad mot elevantalsprognosen befolkning i planerade nybyggnadsområden där det i dag inte finns några elever, så kallade nollområden.

Befolkningen i åldern 1-18 år ökar under perioden från 165 000 personer till 195 000 personer år 2021. Redan till år 2016 kommer 1-18 åringarna att ha ökat med cirka 15 000 personer. Det är inte alla åldergrupper som ökar. Antalet 1-5-åringar når enligt prognosen sin topp år 2015 för att därefter minska något och stabiliseras kring 59 700-60 000 personer.

Källor för befolkningsprognoser och elevantalsprognoser är Sweco.

Figur 1: Antal födda per år (Rödmarkerade = Prognostiserat antal), källa Sweco

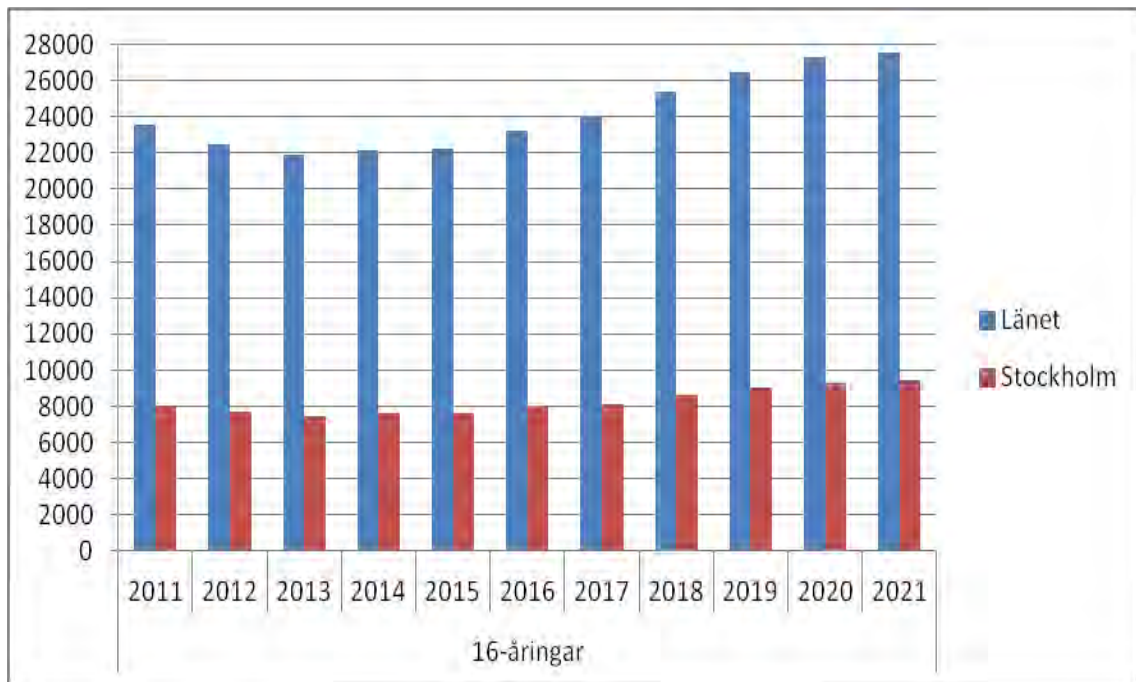
Figur 2: Faktiskt befolkningsantal år 2011 och befolkningsprognos för olika åldersgrupper år 2012-2021, källa Sweco

De kraftigaste ökningarna står att finna i ålderskategorierna 6-12 och 13-15 år. Dessa två grupper ökar med 15 000 respektive 8 000 personer mellan prognosens år 2012 och 2021.

Vad gäller de geografiska skillnaderna utmärker sig Hägersten-Liljeholmen som den stadsdel som har den överlägset största befolkningsökningen i åldrarna 1-18 år. Här beräknas 6 000 personer tillkomma i ålderskategorin fram till år 2021.

Gymnasieverksamheten i egen regi är genom länets gymnasierregion beroende av programutbud och befolkningsutveckling inom hela Stockholms län. Årskullarna i gymnasieåldern låg relativt stilla 2008-2010 och har därefter minskat för att under 2014-2015 åter ligga relativt stilla. Från och med 2016 påbörjas en ökning som tilltar under 2020-talet. Antalet 16-åringar ökar först. Ökningen uppgår till 165 personer år 2014. För länet är ökningen 254 personer. Den stora ökningen av antalet 16-åringar påbörjas under perioden 2016-2020.

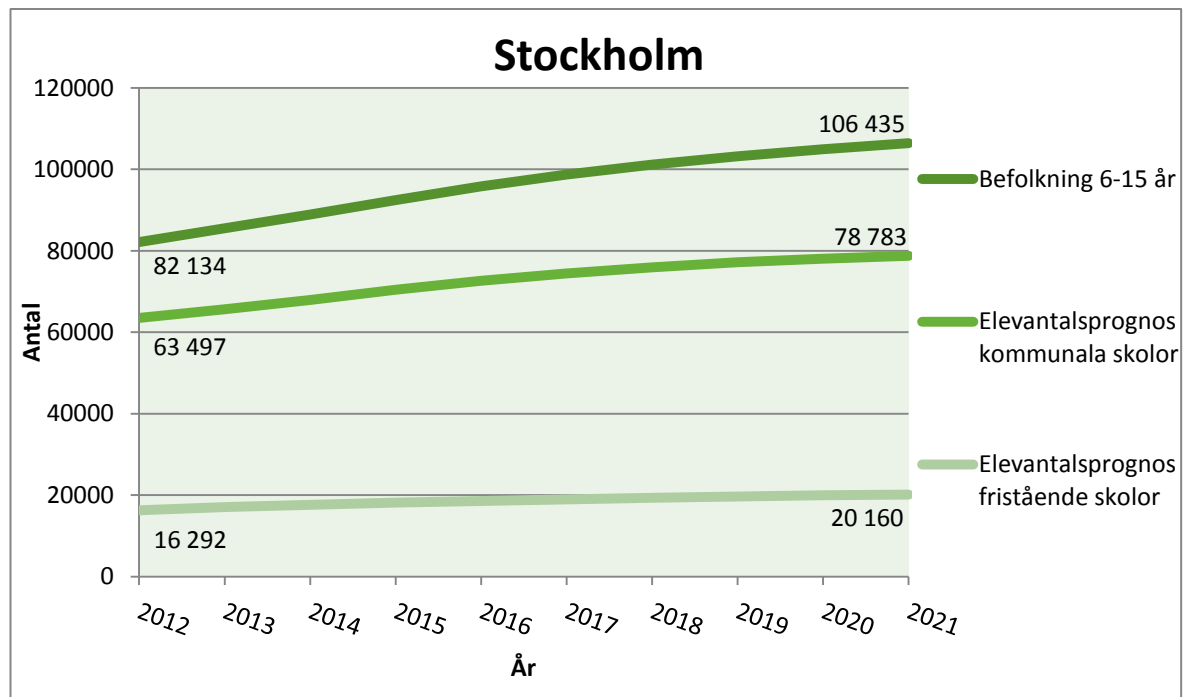
Figur 3: Antalet 16-åringar i Stockholms län. Stockholms stad redovisas dels enskilt med röd stapel samtidigt som kommunens 16-åringar ingår i blå stapel för hela länet. Källa: Kommunförbundet Stockholms län

Administrativa lokaler

Behovet av administrativa lokaler bedöms vara stabilt under perioden.

Elevantalsprognos grundskola

Grundskolans elevantalsprognos omfattar från och med 2012 både egenregi och fristående grundskolor. Prognosen bygger på 2012 års befolkningsprognos och elevströmmar i elevantalsmätningen sista september. Prognosen utgörs alltså av befolkningsprognosen, medan elevströmmarna är en framskivning av faktiska intagsmönster. Grundskola ingår inte i elevantalsprognosen, vilket kan påverka enskilda skolor med omfattande sarskoleverksamhet.

Figur 4: Befolkningsprognos och elevantalsprognoser. Prognosen för fristående skolor avser Stockholms elever i fristående skolor i Stockholm

En skillnad mellan grundskoleprognosens redovisning av egenregi och fristående skolor är att prognosen för fristående skolor endast omfattar stockholmselever. Det skulle inte vara relevant att även redovisa elever från andra kommuner i fristående skolor i Stockholms stad. Stockholmselever i skolor utanför Stockholm återfinns inte i elevantalsprognosen, utan endast i befolkningsprognosen.

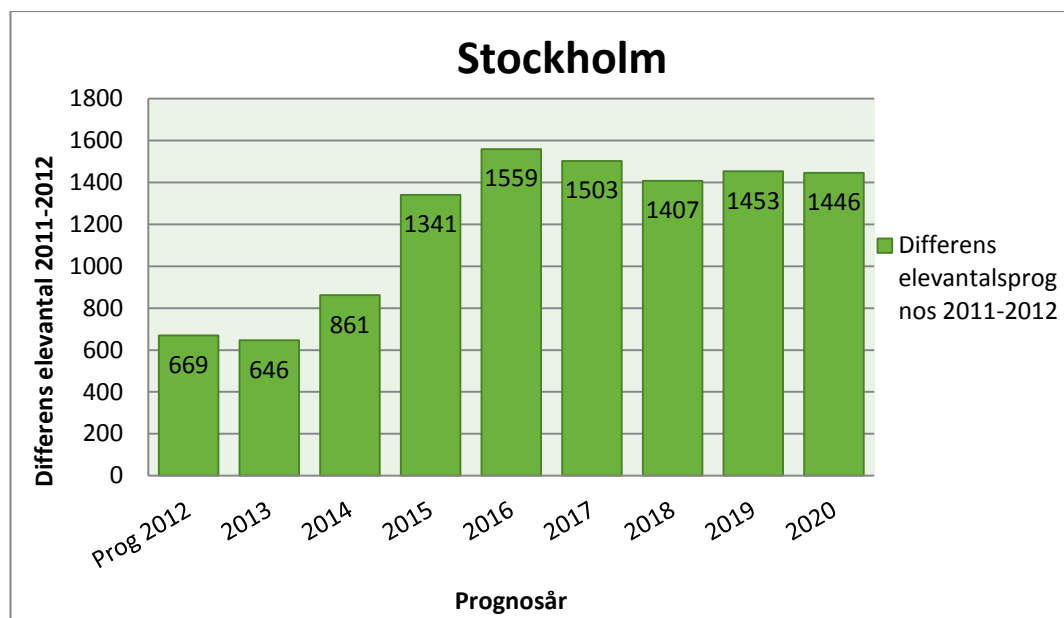
Så här fungerar elevantalsprognosen:

Antalet elever i respektive årskurs beräknas med utgångspunkt från den närmast lägre årskursen läsåret innan. Antalet elever utvecklas på samma sätt som befolkningen i den aktuella åldern i elevens bostadsområde. Med den här metoden kommer fördelningen av barn i ett visst område att fördelas mellan olika skolor på samma sätt som de gör startåret. Undantagen är årskurs F och årskurs 7 där utvecklingen av antalet elever beräknas baserat på antalet elever i samma årskurs året innan uppräknat med befolkningsutvecklingen. Anledningen till att denna beräkningsmetod används för årskurs 7 är att många elever byter skola inför den årskursen och att det då är mer relevant att titta på hur många elever som valde skolan till årskurs 7 året innan snarare än att titta på hur många elever som gick i årskurs 6. Till skillnad mot prognosen för fristående skolor omfattar prognosen för egenregi även elever från andra kommuner. Särskola ingår inte i elevantalsprognosen. Nollområden är områden där det i dagsläget inte bor några elever som är registrerade i en grundskola men i framtiden förväntas området hysa en population av skolbarn som väljer en skola. Eftersom elevprognosen är uppbyggd på befolkningsprognos och faktiska intagsmönster exkluderas dessa barn ur elevprognosen då det inte finns något underlag för att fördela eleverna på skolor.

Det som kan utläsas i figur 2 är att befolkningen i åldrarna 6-15 år ökar markant fram till år 2021. Skillnaden mellan elevantalsprognoskurvorna för kommunala och fristående skolor och befolkningsprognoskurvan ökar över tid med ca 5 000 och uppgår 2021 till ca 7 000 personer i grundskoleålder. Detta förklaras exempelvis av pendling till andra kommuner och att ca 1 000 personer i grundskoleålder tillkommer i nybyggnadsområden där det idag inte finns existerade elevströmmar för att kunna fördela eleverna på skolor. Dessa så kallade nollområden utgörs i huvudsak av prognostiserad befolkning i Mariehäll och Norra Djurgårdsstaden (karta 1).

Förvaltningens granskning av avvikelser i prognostiserade antal elever mellan elevantalsprognosen 2011 och 2012 visar på relativt små avvikelser på kort sikt. Det gäller även vid avstämning mot verkligt utfall. Avvikelser finns däremot på skolnivå och är då orsakade av ändrad skolorganisation eller att elever tas in från andra geografiska områden än tidigare. Som inledningsvis redovisades bygger elevantalsprognosen på faktiska och inte prognostiserade elevströmmar. På några års sikt ökar avvikelserna på grund av att nya bostadsbyggnadsprojekt tillkommer. Nedan (figur 5) redovisas differens mellan elevantalsprognos 2011 och 2012.

En osäkerhet i planeringen är anhöriginvandring som kan komma plötsligt. Utbildningsförvaltningen har tät kontakt med stadsledningskontoret för att få kännedom om detta skulle kräva mer lokalresurser.

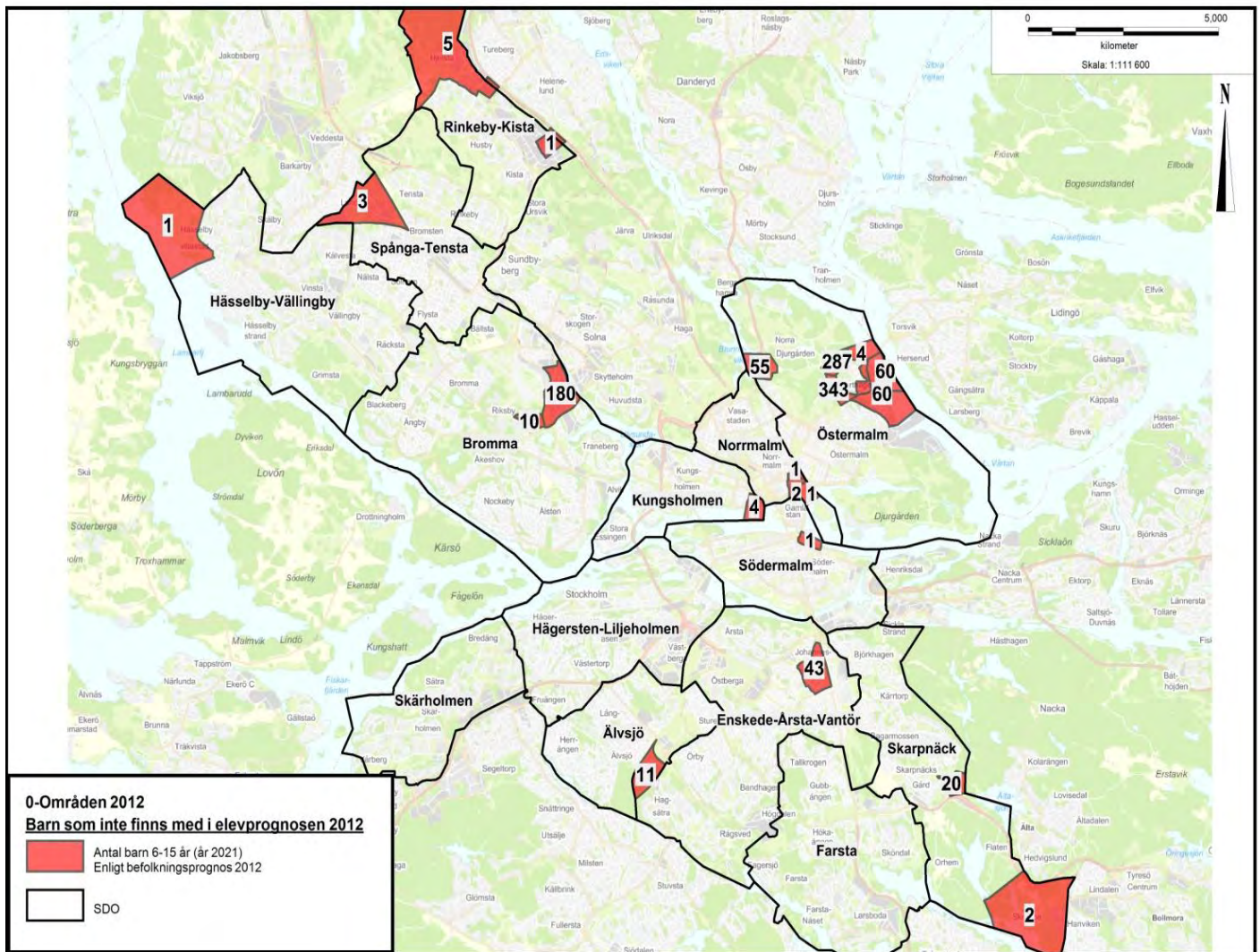

Figur 5: Differensen mellan elevantalsprognos 2011 och 2012 i antal prognostiserade elever i grundskola.

Nollområden

I nedanstående karta redovisas nollområden som inte finns med i elevtalsprognosen 2012. Här bedöms ett visst antal barn i åldrarna 6-15 år tillkomma fram till år 2021. Störst ökning sker i större nybyggnationsområden vid Norra Djurgårdsstaden, Mariehäll och Johanneshov.

Karta 1: Nollområden 2012. Barn som inte är med i elevtalsprognosen 2012.

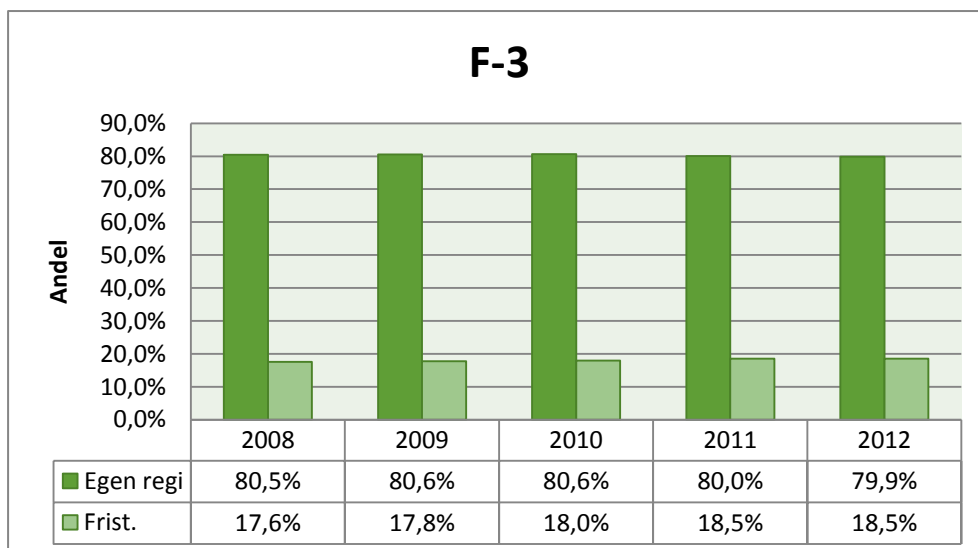
SDO är stadsdelsnämndsområde.

Elevrörlighet inom grundskolan

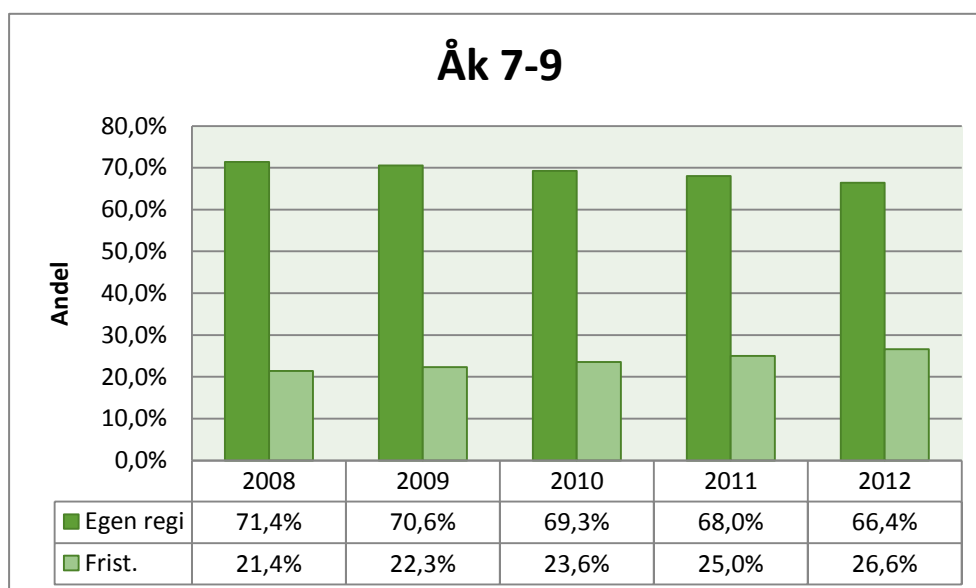
Elevantalsprognoserna för egenregi och fristående skolor bygger på faktiska elevströmmar. Pendling över stadsdelsområdesgränser är av relativt liten omfattning under de första åren och ökar under skoltiden till att ligga mellan 30 och dryga 35 procent i årskurs 7-9. Fördelat per boendeområde är skillnaderna stora. Relativt få elever pendlar från Bromma och Södermalm, medan pendlingen är större från Kista-Rinkeby och Spånga-Tensta. Innerstaden och framför allt Norrmalm har högst andel inpendlande elever. Största delen av elevpendlingen över stadsdelsområdesgränserna går till fristående skolor. Elever med utländsk bakgrund pendlar i högre utsträckning och framför allt till fristående skolor (*Källa Sweco: Pendling och socioekonomisk bakgrund, Stockholm ht 2012 - En översikt*).

Fristående grundskolor

I grundskolans samtliga stadier har andelen elever ökat i de fristående skolorna. Minst har andelen ökat i de yngre åldrarna där de kommunala grundskolorna i stort sett behållit sin andel av eleverna. De fristående grundskolorna har också lägst andel elever i de lägre åldrarna, drygt 18 procent. För årskurs 7-9 är andelen elever i fristående skola nära 27 procent. Troligtvis kommer utvecklingen med en högre andel äldre än yngre elever i fristående grundskolor att fortsätta och kanske till och med att förstärkas.

Figur 6-7: Procentuell fördelning av elever i grundskola i fristående respektive egen regi

Anledningen till att det skiljer sig så pass mycket mellan andelen yngre och äldre elever är osäker, men troliga orsaker är att några huvudmän för fristående grundskolor har riktat in sig mot de äldre årskurserna, att rörligheten är större bland äldre elever och att det är lättare att hitta en lokal om placeringen är mindre geografiskt beroende. Det är också svårare för skolor som vänder sig mot yngre elever att konkurrera med redan befintliga skolor i närområdet.

För fristående grundskolor sker tillskott i huvudsak genom nya skolor och inte genom utbyggnad. I förhållande till antal ansökningar är nyetableringar av fristående grundskolor relativt få.

Nystartade fristående skolor i Stockholm	Start 2008	Start 2009	Start 2010	Start 2011	Start 2012
Grundskolor	9	3	7	6	3

Av 2011 års ansökningar om att starta fristående grundskola fick tio skolor avslag på sina ansökningar och tretton godkändes. Av de godkända skolorna startade enbart tre skolor till höstterminen 2012, två skolor ytterligare försökte etablera sig men fick för få elever. Svårighet att hitta lämplig lokal är en viktig faktor för såväl avslag som att skolor inte startar.

Val av skola i förskoleklass 2010-2012

Efter elevräkningen 2012 har uppgifter tagits fram om hur elever i förskoleklass fördelas mellan stadens egenregi och fristående skolor utifrån vilken stadsdel de bor i.

Pendlingsmönster är inte redovisade så elever som bor i en stadsdel kan gå i skola i en annan stadsdel.

Kategorin ”Övrigt” avser elever som väljer kommunal skola i annan kommun respektive elever med dolda personuppgifter m.m. Siffrorna är avrundade.

Fördelningen mellan förskoleklass i kommunal respektive fristående skolor är sedan 2010 och fram till idag i stort sett oförändrad om man ser till hela staden.

Fyra stadsdelar som utmärker sig genom att ha en stor andel elever i kommunal regi över tiden är Bromma, Enskede-Årsta-Vantör, Hässelby-Vällingby och Älvsjö.

Östermalm utmärker sig genom att ha en låg andel elever i kommunal regi. På Östermalm har det dock funnits en viss fluktuation över tiden.

Rinkeby-Kista och Skärholmen har en stor andel elever i kategorin övrigt.

Även om förändringarna är små om man ser till procenttalen handlar det om en inte oanselig mängd elever. Nedan finns fördelningen i reella elevantal:

Ökningen av antalet elever i F-klass mellan år 2010 och 2012 uppgick till totalt 647. Ökningen för de fristående var 88 vilket motsvarar knappt 14 procent av ökningen.

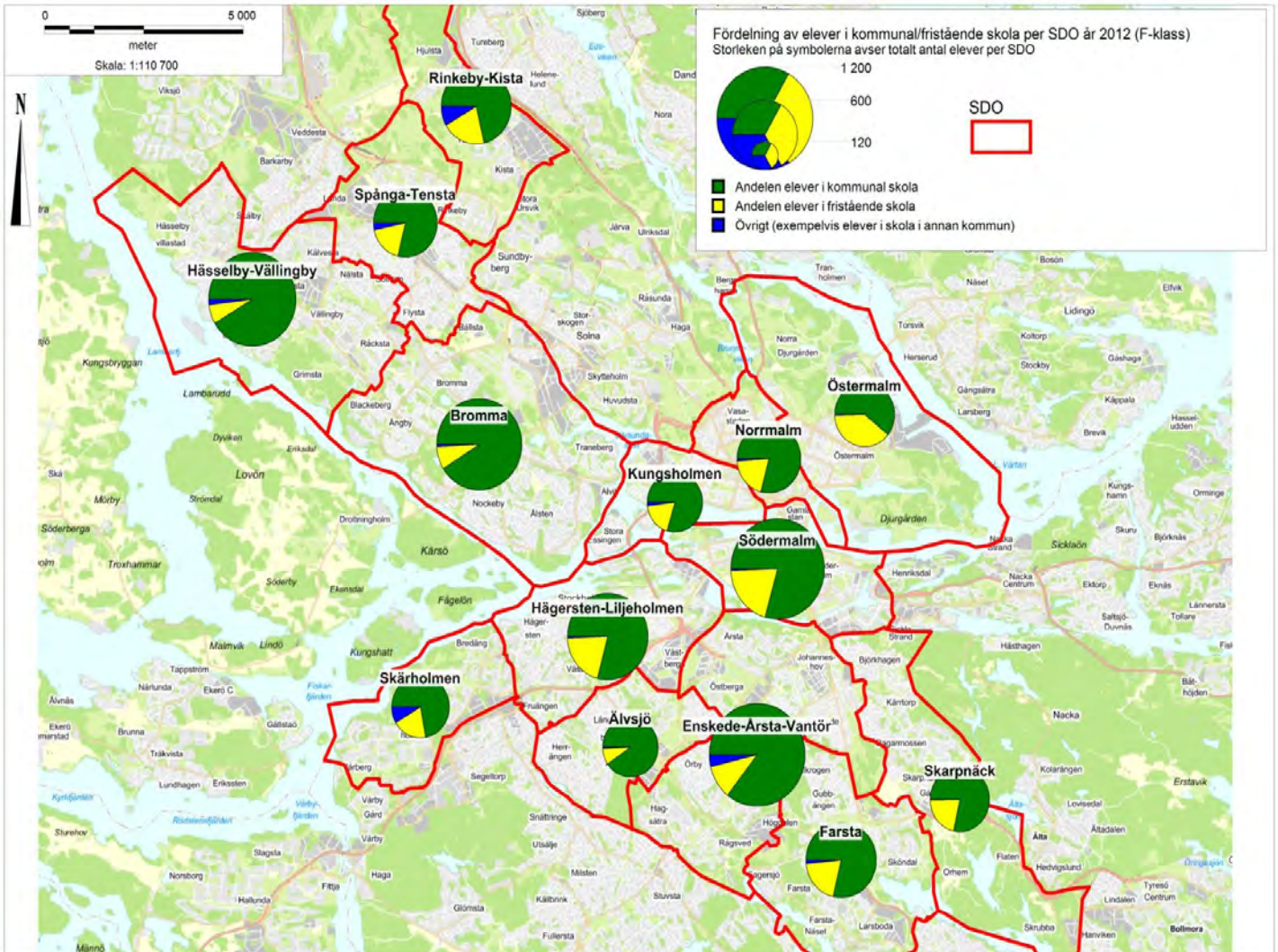
Stadsdel/Regi	2010			2011			2012		
	Kom	Fri	Övr	Kom	Fri	Övr	Kom	Fri	Övr
Bromma	90%	9%	1%	89%	9%	2%	91%	8%	1%
Enskede-Årsta-Vantör	88%	10%	1%	90%	9%	1%	85%	11%	4%
Farsta	77%	22%	2%	79%	20%	1%	79%	20%	2%
Hägersten-Liljeholmen	80%	20%	1%	76%	23%	1%	79%	20%	1%
Hässelby-Vällingby	93%	5%	2%	92%	6%	2%	91%	7%	2%
Kungsholmen	80%	18%	2%	78%	20%	2%	79%	18%	2%
Norrmalm	77%	21%	2%	77%	22%	1%	79%	20%	1%
Rinkeby-Kista	72%	24%	5%	72%	23%	5%	71%	20%	9%
Skarpnäck	82%	17%	2%	79%	20%	1%	78%	21%	0%
Skärholmen	76%	19%	5%	75%	19%	6%	72%	19%	9%
Spånga-Tensta	83%	14%	3%	81%	16%	3%	79%	18%	3%
Södermalm	75%	24%	1%	76%	22%	2%	79%	20%	1%
Älvsjö	90%	9%	1%	91%	8%	1%	90%	9%	1%
Östermalm	59%	39%	1%	53%	46%	1%	61%	39%	1%
Totalt:	81%	17%	2%	80%	18%	2%	80%	17%	3%

Figur 8: Elever i förskoleklass fördelade per den stadsdel eleven bor i.

Stadsdel/Regi	2010			2011			2012		
	Kom	Fri	Övr	Kom	Fri	Övr	Kom	Fri	Övr
Bromma	808	77	8	789	80	19	839	75	9
Enskede-Årsta-Vantör	861	100	12	895	93	9	967	120	44
Farsta	410	115	8	440	110	5	496	124	11
Hägersten-Liljeholmen	582	144	4	578	176	9	646	166	6
Hässelby-Vällingby	773	40	14	806	52	15	857	62	19
Kungsholmen	324	73	7	291	76	7	344	80	9
Norrmalm	374	102	9	383	108	5	419	105	7
Rinkeby-Kista	389	130	25	426	135	30	452	128	54
Skarpnäck	408	83	8	379	94	7	376	103	2
Skärholmen	312	80	21	309	78	26	327	87	40
Spånga-Tensta	471	80	18	497	97	18	429	97	19
Södermalm	719	227	14	766	219	17	833	212	7
Älvsjö	350	34	5	368	32	3	380	37	4
Östermalm	299	198	6	261	225	6	299	190	3
Totalt:	7176	1498	163	7239	1589	182	7664	1586	234
Summa Totalt:	8837			9010			9484		

Figur 9: Antal elever i förskoleklass fördelade per den stadsdel eleven bor i.

Karta 2: Fördelning av elever i förskoleklass mellan kommunal och fristående skola år 2012 per stadsdelsnämndsområde

Elevantalsprognos gymnasieskola

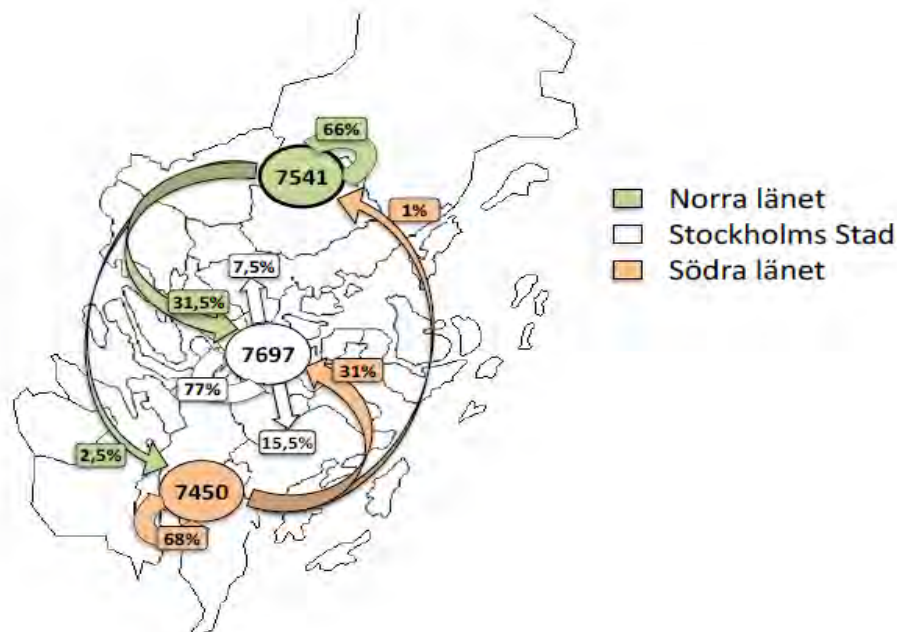
Den senaste elevantalsprognosen för gymnasieskolan bygger på befolkningsprognosen 2011 och någon ny prognos som bygger på befolkningsprognosen 2012 finns inte. 2011 skedde förändringar i gymnasieorganisationen (Gy 11) samt nya samverkansavtal som påverkat antagningsmönster.

Elevrörlighet inom gymnasieskolan

För ungdomar som bor i en kommun i Stockholms län och Håbo i Uppsala län är det fritt att söka gymnasieskola i alla dessa kommuner i och med att alla kommuner har skrivit samverkansavtal om samtliga nationella program vid de kommunala gymnasieskolorna. Därutöver finns ett stort antal fristående gymnasieskolor.

Kommunförbundet Stockholms län uppger att cirka 62 procent av eleverna väljer andra huvudmän än den egna kommunen och att 17 av länets 26 kommuner har en större utpendling än inpendling.

Rörligheten inom gymnasieutbildningen kan illustreras med att det i Stockholms stads gymnasieskolor finns elever från ca 100 kommuner – samtidigt som elever folkbokförda i Stockholm återfinns i ca 100 kommuner från Ystad till Kiruna.

Figur 10: Rörlighet inom gymnasieskolan i Stockholms län, källa: Kommunförbundet Stockholms län

Behovet fastställs på en lättörlig marknad där antalet platser på de olika programmen i gymnasieskolan och i gymnasiesärskolan enligt skollagen så långt möjligt ska anpassas till

ungdomarnas önskemål. Attraktiva gymnasieskolor eller gymnasieutbildningar kan på så sätt ha hela Stockholms län som elevbas. Kommunförbundet Stockholms län uppger att det finns en överkapacitet vad gäller utbildningsplatser på i första hand yrkesprogrammen. En större andel av denna överkapacitet finns vid fristående skolor.

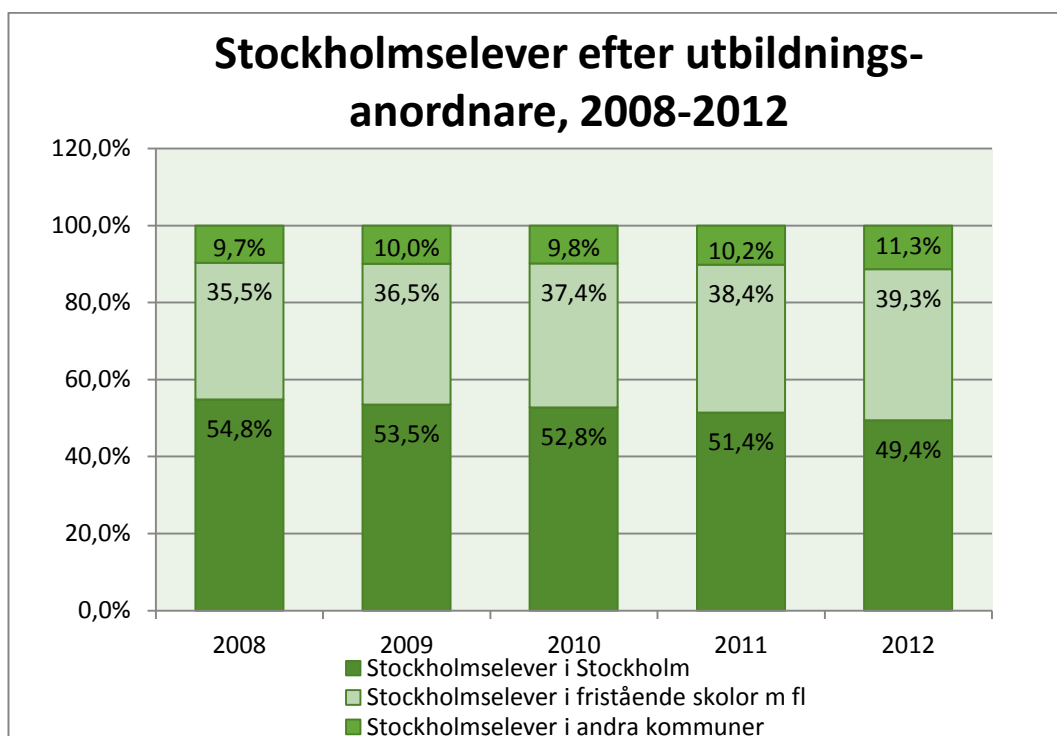
På såväl regional som kommunal nivå är viktiga utvecklingsområden dimensionering och lokalisering utifrån elevprognoser samt diskrepansen mellan elevers valbeteende och arbetsmarknadens behov. Efter drygt tio års arbete med länsgemensam gymnasierregion befinner sig dessutom samverkan med fristående huvudmän fortfarande i sin linda.

Utöver åldersgruppen 16-åringar söker även cirka 1 900 äldre elever i länet gymnasieutbildningens första år efter ett år på introduktionsprogram eller genom byte av program. Dessutom söker redan nu cirka 1 900 elever introduktionsprogram (IM).

I dagsläget är det nästan 2 300 16-åringar i länet som inte söker nationella program eller inte söker gymnasieutbildning över huvud taget. Det kan förväntas att en relativt stor andel av denna grupp kommer att påbörja studier på de olika introduktionsprogrammen. För staden finns det varje år ca 1 500 obehöriga elever som ska beredas plats inom något av de fem introduktionsprogrammen (IM), både de som söker direkt och de som bereds plats efter vägledningsinsatser av till exempel Gymnasieslussen.

En osäkerhet i planeringen är anhöriginvandring som kan komma plötsligt. Utbildningsförvaltningen har tät kontakt med stadsledningskontoret för att få kännedom om detta skulle kräva mer lokalresurser. De senaste åren har behovet legat runt 300-500 utbildningsplatser. Huvuddelen av detta behov hanteras av Sprintgymnasiet i Liljeholmen men gymnasieorganisationen har behov av enskilda klassrum över hela staden.

Fristående gymnasieskolor

Figur 11: Procentuell fördelning av gymnasieelever efter utbildningsanordnare

I gymnasieskolan återfinns cirka hälften av eleverna från Stockholm inom stadens kommunala gymnasieskola. Mellan 35 och 39 procent går i fristående gymnasieskola. En siffra som ökat blygsamt under perioden 2008-2012. Resterande Stockholmselever går i gymnasieskola i annan kommun.

Fördelningen mellan fristående och egen regi har de senaste åren legat på en stabil nivå där endast mindre förändringar skett under perioden.

Etableringen av nya fristående gymnasieskolor visar på en vikande trend efter 2008. En väsentlig del av de fristående gymnasieskolornas tillskott av elever är inte start av nya skolor utan den utökning som sker när en gymnasieskola ansöker om och får godkännande för ett nationellt program.

Nystartade fristående skolor i Stockholm	Start 2008	Start 2009	Start 2010	Start 2011	Start 2012
Gymnasieskolor	7	3	4	2	2

Kapacitet

Utbildningsnämndens lokalbestånd består av både permanenta skollokaler och tillfälliga skollokaler i form av paviljonger och permanenta byggnader med tillfälligt bygglov för skola. Flertalet lokaler med tillfälligt bygglov behöver avvecklas under planeringsperioden på grund av nya regler där tillfälliga bygglov kan erhållas upp till 10 år. Under respektive stadsdelsnämndsområde nedan redovisas egenregi och fristående skolor i form av faktiskt elevantal. För egenregi redovisas även kvadratmeteryta fördelat på permanenta och tillfälliga lokaler. Under 2013 påbörjas ett arbete med att uppdatera egenregins grundskole- och gymnasiekapacitet.

Grundskola

En uppdaterad bedömning av grundskolornas kapacitet genomfördes i samband med SPS-utredningen. Det är viktigt att notera att det är en bedömning som genomförts och inte en inventering av lokalbeståndet. Kapaciteten har därefter uppdaterats i samband med att skolor berörs av olika lokalprojekt eller att det funnits andra skäl till att göra en ny bedömning.

Under rubriken förändringar i lokalbeståndet ingår kapacitetsuppgifter i avstämningen av förväntad kapacitet 2020 i relation till aktuell planering.

Egenregins verksamhetskapacitet bör i första hand ses som ett arbetsredskap och anges per den 1 mars 2013 till totalt cirka 70 800 elevplatser.

Gymnasieskola

Marknadssituationen innebär att det finns kapacitetsbrist vid attraktiva gymnasieskolor samtidigt som det inom regionen finns en kraftig överetablering på 20-40 procent inom de flesta yrkesinriktade program. När det gäller stadens egna skolor är utnyttjandet relativt gott på Stockholms hotell- och restaurangskola, Stockholms transport- och fordonstekniska centrum, St Eriks gymnasium och Enskede Gårds gymnasium.

Efter att avvecklingen av Farsta gymnasium är genomförd och Midsommarkransens gymnasium startat till hösten bedöms verksamhetskapaciteten till mellan 16 500 och 17 750 elevplatser beroende på typ av program och hur elevgrupperna är sammansatta. Elever i behov av anpassade lokaler (t.ex. gymnasiesärskolan, introduktionsprogram, estetiska program och yrkesprogram) påverkar hur verksamhetskapaciteten kan utnyttjas. Av ovanstående platser är idag mellan 2 960 och 3 360 elevplatser särskilt anpassade för yrkesprogram.

Administration

Administrativa lokaler omfattar lokaler för förvaltningens gemensamma administration inklusive uppdragsavdelningen. Kapaciteten bedöms till 390 arbetsplatser och finns på Hantverkargatan respektive Trekantsvägen.

Därutöver finns verksamhetslokaler för Språkcentrum och Gymnasieslussen som inrymmer verksamhetsanknuten administration. Kapaciteten har bedömts till 22 arbetsplatser.

Förändringar i lokalbeståndet

Grundskola

Uppföljning av SPS-utredningen ingår i lokalförsörjningsplanen. Redovisningen resulterar dels i ett beräknat kapacitetsöverskott eller underskott, samt en redovisning av förändring mellan tillfället för SPS-utredningen och nuläget för planeringen inför år 2020. Redovisningen bygger på prognostiserat elevantal år 2020 och bedömd kapacitet år 2020. De två uppgifterna redovisas från tillfället för SPS-utredningen och för varje kommande år. SPS-utredningen genomfördes år 2011 med 2010 års elevantalsprognos som underlag. Med bedömd kapacitet avses förvaltningens aktuella kapacitetsuppgift vid respektive tillfälle, justerad med utbildningsnämndens inriktnings- och genomförandebeslut med påverkan fram till år 2020.

Stockholm år 2020	Enl SPS 2010	Enl prog 2011	Enl prog 2012	Förändring SPS och prog 2012
Kapacitet	70446	73017	73624	3178
Prognostiserat elevantal	76136	76588	78034	1898
Beräknat kapacitetsunderskott/-överskott	-5690	-3571	-4410	

Figur 12: Övergripande lokalkapacitet mot prognostiserat elevantal år 2020 enligt prognoser 2010, 2011 och 2012. Negativ siffra i den nedersta kolumnen innebär ett kapacitetsunderskott år 2020.

Från tillfället för SPS-utredningen har kapaciteten år 2020 räknats upp med 3 178 platser. I relation till den SPS-avstämning som redovisades i november 2012 så har kapaciteten för den planerade nya grundskolan vid Campus Konradsberg förts in motsvarande nämndens inriktningsärende.

Under 2013 förväntas nämnden föreläggas förslag om fyra nya skolor, Norra Djurgårdsstaden, Trekanten i Liljeholmen, Årstaberget i Liljeholmen och Midsommarkransen i Liljeholmen. Inriktningsärenden innebär att det beräknade kapacitetsunderskottet på stadsnivå upphör. På stadsdelsnivå kommer ytterligare åtgärder att behövas för att klara kapacitetsbehovet år 2020. Exempelvis finns behov av att avveckla tillfälliga lokaler och att ersätta dessa med nya permanenta lokaler för att inte förlora kapacitet.

Kök

Förvaltningen avser att ta fram förslag till inriktningsärenden för ombyggnation av kök med stort behov av renovering och ombyggnation. I nämndens beslut om verksamhetsplan 2013 framgick också att möjligheten att ställa om från mottagningskök till tillagningskök ska prövas i varje enskilt ärende. De kök som föreslås prioriteras för

ombyggnation finns vid Hökarängens skola, Bäckahagens skola, Solbergaskolan, Sundbyskolan och Hägerstensåsens skola. Sedan tidigare finns inriktningsärenden för byggnadsåtgärder vid Örbyskolan och Bandhagens skola.

Därutöver kommer ärenden att initieras för enklare byggnadsåtgärder där det finns risk för påpekanden från Arbetsmiljöverket. De aktuella köken finns vid Matteus skola, Aspuddens skola och Björkhagens skola.

I samband med att skolor byggs ut sker åtgärder för att säkerställa tillgången till kök vid Hägerstenshamnens skola, Sköndalsskolan/Sandåkraskolan, Herrängens skola och Kämpetorpsskolan.

I de kök som är aktuella för byggnadsåtgärder förbereds för en maskinell behandling av avfall. I första hand ska kvarn med tank placeras i skolorna. När det utifrån tekniska och ekonomiska förutsättningar inte är lämpligt prövas andra alternativ.

För att svara upp mot handlingsplanen för ökad insamling av matavfall för biologisk behandling ska förvaltningen utreda vilka ytterligare skolor som är lämpliga att utrusta med avfallskvarn. Under planeringsperioden kommer ca 15 skolor att väljas ut.

Skolmodell

I utredningen Skolplanering för ett växande Stockholm föreslogs att en modell för skolbyggnation skulle tas fram. Förvaltningen har tagit fram förslag till funktionsprogram för framtidens lärande, (bilaga 3). Funktionsprogrammets funktionskrav och råd ska säkerställa goda och långsiktiga pedagogiska lokaler. Programmet utgår från grundskolan och ska vara del av det underlag som ska användas vid funktionsbeställning av ny-, om- och tillbyggnadsprojekt. Syftet med funktionsprogrammet är att förkorta byggprojektens planeringstider och att säkerställa att rätt funktioner beställs. Funktionsprogrammet ska även säkerställa flexibilitet, bidra till yteffektivitet och vara hållbart över tid utifrån pedagogik, arbetssätt och elevförändringar. Med flexibilitet avses både att möjliggöra en flexibel lokalanvändning för den planerade skolan och att möjliggöra en framtida alternativ lokalanvändning.

Det föreslagna funktionsprogrammet innebär att skolan byggs upp genom så kallade hemvister. Hemvisten är den plats där eleverna tillbringar största delen av tiden i skolan. Hemvisterna anpassas för 90-120 elever. Hemvisterna ska vara likvärdiga och innehålla en variation av rum som ger förutsättningar att skapa en variation av lärmiljöer. Till skillnad mot hemklassrummet som kan låsa ytor möjliggör hemvisten variation och ett mer effektivt nyttjande av ytor. Variationen ska ge förutsättningar att fånga elevers olika behov.

Förvaltningen har tidigare redovisat att vid nybyggnation ska klassrum ges ventilation för totalt 34 personer inklusive personal. Vid ombyggnation och underhåll av befintliga skolor krävs särskild prövning. Teknisk kapacitet för nya klassrum är därför 32

elevplatser och de är därmed även möjliga att använda för gymnasieskola. Även hemvisterna kommer att ges motsvarande ökning av ventilationskapaciteten.

I nämndens verksamhetsplan för 2012 angavs att verksamhetskapaciteten för kommande nya och renoverade/ventilationsåtgärdade klassrum skulle anges generellt till 25 elever/klasse för årskurs F-3, 25 respektive 30 elever för årskurs 4-6 och 30 elever för årskurs 7-9. Hemvister innebär att verksamhetens kapacitet istället baseras på hela hemvisten, det vill säga 90-120 elever beroende av elevens ålder.

Gymnasieskola

Förvaltningen har i uppdrag att utreda möjliga utbyggnader på attraktiva gymnasieskolor. Uppdraget kompletteras med att undersöka möjligheterna till inhyrning av lokaler i nära anslutning till attraktiva skolor.

Inför höstterminen 2013 saknas antagningsplatser vid ett antal skolor för att möta elevernas förstahands- och andrahandsval. Med den ökning av elevunderlaget som påbörjas år 2016 bedöms att den strukturella kapacitetsbristen vid dessa skolor bör åtgärdas. De aktuella skolorna är Blackebergs gymnasium, Bromma gymnasium, Kungsholmens gymnasium, Kärrtorps gymnasium, Norra Real, Södra Latin och Östra Real.

Nya undervisningslokaler kan med fördel inrymmas i byggnader där flera aktörer, utbildningsanordnare och företag, samverkar kring olika lokal- och servicefunktioner. Med Kunskapsgallerian M7 i Nacka som förebild har nu Stockholm Science & Innovation School startats i Kista i samarbete med Atrium Ljungberg.

Administrativa lokaler

Förtätningar sker kontinuerligt vid behov.

Kostnadsutveckling

Grundskola

Fram till år 2020 beräknar nämnden att hyreskostnaderna kommer att öka med 400 mnkr. I summan ingår hyresökningar för nya skolor, hyresökningar för utbyggda skolor samt hyresökningar för övriga verksamhetsanpassningar. Under planeringsperioden 2014-2016 kommer utökningen av lokaler att ske utifrån prognostiserad elevökning.

Under 2013 beräknar nämnden att hyreskostnaderna kommer att uppgå till 1 180 mnkr. För år 2016 beräknas hyreskostnaderna att uppgå till 1 310 mnkr och för år 2020 beräknas att hyreskostnaderna uppgår till 1 575 mnkr, baserat på ovanstående resonemang om utbyggnad av skollokaler. Hyresökningarna kommer att fortsätta fram till år 2020 med tyngdpunkt efter planeringsperioden.

Under planeringsperioden kan en omprövning av kommunfullmäktiges beslut om skolpengens andel av grundschablonen på 72 procent behöva ske, då hyreskostnaderna beräknas ta en allt större andel av resurserna. Det ökade elevantalet ger nämnden mer resurser i form av ökade schabloner men schablonökningen kommer inte att ge ett ökat ekonomiskt utrymme då hyreskostnader ökar under perioden.

Hyreskostnaden måste rymmas inom grundskolans kostnader. Det kan ske genom att minska pengarna ut till skolorna eller att minska de centrala kostnaderna. De centrala kostnaderna består av central administration, grundskolerektorernas lönekostnader och nyetableringsstöd. Den totala kostnaden för central administration är på totalen lägre än de prognostiserade hyresökningarna. Det går därmed inte att hämta hem hela ökningen av hyreskostnaderna genom att minska på administrationen.

En viktig förutsättning för att klara elevökningen är att befintliga lokalers potentiella kapacitet tas tillvara. Under planeringsperioden kommer även tillfälliga lokaler att behövas, då flera nybyggnationer färdigställs efter 2016. Elevökningen förutsätts enbart delvis klaras genom nybyggnation.

Gymnasieskola

Den prognostiserade lokalkostnaden år 2013 uppgår till 344 mnkr. Gymnasieskolans hyreskostnader beräknas öka med 18 mnkr fram till 2016 i huvudsak beroende på nyförhyrningar för Kungsholmens Västra gymnasium och Stockholms Science & Innovation School i Kista.

Elkostnader

Kommunfullmäktige beslutade i budget 2013 att lägga elkostnader i hyreskostnaden för att få ett bättre incitament att få ner kostnaderna. Dessa kostnader låg tidigare i

skolpengen till de kommunala skolorna. Detta medförde att en mindre andel av schablonen fördelas ut som peng. Det medför inte att skolorna har fått ut mindre av schablonen för att hantera sina undervisningskostnader.

Administration

Den prognostiserade hyreskostnaden år 2013 uppgår till 17 mnkr. Kostnaden för befintligt lokalbestånd bedöms inte förändras utöver vad som regleras i avtal.

Effektiviseringsmöjligheter

Grundskola och gymnasieskola

Effektivitet

I och med elevantalsökningen som Stockholm står inför behövs fler elevplatser. Nuvarande planering förutsätter att en relativt stor del av behovet löses genom att befintlig kapacitet tas tillvara och att befintliga lokalers kapacitet kan höjas. De ekonomiska resurserna kommer inte räcka om nybyggnation ska täcka hela behovet. De lokalresurser som finns måste förädlas. Som enkelt räkneexempel kan sägas att om varje befintlig grundskola skulle ta emot ytterligare 6 elever skulle det motsvara en ny skola med 750 elever.

De kapacitetssiffror som finns idag är ibland osäkra. Kapaciteten varierar över tid med vilken typ av verksamhet som bedrivs i lokalerna.

Ibland görs en överslagsräkning för att bedöma hur mycket pedagogiska lokaler en skola har. Det mest primära är att ta reda på hur många ”vanliga” klassrum som finns. Därefter kartläggs hur mycket andra utrymmen som finns och hur dessa utnyttjas.

Enkla åtgärder för att få ett mera effektivt lokalutnyttjande är bland annat:

- Att ha arbetsrum för lärarna så att klassrummen kan användas till undervisning eller integrerad fritidsverksamhet.
- Utöka schemaramen. Inom egenregin finns inga beslut om att skolverksamhet ska drivas från och till någon viss tid.
- Valfyllda klasser och sammanslagning av klasser när så är möjligt.
- Att utveckla förutsättningar för ökad lokalsamverkan mellan grund- och gymnasieskola.

Under 2013 påbörjas en översyn av grund- och gymnasieskolornas kapacitet. Förvaltningen avser också att ta fram goda exempel och verktyg för att skolor själva ska jobba med sin verksamhetskapacitet.

Administration

I budget för 2012 har kommunstyrelsen fått i uppdrag att i samråd med Stockholms Stadshus AB utreda effektiviseringsmöjligheter avseende administrativa lokaler. Ett underlag är framtaget som beslutats av kommunstyrelsen 6 februari 2013. I underlaget pekas ett antal konkreta möjligheter till effektiviseringar ut för ett antal nämnder och bolag genom lokaliseringar utanför innerstaden. För samtliga nämnder gäller att konkret redovisa hur en besparing av administrativa lokalkostnader med minst 10 procent per arbetsplats och år faktiskt kan genomföras.

För att få ett samlat grepp om det framtida behovet av lokaler utreder förvaltningen bland annat följande frågeställningar:

- hur många fasta arbetsplatser som behövs, med hänsyn till en framtida organisations kapacitet och lokalutnyttjande,
- vilka funktioner kan vara gemensamma vid en samlokalisering
- om samtliga delar av verksamheten ska ha Tensta som bas, t.ex. ambulerande personal som modersmåls lärare, skolläkare och skolpsykologer,
- behov av/tillgång till centralt placerade möteslokaler, i samverkan med andra förvaltningar/bolag med likartade behov,
- behov av/tillgång till Smart Work Centres, ”kontor” med platser där genom användning av it-teknik arbete kan utföras på distans,
- behov av och utseende av lokalstyrgrupp, arbets-/projektgrupper och lokalstrateg(er),
- former för facklig samverkan.

I samverkan med Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning samt fastighetskontoret har utbildningsförvaltningen påbörjat en utredning av möjligheterna till en samlokalisering med stadsdelsförvaltningen i planerade nya lokaler i Tensta. Förvaltningen kommer även att utreda lokalisering till Rågsved och andra områden utanför innerstaden.

En tidsplan med inriktningen etablering i Tensta har tagits fram. Med stöd av fastighetskontoret ska bland annat funktionsbeskrivningar tas fram. Därefter beräknar fastighetskontoret att tiden till ett färdigställande är minst 5 år. Förvaltningen räknar med att kunna lämna förslag till inriktningsbeslut till utbildningsnämnden under 2013.

Förvaltningen bedömer att en samlokalisering med stadsdelsförvaltningen Spånga-Tensta kan bidra till en ökad samverkan, exempel kring likartade administrativa funktioner och ett ökat kunskapsutbyte i verksamheten. Det möjliggör också ett effektivare och mer flexibelt utnyttjande av lokaler. Utbildningsförvaltningen kan inte i detta skede ange några belopp för transaktionskostnader och effektiviseringsmöjligheter.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt för att inom ramen för befintliga lokaler identifiera eventuella överskott av lokaler och för att förbättra och effektivisera lokalanvändningen. När personalutökningar är aktuella sker det som regel genom förtätning av arbetsplatser.

Stadsdelsnämndsområden

Presenteras i bokstavsordning:

- Bromma
- Enskede-Årsta-Vantör
- Farsta
- Hägersten-Liljeholmen
- Hässelby-Vällingby
- Kungsholmen
- Norrmalm
- Rinkeby-Kista
- Skarpnäck
- Skärholmen
- Spånga-Tensta
- Södermalm
- Älvsjö
- Östermalm

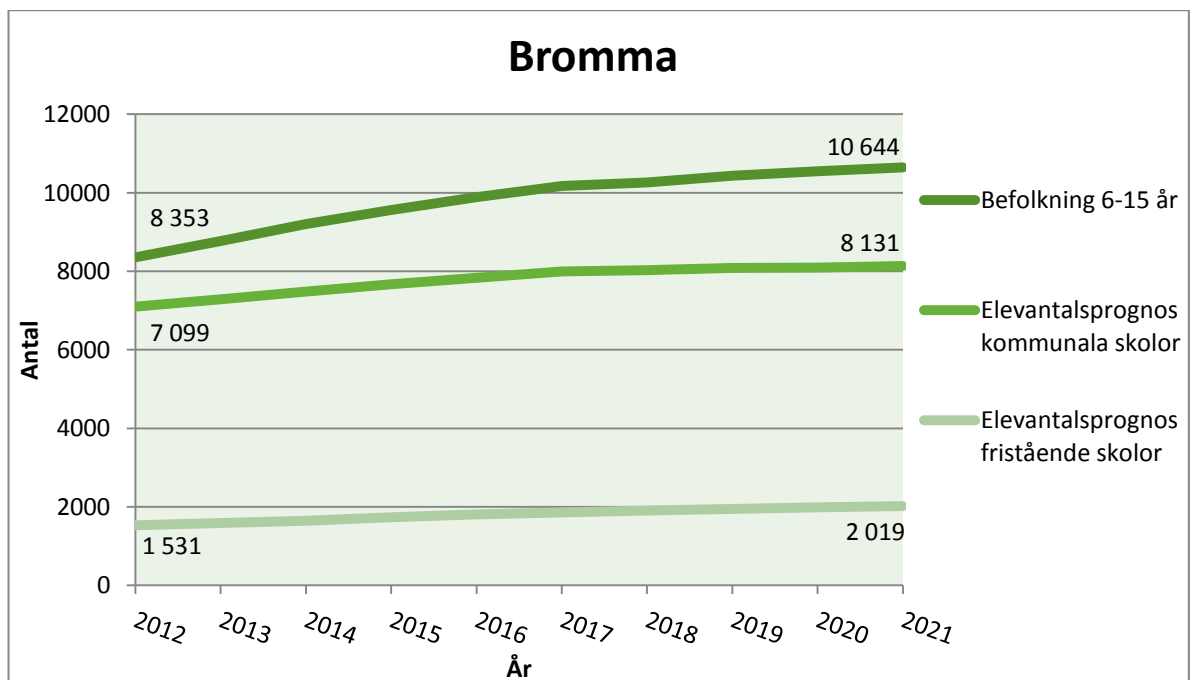

Bromma

Så här läser du kartor och diagram:

- Stadsdelsnämndsområdeskartan redovisar kommunala skolors elevantal exklusive särskola men inklusive elever från andra kommuner. Redovisningen av fristående skolor omfattar endast elever boende i Stockholms stad. De fristående skolornas verkliga elevantal är därför normalt högre än vad som redovisas på kartan.
- Befolkningsprognosen bygger på verkligt befolkningsantal 2011 och i diagram beskrivs prognostiserat befolkningsantal 2012-2021. Elevantalsprognoserna i samma diagram bygger på verkligt elevantal september 2012 och beskriver prognostiserat elevantal 2013-2021. Elevantalsprognosen bygger på prognostiserad befolkningsutveckling och en framskrivning av befintliga elevflöden. För mer information se sid 11 "Så här fungerar elevantalsprognosen".
- Kapacitetstabeller redovisar egenregins elevantal exklusive särskola om inget annat anges. Tabellerna innehåller endast friskoleelever boendes i Stockholms stad.
- Under rubriken förändringar i lokalbeståndet finns en tabell som beskriver planeringssituationen för stadsdelsnämndsområdet år 2020 utifrån den kapacitet som planeras finnas i stadsdelsnämndsområdet 2020 med hänsyn till beslut om lokalförändringar. Ny kapacitet läggs in redan efter att nämnden fattat sitt första beslut - inriktningsbeslut. Ytterligare beslut krävs för att en byggnation ska genomföras. I tabellen stäms kapaciteten av mot prognostiserat elevantal. Med SPS avses den utredning som genomfördes våren 2011 "Skolplanering för ett växande Stockholm".

Behovsanalys

Figur 13:1: Befolkningsprognos och elevantalsprognoser. Prognosen för fristående skolor avser Stockholmselever i fristående skolor i Stockholm.

I Bromma förväntas antalet barn i åldrarna 6-15 år att öka kraftigt. Detta beror till stor del på större befolkningsökningar i Beckomberga, Blackeberg och Mariehäll till följd av nybyggnation. I Mariehäll finns ett större 0-område som inte ingår i elevprognosen men där det förväntas tillkomma en kraftig ökning av elever.

Kapacitet

Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Abrahamsbergsskolan	F-9	677	10 250	415	Bromma Montessoriskola	F-5	162
Alviksskolan	F-9	1 056	16 817		Hattstugan	F	2
Beckombergaskolan	F-5	411	5 919		Internationella Engelska skolan Bromma	4-9	582
Blackebergsskolan	F-5	238	6 852		Kristoffersskolan	F-9	431
Bromma Kyrkskola	F-2	78	359		Lillgården	F	4
Högländsskolan	F-9	402	5 176	352	Lunaskolan	F-9	105
Nockebyhovsskolan	F-3	107	1 129		Raoul Wallenbergsskolan	F-9	368
Norra Ängby skola	F-5	677	9184	200	Solgården Fritidshem	F	12
Nya Elementar	F-9	779	11 088		Stefanskolan	F-8	46
Olovslundsskolan	F-6	455	5 406		Torngårdens Waldorfförskola	F	2
Smedslättsskolan	F-5	318	2 859				
Södra Ängby skola	F-9	661	11 149				
Ålstensskolan	F-5	599	5 359	852			
Äppelviksskolan	6-9	641	7 325				
Kommunal totalt		7 099	98 872	1 819	Fristående totalt		1 714
Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Blackebergs gymnasium	GY	1 143	11 868		Kristoffersskolan	GY	115
Bromma gymnasium	GY	960	10 791		Yrkesplugget Bromma	GY	93
Kommunal totalt		2 103	22 659		Fristående totalt		208

Figur 13:2: Fristående samt kommunala grund- och gymnasieskolor inom stadsdelsnämndsområdet med årskurser, elevantal samt kvm för permanenta och tillfälliga lokaler.

I stadsdelsnämndsområdet finns tre större fristående skolor etablerade. Av dessa utmärker sig Internationella Engelska skolan när det gäller storlek men även att den har en ganska allmän inriktning och därmed påverkar sökmönster lokalt.

Förändringar i lokalbeståndet

Bromma år 2020	Enl SPS 2010	Enl prog 2011	Enl prog 2012	Förändring SPS och prog 2012
Kapacitet	7932	8142	8342	410
Prognostiserat elevantal	8284	8159	8091	-193
Beräknat kapacitetsunderskott/- överskott	-352	-17	251	

Figur 13:3: Lokalkapacitet mot prognostiserat elevantal år 2020 enligt prognoser 2010, 2011 och 2012. Negativ siffra i den nedersta kolumnen innebär ett kapacitetsunderskott år 2020.

Stadsdelsnämndsområdet förväntas få begränsad kapacitetsbrist under planeringsperioden 2014-2016. Det är främst tiden efter planeringsperioden som det kommer bli problematiskt i delar av området. I nybyggnadsområdet Mariehäll kommer det att bli kapacitetsproblem för F-6-verksamheten och i övriga området är det främst för de högre årskurserna som det kommer att behövas ökad kapacitet. Största delen av kapacitetsökningen kan ske genom omorganisation och omdisponeringar, så kallad inre expansion. Det pågår parallellt en generell omställning av skolorna till F-6- och F-9-organisationer. Under planeringsperioden ska avvecklingsplaner tas fram för lokaler med tidsbegränsat bygglov samt externa lokaler. För att klara av avvecklingen kan det krävas viss expansion på befintliga skolor.

Abrahamsbergsskolan har en paviljong som ska avvecklas under planeringsperioden och detta kräver vissa mindre verksamhetsanpassningar. En del av skolgården som idag används som parkering ska om möjligt ställas om till skolgård. Skolans kapacitet ska utredas under planeringsperioden och det ska utredas om det behövs några anpassningar för att integrera skolans externa fritidslokal i den befintliga skolan.

Alviksskolan betraktas som en lokalresurs för hela stadsdelsnämndsområdet och är tänkt att initialt användas som skola för de högre årskurserna för Mariehäll och Ulvsunda. Skolans kapacitet ska utredas under planeringsperioden.

Ulvsundaskolan är en annexskola till Alviksskolan som kan komma att användas för att klara delar av skolbehovet i Mariehällsområdet och eventuell framtida bostadsbyggnation i Ulvsunda industriområde. Skolgården kan eventuellt bli aktuell för paviljonguppställningar.

För Beckombergaskolan planeras ett genomförandeärende till 2013 som omfattar ombyggnation av vindar, idrottssal m.m. Projektet i sin helhet planeras vara färdigt till tidigast hösten 2015.

Ventilationen i hus B på Blackebergsskolan kommer under planeringsperioden att genomgå ett underhåll som eventuellt innebär evakuering. Planering för detta påbörjas under 2013.

Bromma Kyrkskola är en annexskola till Norra Ängby. Skolan har nästan en fjärdedel av sina lokaler i paviljonger och en tredjedel av skolan finns i externa lokaler. Under planeringsperioden ska det utredas om skolans verksamhet kan integreras i Norra Ängby skola.

Höglandsskolan håller på att utredas utifrån vilken organisation lokalerna är lämpliga för. Huvudinriktningen är en enparallellig F-3 och tvåparallellig 4-9-skola. Inriktningsärende planeras under planeringsperioden.

Mariehällsskolan planeras vara färdigbyggd till höstterminsstart 2014. Skolan är dimensionerad för 760 elever vilket motsvarar tre till fyra paralleller F-6. Skolan kommer också initialt att innehålla förskola vilket kommer att ge skolan en lägre kapacitet i ett tidigt skede. Det är mycket svårt att förutse elevflöden och volymer i nybyggnadsområden särskilt när det inte finns någon befintlig skola. Det finns dock anledning att anta att skolan kommer att få kapacitetsbrist bara några år efter att skolan tagits i drift. Under planeringsperioden ska olika möjligheter till att tillfälligt öka kapaciteten i området utredas.

Det ska under planeringsperioden utredas om ytterligare kapacitet kan tillskapas i befintliga lokaler på Norra Ängby skola. Det ska även utredas om Bromma kyrkskola kan integreras i skolan.

Nya Elementar planerar att till hösten 2013 ta in två F-klasser mot tidigare en. Skolan har idag fem paralleller i årskurs 6-9 men i och med att fler skolor får F-6-organisation så förväntas en minskning av elevantalen i årskurs 6 vilket kan ge utrymme för ytterligare en parallell 7-9. På skolan finns särskoleverksamhet och skolans organisation och geografiska läge gör det lämpligt att expandera särskoleverksamheten. Under planeringsperioden ska det utredas om det finns lämpliga lokaler för att expandera särskoleverksamheten på skolan.

Det pågår en utredning som ska visa på möjligheterna att expandera Smedslättsskolan till en F-6-skola. Skolan saknar lokaler för slöjd och har mycket dåliga lokaler för elevhälsa. Förhoppningen är att skolan går att komplettera med lämpliga lokaler för detta.

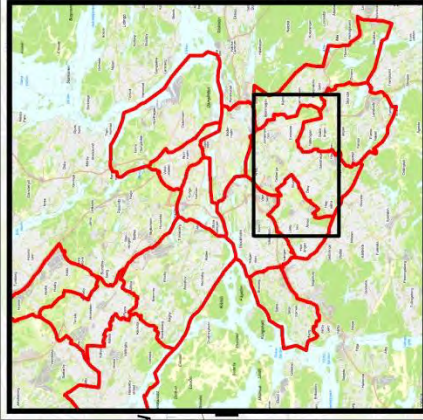
Det finns ett behov av att utöka Södra Ängby skolas årskurser 7-9 med en till två paralleller. Skolan ska utredas under planeringsperioden.

För Ålstensskolan ska det under planeringsperioden tas fram en plan för avveckling av de lokaler som har tillfälligt bygglov samt den externa lokalen på Svedjevägen.

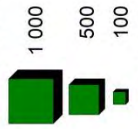
Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 2.

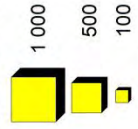

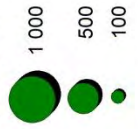
Elever per kommunal grundskola
(Antal elever 2012-09-30)

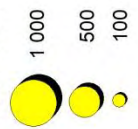
Stockholms elever per fristående grundskola
(Antal elever 2012-09-30)

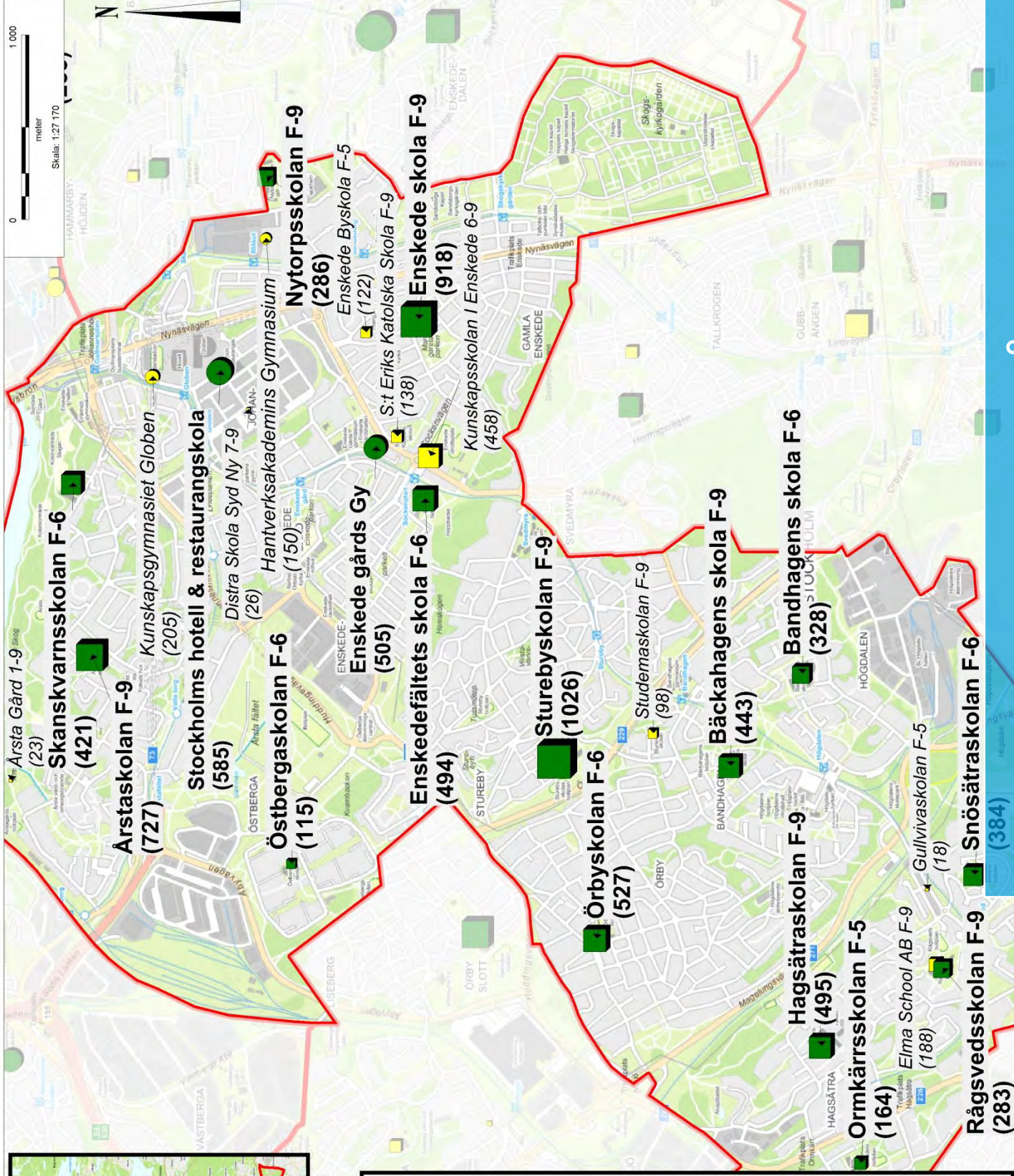
Elever per kommunal Gy-skola
(Antal elever 2012-09-30)

Stockholms elever per fristående Gy-skola
(Antal elever 2012-09-30)

SDO

Enskede-Årsta-Vantör

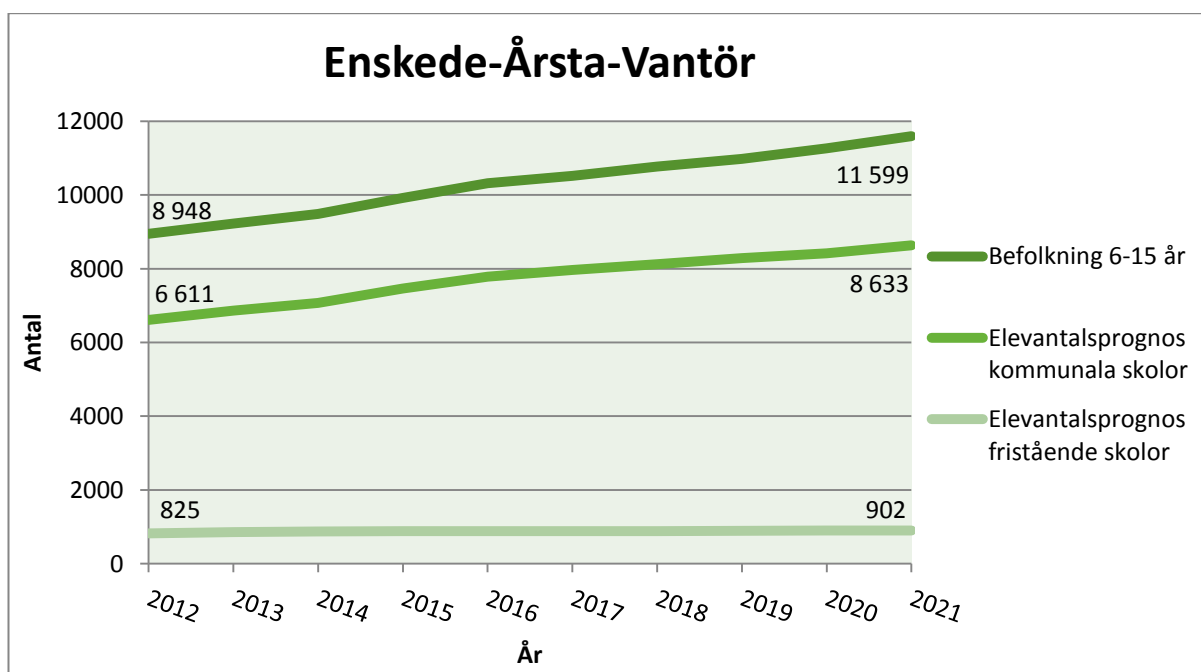

Enskede Årsta Vantör

Så här läser du kartor och diagram:

- Stadsdelsnämndsområdeskartan redovisar kommunala skolors elevantal exklusive särskola men inklusive elever från andra kommuner. Redovisningen av fristående skolor omfattar endast elever boende i Stockholms stad. De fristående skolornas verkliga elevantal är därför normalt högre än vad som redovisas på kartan.
- Befolkningsprognosen bygger på verkligt befolkningsantal 2011 och i diagram beskrivs prognostiserat befolkningsantal 2012-2021. Elevantalsprognoserna i samma diagram bygger på verkligt elevantal september 2012 och beskriver prognostiserat elevantal 2013-2021. Elevantalsprognosen bygger på prognostiserad befolkningsutveckling och en framskrivning av befintliga elevflöden. För mer information se sid 10 "Så här fungerar elevantalsprognosen".
- Kapacitetstabeller redovisar egenregins elevantal exklusive särskola om inget annat anges. Tabellerna innehåller endast friskoleelever boendes i Stockholms stad.
- Under rubriken förändringar i lokalbeståndet finns en tabell som beskriver planeringssituationen för stadsdelsnämndsområdet år 2020 utifrån den kapacitet som planeras finnas i stadsdelsnämndsområdet 2020 med hänsyn till beslut om lokalförändringar. Ny kapacitet läggs in redan efter att nämnden fattat sitt första beslut - inriktningsbeslut. Ytterligare beslut krävs för att en byggnation ska genomföras. I tabellen stäms kapaciteten av mot prognostiserat elevantal. Med SPS avses den utredning som genomfördes våren 2011 "Skolplanering för ett växande Stockholm".

Behovsanalys

Figur 14:1: Befolkningsprognos och elevantalsprognoser. Prognosen för fristående skolor avser Stockholmselever i fristående skolor i Stockholm.

Stadsdelsnämndsområdets befolkning förväntas öka med cirka 2 500 i åldrarna 6-15 år fram till år 2021. Nybyggnation på bland annat Årstafälten ligger till grund för denna ökning, men även Bandhagen bidrar till ökningen på grund av nybyggnation i området. Framtida exploatering vid det gamla slakthusområdet i Johanneshov förväntas leda till ett större tillskott av elever som inte ingår i elevprognosen.

Kapacitet

Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Bandhagens skola	F-6	328	7 175		Elma School AB	F-9	188
Bäckahagens skola	F-9	443	11 542		Enskede Byskola	F-5	122
Enskede skola	F-9	918	9 977	146	Kunskapskolan I Enskede	6-9	458
Enskedefältets skola	F-6	494	6 372	355	Personal Kooperativet Tussmötevägen	F	3
Hagsätraskolan	F-9	495	9 557		S:t Eriks Katolska Skola	F-9	138
Nytorpsskolan	F-9	286	11 446		Studemaskolan	F-9	98
Nytorpsskolan vid Österholm	7-9	25	2 216		Årsta Gård	1-9	23
Ormkärrsskolan	F-5	164	3 236				
Rågsvedsskolan	F-9	283	9 397				
Skanskvarnsskolan	F-6	421	9 999				
Snösätraskolan	F-6	384	5 812				
Sturebyskolan	F-9	1 026	12 228	515			
Årstaskolan	F-9	727	10 834				
Örbyskolan	F-6	527	6 239	130			
Östbergaskolan	F-6	115	4 149				
Kommunal totalt		6 636	120 179	1 146	Fristående totalt		1 030
Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Enskede gårds gymnasium	GY	525	14018		Hantverksakademins Gymnasium		150
Lindeparken (Gy-sär, tillhör Enskede gårds gy)	GY	100	5004		Kunskapsgymnasiet Globen		205
Stockholms Hotell- och restaurangskola	GY	585	11 563				
Kommunal totalt		1210	30 585		Fristående totalt		355

Figur 14:2: Fristående samt kommunala grund- och gymnasieskolor inom stadsdelsnämndsområdet med årskurser, elevantal samt kvm för permanenta och tillfälliga lokaler.

Området har en större fristående skola, Kunskapsskolan i Enskede, som får sina elever från stadens södra områden. 12 procent av eleverna kommer ifrån Enskedeområdet. Det finns ett större fristående gymnasium, Kunskapsgymnasiet i Globen.

Förändringar i lokalbeståndet

Enskede-Årsta-Vantör år 2020	Enl SPS 2010	Enl prog 2011	Enl prog 2012	Förändring SPS och prog 2012
Kapacitet	8105	8185	8307	202
Prognostiserat elevantal	8142	8240	8419	277
Beräknat kapacitetsunderskott/-överskott	-37	-55	-112	

Figur 14:3: Lokalkapacitet mot prognostiserat elevantal år 2020 enligt prognoser 2010, 2011 och 2012. Negativ siffra i den nedersta kolumnen innebär ett kapacitetsunderskott år 2020.

Under planeringsperioden har området, sett i sin helhet, tillräckligt med lokalkapacitet. Det som gör att området ändå får en ansträngd lokalsituation är att kapacitetstillgången inte är jämt fördelad, utan att det finns överskott i Vantör som på grund av olika barriärer och avstånd inte kan nyttjas för varken Årstas eller Enskedes behov.

Detta leder till att förvaltningen behöver koncentrera planerings- och utredningsresurserna under perioden för att hantera Årstas och Enskedes kommande lokalbrist och därefter planera lokaleffektivisering i Vantör.

En viktig planeringsförutsättning för Enskede och Årsta är i vilken omfattning Nytorpsskolans lokaler används som skolresurs för boende i dess närområde. Nytorpsskolan tillhör områdesmässigt Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämndsområde. I dag väljs skolan bort till förmån för andra skolor i närområdet. Användning av skolkapacitet i byggnaden Nytorpsskolan är en viktig förutsättning för skolplaneringen i Enskede, Årsta och Skarpnäck.

Det finns två större exploateringsområden i stadsdelsnämndsområdet och det är Årstafältet och Slakthusområdet. Förvaltningen deltar i möten i tidigt skede som stadsbyggnadskontoret håller i och planering för skolbehov ingår i båda projekten. Projektet på Årstafältet har kommit lite längre och här arbetar förvaltningen även med idrottsförvaltningen och stadsdelsförvaltningen för att se möjligheter till samverkan.

I området finns det paviljongkontrakt som behöver avvecklas inom planeringsperioden. Ett av dem kommer att hanteras inom det projekt som finns på Örbyskolan, som ska ge skolan ett nytt kök och matsal. Ytterligare kontrakt finns på Sturebyskolan respektive Enskedeskolan och sammanfaller med ett behov av att gå igenom båda dessa skolors befintliga lokalresurser. Enskedeskolan har också en extern lokal där utbildningsnämnden blivit uppsagd av hyresvärden för avflytt till sista juni 2014. Även den lokalen kommer att ingå i nämnda genomgång.

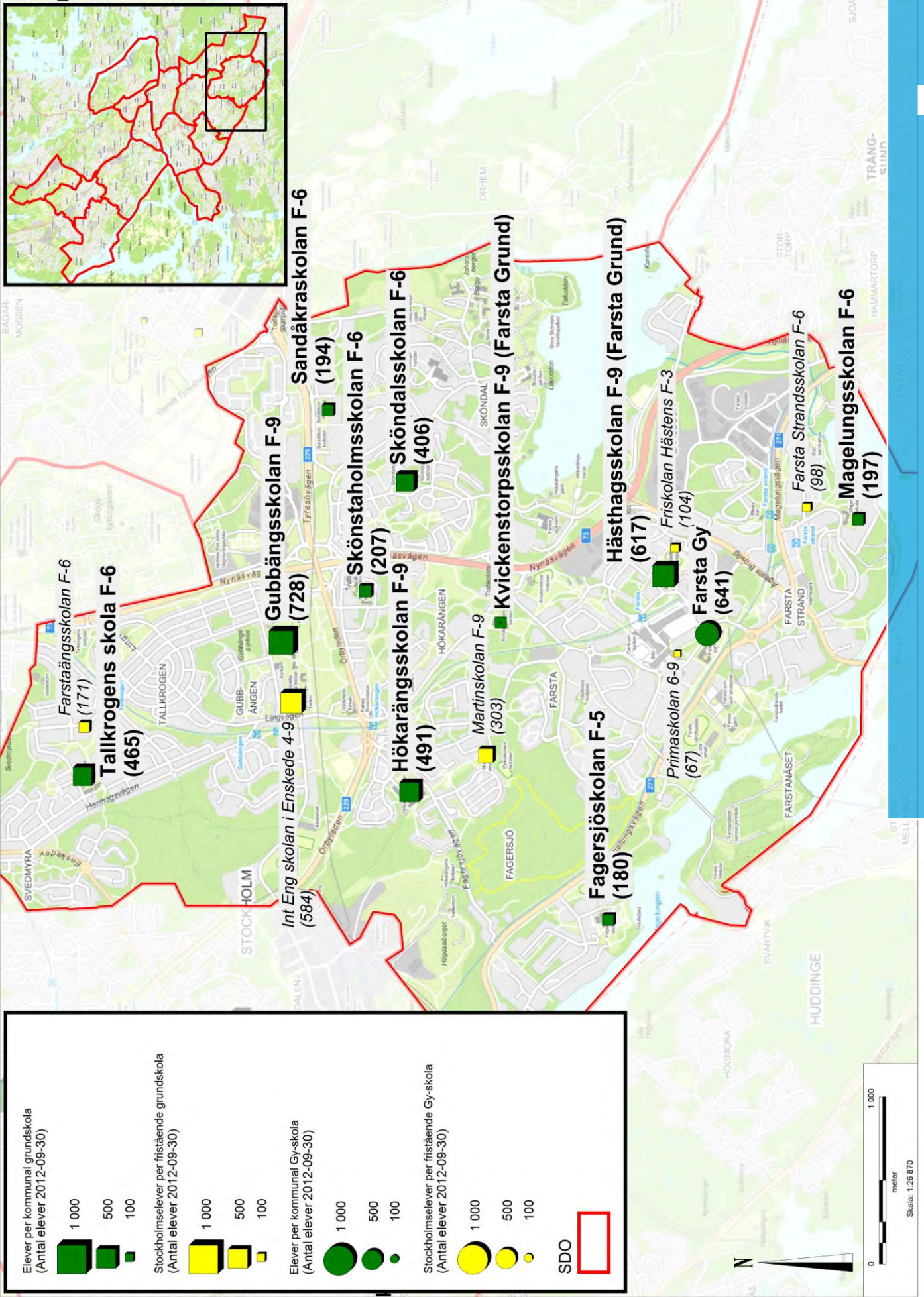

Enskedefältets skola kommer att genomgå en ombyggnation till följd av vite från Arbetsmiljöverket. I samband med detta kommer tillfällig lokal på skolgården att avvecklas.

Byggnaderna Lindeparken och Enskede gårds gymnasium har ett strategiskt läge för pedagogisk verksamhet i området och kommer att genomlysas under planeringsperioden.

Nytorpsskolan har ett annex vid Österholmsskolan där det finns ett behov av att se över skolans organisatoriska hemvist.

Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 2.

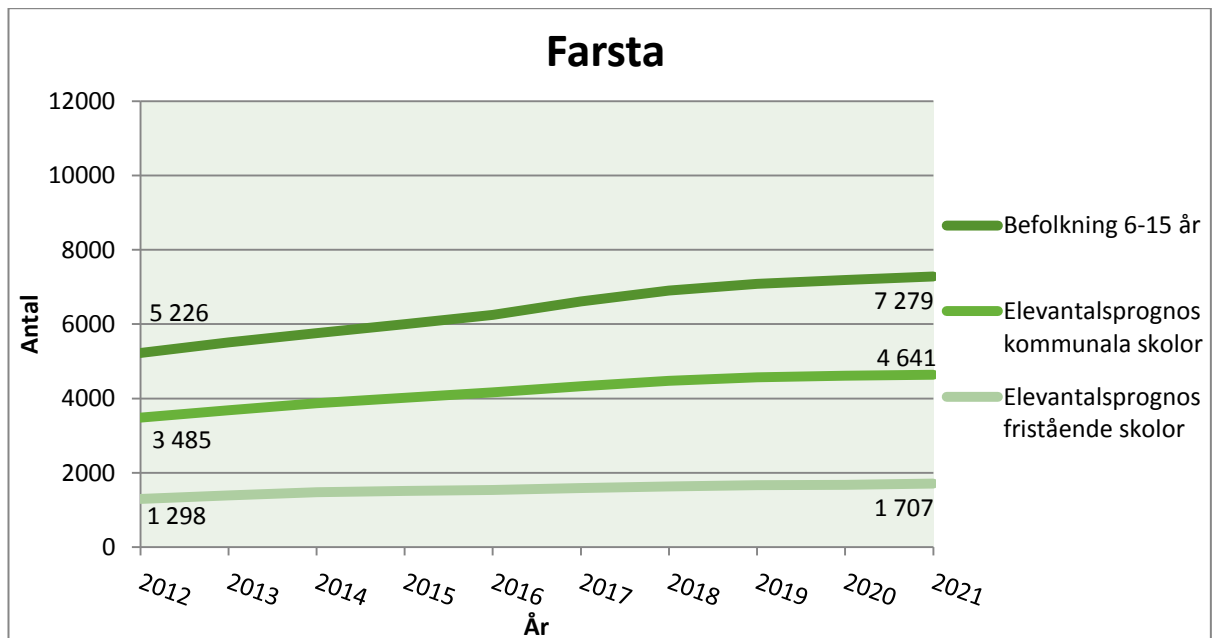

Farsta

Så här läser du kartor och diagram:

- Stadsdelsnämndsområdeskartan redovisar kommunala skolors elevantal exklusive särskola men inklusive elever från andra kommuner. Redovisningen av fristående skolor omfattar endast elever boende i Stockholms stad. De fristående skolornas verkliga elevantal är därför normalt högre än vad som redovisas på kartan.
- Befolkningsprognosen bygger på verkligt befolkningsantal 2011 och i diagram beskrivs prognostiserat befolkningsantal 2012-2021. Elevantalsprognoserna i samma diagram bygger på verkligt elevantal september 2012 och beskriver prognostiserat elevantal 2013-2021. Elevantalsprognosen bygger på prognostiserad befolkningsutveckling och en framskrivning av befintliga elevflöden. För mer information se sid 10 "Så här fungerar elevantalsprognosen".
- Kapacitetstabeller redovisar egenregins elevantal exklusive särskola om inget annat anges. Tabellerna innehåller endast friskoleelever boendes i Stockholms stad.
- Under rubriken förändringar i lokalbeståndet finns en tabell som beskriver planeringssituationen för stadsdelsnämndsområdet år 2020 utifrån den kapacitet som planeras finnas i stadsdelsnämndsområdet 2020 med hänsyn till beslut om lokalförändringar. Ny kapacitet läggs in redan efter att nämnden fattat sitt första beslut - inriktningsbeslut. Ytterligare beslut krävs för att en byggnation ska genomföras. I tabellen stäms kapaciteten av mot prognostiserat elevantal. Med SPS avses den utredning som genomfördes våren 2011 "Skolplanering för ett växande Stockholm".

Behovsanalys

Figur 15:1: Befolkningsprognos och elevantalsprognoser. Prognosen för fristående skolor avser Stockholms elever i fristående skolor i Stockholm.

Befolkningen i stadsdelsnämndsområdet förväntas öka med cirka 2 000 personer i åldrarna 6-15 år fram till år 2021. Störst ökning sker i Sköndal men även Farsta och Farsta strand förväntas öka till följd av nybyggnation.

Kapacitet

Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Fagersjöskolan	F-5	180	3 730		Farsta Strandsskolan	F-6	98
Farsta grundskola (Hästhagsskolan)	F-9		6 267		Farstaängsskolan	F-6	171
Farsta grundskola (Kvickenstorpskolan)	F-9	617	7 883		Fritidshemmet Hästens AB (Friskolan Hästens)	F-3	104
Gubbängsskolan	F-9	728	11 382		Internationella Engel- ska skolan i Enskede	4-9	584
Hökarängsskolan	F-9	491	13 322		Martinskolans	F-9	303
Magelungsskolan	F-6	197	3 660		Primaskolan	6-9	67
Sandåkraskolan	F-6	194	2 949				
Sköndalsskolan	F-6	406	5 934	625			
Skönstholmsskolan	F-6	207	4 396				
Tallkrogens skola	F-6	465	6 254				
Kommunal totalt		3 485	65 777	625	Fristående totalt		1 327
Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Farsta gymnasium	GY	641	10 534				
Kommunal totalt		641	10 534		Fristående totalt		0

Figur 15:2: Fristående samt kommunala grund- och gymnasieskolor inom stadsdelsnämndsområdet med årskurser, elevantal samt kvm för permanenta och tillfälliga lokaler.

Det finns en större fristående skola i området, Martinskolans, som får ungefär hälften av sina elever från Farsta och resten från de övriga södra delarna av staden.

Förändringar i lokalbeståndet

Farsta år 2020	Enl SPS 2010	Enl prog 2011	Enl prog 2012	Förändring SPS och prog 2012
Kapacitet	4005	4555	4371	366
Prognostiserat elevantal	4512	4480	4614	102
Beräknat kapacitetsunderskott/- överskott	-507	75	-243	

Figur 15:3: Lokalkapacitet mot prognostiserat elevantal år 2020 enligt prognoser 2010, 2011 och 2012. Negativ siffra i den nedersta kolumnen innebär ett kapacitetsunderskott år 2020.

Under planeringsperioden har området, sett i sin helhet, gott om lokalkapacitet. Det som gör att området ändå får en ansträngd localsituation är att kapacitetstillgången inte är jämt fördelad och att det underskott som finns är koncentrerat till Sköndal, där förvaltningen sedan tidigare har inriktningsbeslut för utbyggnad.

Med anledning av beslutet¹ att avveckla gymnasieverksamheten i byggnaden Farsta gymnasium avser förvaltningen att genomföra en översyn av gymnasiebyggnaden samt fastställa lokalbehovet och utnyttjandet av befintliga grundskolelokaler i nära anslutning till gymnasiebyggnaden för att se vilka skollokaler som är bäst lämpade för grundskoleverksamhet framöver.

SISAB planerar större underhållsprojekt på Hökarängsskolan, Skönstaholmsskolan, Tallkrogens skola, Farsta gymnasium samt Hästhagsskolan under planeringsperioden. Både Tallkrogens skola och Hästhagsskolan kommer att behöva evakueras enligt den information som finns idag.

Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 2.

---

¹ Inriktning för förändrad organisation inom kommunala gymnasieskolan, dnr 12-423/7481

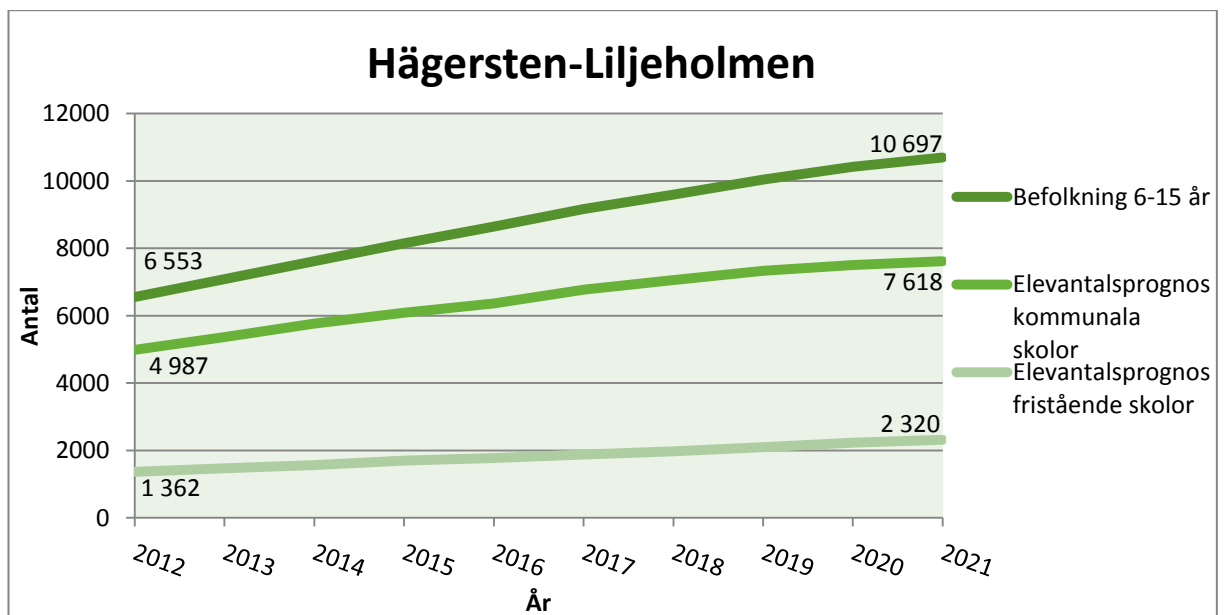

Hägersten-Liljeholmen

Så här läser du kartor och diagram:

- Stadsdelsnämndsområdeskartan redovisar kommunala skolors elevantal exklusive särskola men inklusive elever från andra kommuner. Redovisningen av fristående skolor omfattar endast elever boende i Stockholms stad. De fristående skolornas verkliga elevantal är därför normalt högre än vad som redovisas på kartan.
- Befolkningsprognosen bygger på verkligt befolkningsantal 2011 och i diagram beskrivs prognostiserat befolkningsantal 2012-2021. Elevantalsprognoserna i samma diagram bygger på verkligt elevantal september 2012 och beskriver prognostiserat elevantal 2013-2021. Elevantalsprognosen bygger på prognostiserad befolkningsutveckling och en framskrivning av befintliga elevflöden. För mer information se sid 10 "Så här fungerar elevantalsprognosen".
- Kapacitetstabeller redovisar egenregins elevantal exklusive särskola om inget annat anges. Tabellerna innehåller endast friskoleelever boendes i Stockholms stad.
- Under rubriken förändringar i lokalbeståndet finns en tabell som beskriver planeringssituationen för stadsdelsnämndsområdet år 2020 utifrån den kapacitet som planeras finnas i stadsdelsnämndsområdet 2020 med hänsyn till beslut om lokalförändringar. Ny kapacitet läggs in redan efter att nämnden fattat sitt första beslut - inriktningsbeslut. Ytterligare beslut krävs för att en byggnation ska genomföras. I tabellen stäms kapaciteten av mot prognostiserat elevantal. Med SPS avses den utredning som genomfördes våren 2011 "Skolplanering för ett växande Stockholm".

Behovsanalys

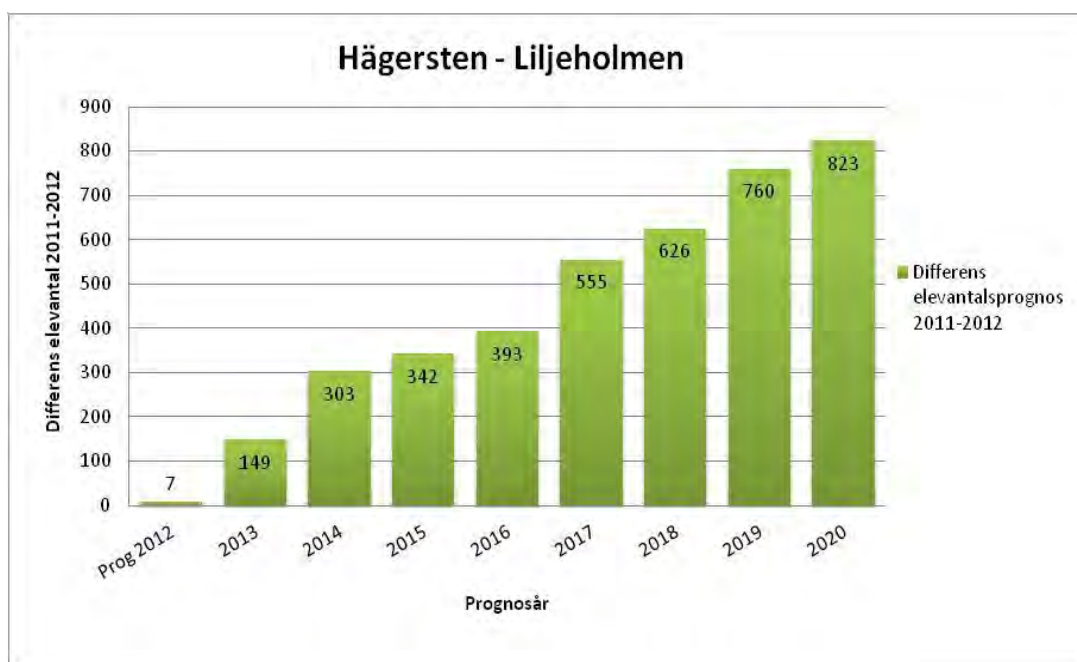

Figur 16:1: Befolkningsprognos och elevantalsprognoser. Prognosen för fristående skolor avser Stockholmselever i fristående skolor i Stockholm.

Området har en förväntad kraftig elevantalsökning. Prognosen förutsätter samma antagningsmönster till skolorna som finns idag och då innebär det att en stor del av elevantalsökningen tillfaller områdets största fristående skola, Västbergaskolan.

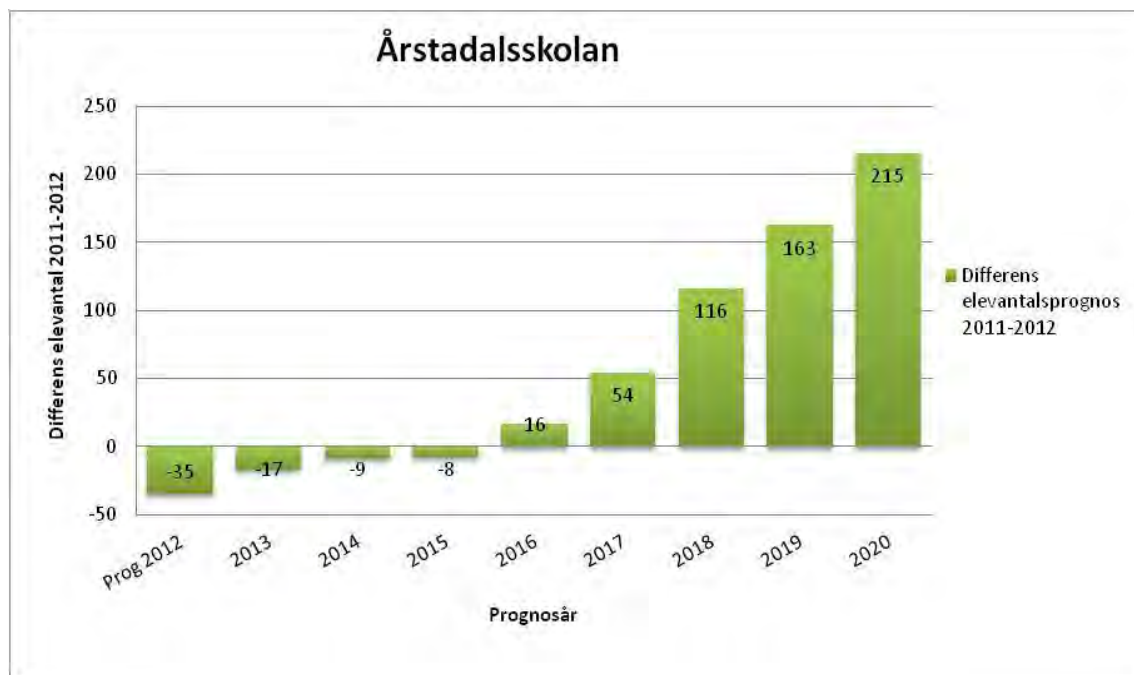
Det har även skett en kraftig ökning av antalet elever i åldrarna 6-15 år mellan elevantalsprognoserna 2011 och 2012. Ökningen tillskrivs till största delen förändringen i befolkningsprognosen.

Enligt befolkningsprognosen ökar Fruängen och Årstadal mest fram till år 2021, med 553 respektive 757 barn i åldrarna 6-15 år. Andra områden där det tillkommer många 6-15-åringar enligt befolkningsprognosen är Västertorp, Västberga och Liljeholmen.

Figur 16:2: Differensen mellan elevantalsprognos 2011 och 2012 i antal prognostiserade elever i grundskola.

Förändringen i prognoserna slår också hårt mot planeringsförutsättningarna för enskilda skolor, som illustreras nedan av Årstadalsskolan.

Figur 16:3: Differensen mellan elevantalsprognos 2011 och 2012 i antal prognostiserade elever i grundskola.

Kapacitet

Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Aspuddens skola	F-9	1 073	13 966		Kunskapsskolan I Fruängen	6-9	204
Blommensbergsskolan	6-9	451	5 483	815	Kunskapsskolans Resursskola	6-9	25
Ekensbergsskolan	F-5	159	2 057		Liljanskolan	1-5	9
Fruängens skola	F-9	492	10 931		Lögarebergets Montessoriskola	F-5	155
Gröndalsskolan	F-5	256	4 592		Olympen Telefonplan grundskola	F-4	79
Hägerstenshamnens skola	F-3	150	1 687	757	Pilgrimsskolan	F-5	117
Hägerstensåsens skola	F-9	430	6 933		Vittra Telefonplan	F-6	191
Mälarhöjdens skola	F-9	1 130	14 524		Västbergaskolan	F-9	634
Nybohovsskolan	F-6	147	1 794				
Västertorpsskolan	F-6	374	7 502				
Årstadalsskolan	F-5	325	4 941				

Kommunal totalt		4 987	74 410	1572	Fristående totalt		1 414
Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Brännkyrka gymnasium	GY	485	10 277		Didaktus Liljeholmen	GY	295
SPRINT-gymnasiet	GY	143	2 791		Djurgymnasiet Stockholm	GY	79
					Elektrikergymnasiet	GY	78
					Framtidsgymnasiet i Stockholm	GY	70
					Gymnasieskolan Futurum	GY	27
					Internationella Kunskapsgymnasiet	GY	101
					JB Gymnasiet Stockholm	GY	409
					Nordiska Musikgymnasiet	GY	21
					Plusgymnasiet Stockholm	GY	152
					Realgymnasiet Stockholm	GY	72
					REFIS Rörentreprenörernas Friskola i Stockholm	GY	47
					Stadsmissionens Gymnasieskola	GY	137
					Stockholms Estetiska Gymnasium	GY	99
					Stockholms Praktiska Gymnasium	GY	149
Kommunal totalt		628	13 068		Fristående totalt		1 736

Figur 16:4: Fristående samt kommunala grund- och gymnasieskolor inom stadsdelsnämndsområdet med årskurser, elevantal samt kvm för permanenta och tillfälliga lokaler.

En av Stockholms största fristående skolor ligger i området, Västbergaskolan. Här finns också Vittra Telefonplan som fortsätter att öka sitt elevantal från tidigare år och börjar närma sig 200 elever. Kunskapsskolan i Fruängen har även den över 200 elever. Det finns också ett kluster av fristående gymnasier i Liljeholmen (främst på Lövholmen).

Förändringar i lokalbeståndet

Hägersten-Liljeholmen år 2020	Enl SPS 2010	Enl prog 2011	Enl prog 2012	Förändring SPS och prog 2012
Kapacitet	4664	5484	5484	820
Prognostiserat elevantal	6523	6680	7503	980
Beräknat kapacitetsunderskott/-överskott	-1859	-1196	-2019	

Figur 16:5: Lokalkapacitet mot prognostiserat elevantal år 2020 enligt prognoser 2010, 2011 och 2012. Negativ siffra i den nedersta kolumnen innebär ett kapacitetsunderskott år 2020.

Området utnyttjar som helhet den befintliga lokalkapaciteten väl och det innebär att möjligheterna till omstruktureringar i befintligt lokalbestånd är begränsade.

År 2021 saknas det ca 2 130 elevplatser jämfört med den befintliga kapacitet som finns i området idag. Förra lokalförsörjningsplanen rapporterades en brist om 1 380 platser 2020, motsvarande siffra för 2020 efter den nya elevantalsprognosen är 2 019, en ökning med 46 procent.

Området är således sårbart, vilket innebär att varje förändring i skolornas antagningsmönster och varje större bostadsexploatering får stora konsekvenser för möjligheterna att göra en tillförlitlig lokalplanering över tid och detta gäller främst i och kring Liljeholmen (Årstadal).

Eftersom befintliga Årstadalsskolan inte kan hantera elevantalsökningen har SISAB efter beställning av förvaltningen sökt markanvisning hos exploateringsnämnden för att kunna bygga en ny skola på Årstaberget. Markanvisning² erhöles 7 februari 2013. Möten inför de utredningar som kommer att krävas till stadsbyggnadskontorets Start-PM inleds i början av mars 2013.

Då denna nya skola kommer att kräva en ny detaljplan, arbetar förvaltningen med att finna en lösning i närområdet som kan hantera lokalbehovet fram till dess att den nya skolan står på plats. Tidigare har det funnits planer på att ställa paviljonger på bollplanen till Brännkyrka gymnasium, men den lösningen är inte längre den primära för att hantera behovet av nya platser i Årstadal.

Förvaltningen deltar också i detaljplanearbetet för en ny skola vid Trekanten i Liljeholmen. Stadsbyggnadsnämnden har godtagit detaljplanens Start-PM vid sitt

² Markanvisning för skola inom del av fastigheten Årsta 1:1 i Liljeholmen till Skolfastigheter i Stockholm AB, dnr E20013-513-00012

sammanträde i mars 2013. Syftet är att kunna gå ut med samråd kring detaljplanen till sommaren för att möjliggöra att SISAB kan bygga klart skolan till 2017. Skolan är idag främst tänkt som en avlastning för Gröndalsskolan som inte har möjlighet att hantera kommande elevantalsökningar, men det kan inte uteslutas att även elever från Årstadal kan komma att behöva nyttja lokalerna, beroende på när de färdigställs och hur långt processen kring ny skola i Årstadal kommit. Med hänsyn till de elevantalsökningar som prognostiseras i stadsdelsnämndsområdet och att nya skolor ännu är i planeringskedet så planeras idag ingen avveckling av Gröndalsskolan.

Området Midsommarkransen/Telefonplan saknar idag kommunal grundskola. Den största lokala skolan är fristående Västbergaskolan där ca 75 procent av eleverna kommer ifrån Hägersten-Liljeholmen. Förvaltningen har fått uppgifter från skolan som säger att de planerar för att bli en 3-parallellig organisation i årskurs F-9. Något de redan idag är i årskurs F-3 samt 7-9. Skolan har därmed i princip nått sin maximala kapacitet (uppskattningsvis 750 elever) och planerar i dagsläget inte för att utöka med ytterligare en parallell, vilket överensstämmer helt med de planeringsförutsättningar förvaltningen hittills arbetat utifrån. Det innebär att skolan med den planering de har idag inte kommer att öka sitt elevantal i enlighet med prognosen. Prognosen utgår från att skolan kommer att ha 926 elever 2021. Av prognosen kan utläsas att Västbergaskolan bör bli full och inte kunna tillgodose alla sökande till förskoleklass ungefär 2015.

Stadsbyggnadskontorets programarbete för Aspudden-Midsommarkransen innebar att en tomt för en kommunal grundskola har pekats ut. Denna tomt har ett mycket bra centralt läge nära bostadsbebyggelsen i Midsommarkransen/Telefonplan och skolan kommer att kunna fungera som ett komplement till det flertal fristående skolor som redan är etablerade där. När programarbetet är slutfört kommer förvaltningen att beställa att SISAB söker markanvisning för ny skola.

Under planeringsperioden behöver förvaltningen säkerställa tillgången till kommunal grundskola för eleverna i Midsommarkransen/Telefonplan för tiden fram till dess att en ny skola är byggd. En del i detta är att under 2013 påbörja en fördjupad utredning och bland annat klarlägga om det är möjligt att ha en tillfällig grundskoleetablering i del av byggnaden Brännkyrka gymnasium. Brännkyrka gymnasium är inte längre ett förstahandsalternativ för Årstadal. Byggnaden inrymmer från och med 2013 nystartade Midsommarkransens gymnasium.

En paviljonguppställning på Blommensbergsskolan om sammanlagt 815 kvm behöver avvecklas under planeringsperioden och kommer att ingå som en del i behovet av att inventera skolans befintliga lokalresurser. 57 procent av eleverna i skolan kommer från Hägersten-Liljeholmen.

En ökad elevantalsprognos påverkar Aspuddens skola, Mälarhöjdens skola samt Västertorpsskolan. Skolornas möjlighet att klara av behovet av elevplatser till förskoleklassintaget 2014 behöver utredas ytterligare och beredskap hållas för att hantera

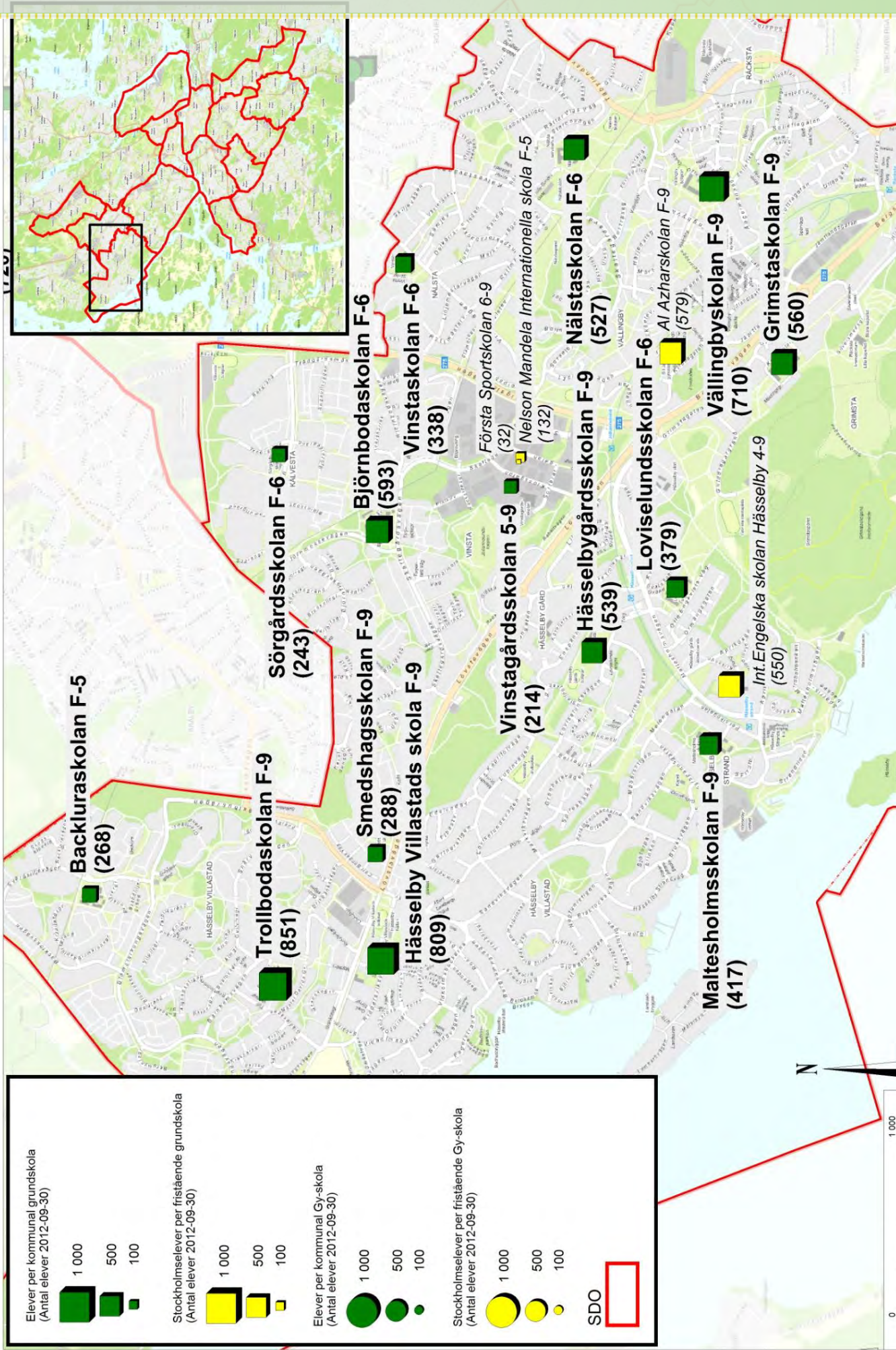

behovet på både kort och lång sikt. Det är inte säkert att alla elever i skolornas närområde kan tillgodoses på just dessa skolor utan att genomföra organisationsförändringar på dessa skolor eller andra i närheten. Med det avses att äldre elever (årskurs 7-9) kan behöva åka längre för att gå i skolan så att yngre elever får en skola nära hemmet och att intaget till årskurs 7 kan behöva minskas. Det kan också innebära att speciella inriktningar och profiler som finns i skolorna i Hägersten-Liljeholmen, och som gör att elever kommer från andra delar av staden, kan behöva flyttas till andra stadsdelsnämndsområden där det inte är samma brist på kapacitet för att möjliggöra att yngre elever i Hägersten-Liljeholmen kan få en skola nära hemmet.

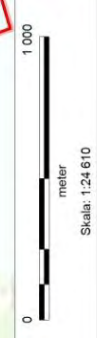
SISAB har underhållsbehov av ventilationen i hus E på Mälarhöjdens skola. Åtgärderna kommer att kräva att verksamheten evakueras. Förvaltningen utgår från att åtgärden kan planeras till 2014.

Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 2.

Hässelby-Vällingby

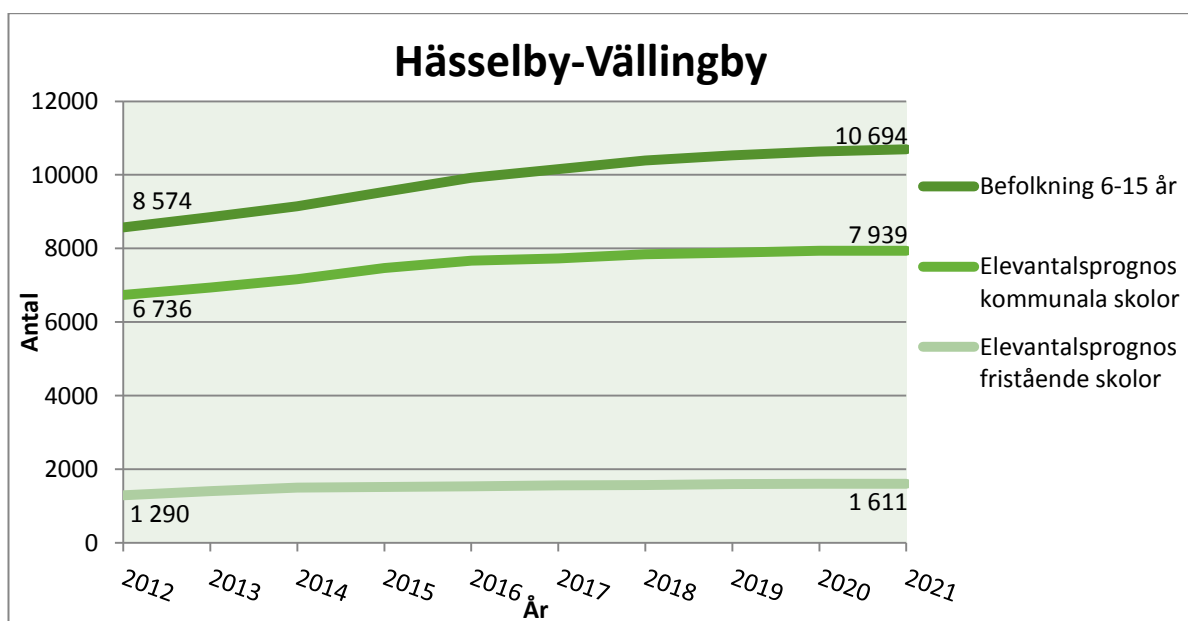

Hässelby-Vällingby

Så här läser du kartor och diagram:

- Stadsdelsnämndsområdeskartan redovisar kommunala skolors elevantal exklusive särskola men inklusive elever från andra kommuner. Redovisningen av fristående skolor omfattar endast elever boende i Stockholms stad. De fristående skolornas verkliga elevantal är därför normalt högre än vad som redovisas på kartan.
- Befolkningsprognosen bygger på verkligt befolkningsantal 2011 och i diagram beskrivs prognostiserat befolkningsantal 2012-2021. Elevantalsprognoserna i samma diagram bygger på verkligt elevantal september 2012 och beskriver prognostiserat elevantal 2013-2021. Elevantalsprognosen bygger på prognostiserad befolkningsutveckling och en framskrivning av befintliga elevflöden. För mer information se sid 10 "Så här fungerar elevantalsprognosen".
- Kapacitetstabeller redovisar egenregins elevantal exklusive särskola om inget annat anges. Tabellerna innehåller endast friskoleelever boendes i Stockholms stad.
- Under rubriken förändringar i lokalbeståndet finns en tabell som beskriver planeringssituationen för stadsdelsnämndsområdet år 2020 utifrån den kapacitet som planeras finnas i stadsdelsnämndsområdet 2020 med hänsyn till beslut om lokalförändringar. Ny kapacitet läggs in redan efter att nämnden fattat sitt första beslut - inriktningsbeslut. Ytterligare beslut krävs för att en byggnation ska genomföras. I tabellen stäms kapaciteten av mot prognostiserat elevantal. Med SPS avses den utredning som genomfördes våren 2011 "Skolplanering för ett växande Stockholm".

Behovsanalys

Figur 17:1: Befolkningsprognos och elevantalsprognoser. Prognosen för fristående skolor avser Stockholmselever i fristående skolor i Stockholm.

Elevprognoskurvorna och befolkningsprognoskurvan följer varandra i stort sett hela perioden. I stadsdelsnämndsområdet är det främst Råcksta som står för befolkningsökningen i åldrarna 6-15 år, till stor del på grund av nyproduktion. Även i de centrala delarna av området antas det ske något större befolkningsökningar.

Kapacitet

Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Backluraskolan	F-5	268	3 783	960	Al Azharskolan	F-9	579
Björnbodaskolan	F-6	593	4 715	781	Första Sportskolan	6-9	32
Grimstaskolan	F-9	560	9 951		Internationella Engelska skolan Hässelby	4-9	550
Hässelby Villastads skola	F-9	809	10 236	665	Nelson Mandela Internationella skola	F-5	132
Hässelbygårdsskolan	F-9	539	10 676	346			
Loviselundsskolan	F-6	379	7 136				
Maltesholmsskolan	F-9	417	6 920				
Nälstaskolan	F-6	527	4 540	1534			
Smedshagsskolan	F-9	288	5 185				
Sörgårdsskolan	F-6	243	2 460	369			
Trollbodaskolan	F-9	851	9 069				
Vinstagårdsskolan	5-9	214		6 978			
Vinstaskolan	F-6	338	4 353				
Vällingbyskolan	F-9	710	11752	494			
Kommunal totalt		6 736	90 776	12 127	Fristående totalt		1 293

Figur 17:2: Fristående samt kommunala grund- och gymnasieskolor inom stadsdelsnämndsområdet med årskurser, elevantal samt kvm för permanenta och tillfälliga lokaler.

Det finns två större friskoleetableringar i Hässelby-Vällingby, Al Azharskolan och Internationella Engelska skolan. Skolorna har 579 respektive 550 elever. Cirka 20 procent av eleverna i Al Azharskolan kommer från det egna stadsdelsnämndsområdet. För Internationella Engelska skolan är siffran 87 procent.

Förändringar i lokalbeståndet

Hässelby-Vällingby år 2020	Enl SPS 2010	Enl prog 2011	Enl prog 2012	Förändring SPS och prog 2012
Kapacitet	7775	7835	8030	255
Prognostiserat elevantal	8439	8389	7942	-497
Beräknat kapacitetsunderskott/-överskott	-664	-554	88	

Figur 17:3: Lokalkapacitet mot prognostiserat elevantal år 2020 enligt prognoser 2010, 2011 och 2012. Negativ siffra i den nedersta kolumnen innebär ett kapacitetsunderskott år 2020.

En relativt stor andel av skolkapaciteten i Hässelby-Vällingby utgörs av paviljonger. Det är tillfälliga byggnader som har tidsbegränsade bygglov. Dessa måste avvecklas när byggnaderna är uttjänta och/eller byggloven inte går att förnya. I Hässelby finns Björnbodaskolan som planeras rivas och byggas ut. Efter utbyggnaden kommer Sörgårdsskolan att flytta in med Björnbodaskolan och Sörgårdsskolans lokaler avvecklas. Den nya Björnbodaskolan kommer att ha kapacitet för cirka 1 000 elever i årskurs F-6.

Nälstaskolan har också flera paviljonger som ska avvecklas och skolan ska byggas ut och få ökad kapacitet.

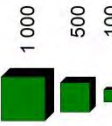
Under planeringsperioden måste arbete påbörjas med att titta på kapaciteten för årskurs 7-9. Vinstagårdsskolan har lokaler med tillfälliga bygglov. När lovet går ut blir det troligen svårt att förlänga. Lokalerna kan komma att användas som evakueringslokaler under planeringsperioden. Därmed försvinner lokalkapacitet för elever i årskurs 7-9. En ny skola för årskurs 7-9 måste börja utredas under perioden.

SISAB har aviserat behov av att åtgärda ventilationen på delar av Vällingbyskolan. Exakt när detta ska ske är inte klart.

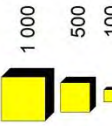
Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 2.

Elever per kommunal grundskola
(Antal elever 2012-09-30)

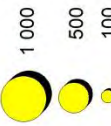
Stockholmselever per fristående grundskola
(Antal elever 2012-09-30)

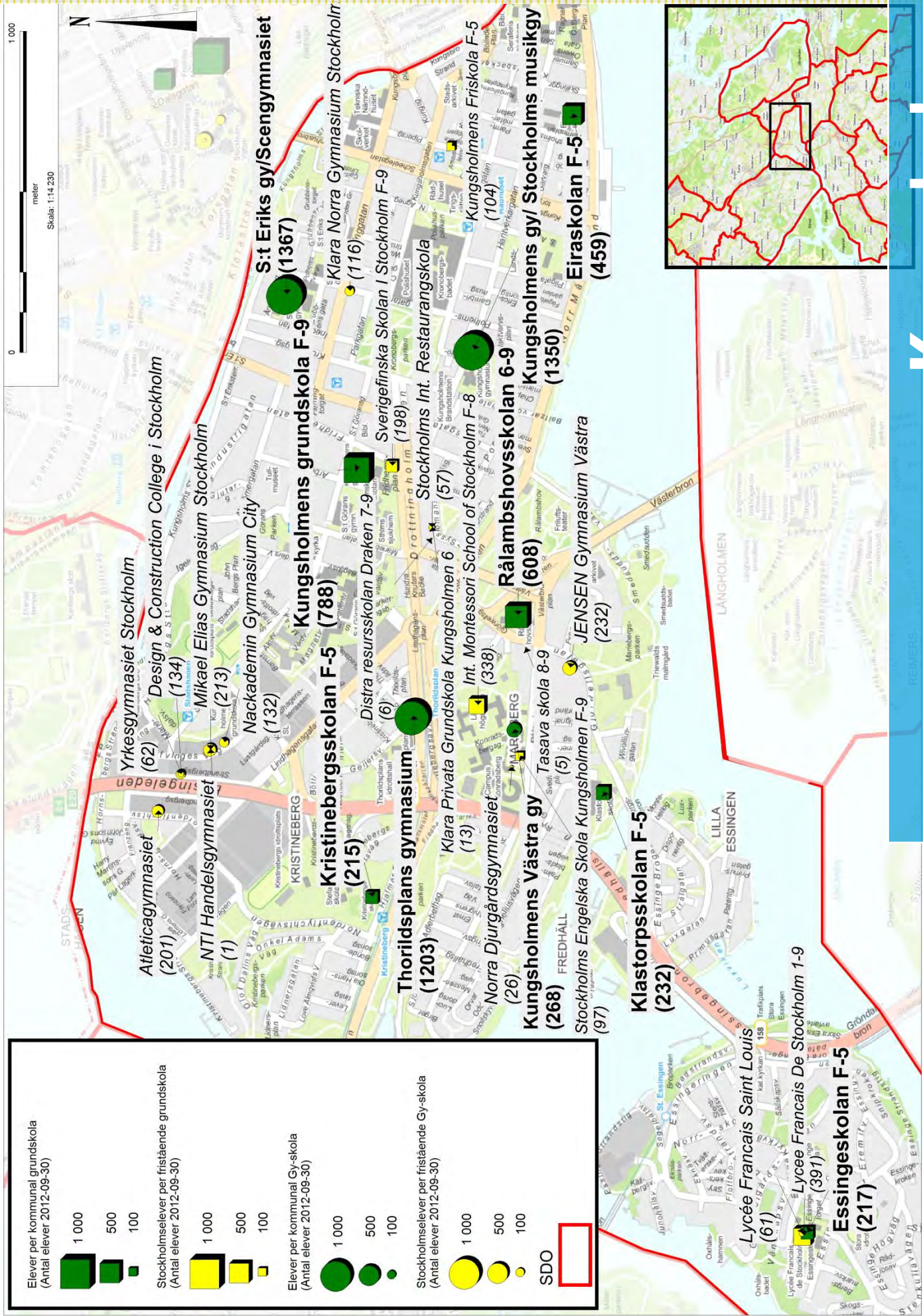
Elever per kommunal Gy-skola
(Antal elever 2012-09-30)

Stockholmselever per fristående Gy-skola
(Antal elever 2012-09-30)

SDO

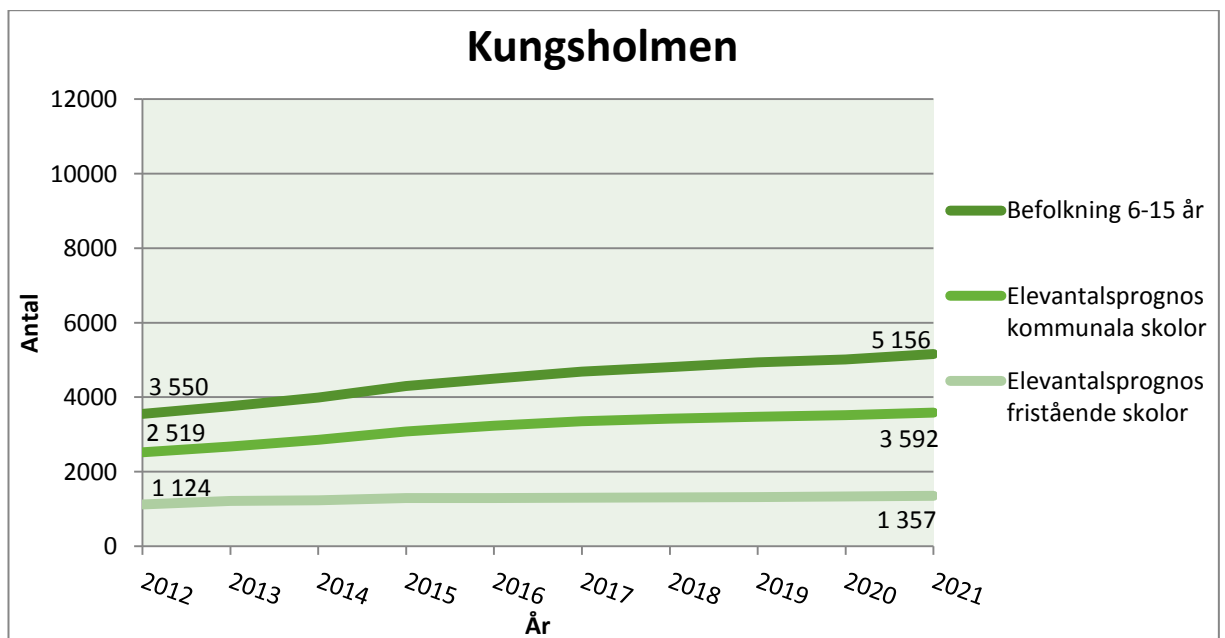
Kungsholmen

Kungsholmen

Så här läser du kartor och diagram:

- Stadsdelsnämndsområdeskartan redovisar kommunala skolors elevantal exklusive särskola men inklusive elever från andra kommuner. Redovisningen av fristående skolor omfattar endast elever boende i Stockholms stad. De fristående skolornas verkliga elevantal är därför normalt högre än vad som redovisas på kartan.
- Befolkningsprognosen bygger på verkligt befolkningsantal 2011 och i diagram beskrivs prognostiserat befolkningsantal 2012-2021. Elevantalsprognoserna i samma diagram bygger på verkligt elevantal september 2012 och beskriver prognostiserat elevantal 2013-2021. Elevantalsprognosen bygger på prognostiserad befolkningsutveckling och en framskrivning av befintliga elevflöden. För mer information se sid 10 "Så här fungerar elevantalsprognosen".
- Kapacitetstabeller redovisar egenregins elevantal exklusive särskola om inget annat anges. Tabellerna innehåller endast friskoleelever boendes i Stockholms stad.
- Under rubriken förändringar i lokalbeståndet finns en tabell som beskriver planeringssituationen för stadsdelsnämndsområdet år 2020 utifrån den kapacitet som planeras finnas i stadsdelsnämndsområdet 2020 med hänsyn till beslut om lokalförändringar. Ny kapacitet läggs in redan efter att nämnden fattat sitt första beslut - inriktningsbeslut. Ytterligare beslut krävs för att en byggnation ska genomföras. I tabellen stäms kapaciteten av mot prognostiserat elevantal. Med SPS avses den utredning som genomfördes våren 2011 "Skolplanering för ett växande Stockholm".

Behovsanalys

Figur 18:1: Befolkningsprognos och elevantalsprognoser. Prognosen för fristående skolor avser Stockholmselever i fristående skolor i Stockholm.

Kungsholmen står inför en relativt kraftig befolkningsökning i åldrarna 6-15 år. Denna ökning är i synnerhet koncentrerad till de nordvästra delarna av området, där cirka 600 barn förväntas tillkomma, samt Marieberg. På Stora Essingen förväntas däremot befolkningen i tidigare nämnda åldrar att minska med cirka 100 barn.

Kapacitet

Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Eiraskolan	F-5	459	7 044		Distra resursskolan Draken	7-9	6
Essingeskolan	F-5	217	2 159		Futuraskolan Bilingual School of Stockholm	F-6	35
Klastorpsskolan	F-5	232	3 795		Futuraskolan International Elementary School	F-6	89
Kristinebergsskolan	F-5	215	7 095		International Montessorischool of Stockholm	F-8	338
Kungsholmens grundskola	F-9	788	8 476	252	Klara Privata Grundskola Kungsholmen	6	13
Rålambshovsskolan	6-9	608	10 001		Kungsholmens Friskola	F-5	104
					Lycee Francais De Stockholm	1-9	391
					Stockholms Engelska Skola Kungsholmen	F-9	97
					Sverigefinska Skolan I Stockholm	F-9	198
					Tasava skola	8-9	5
Kommunal totalt		2 519	38 570	252	Fristående totalt		1 276
Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Kungsholmens gymnasium/ Stockholms musikgymnasium	GY	1 350	11 852		Atleticagymnasiet	GY	201
S:t Eriks gymnasium	GY	1 166	29 239		Design & Construction College i Stockholm	GY	134
Scengymnasiet i Stockholm (S:t Erik)	GY	201	2 195		JENSEN Gymnasium Västra	GY	232
Thorildsplans gymnasium	GY	1 203	16 142		Klara Norra Gymnasium Stockholm	GY	116
Kungsholmens västra gymnasium	GY	268	5 557		Lycée Francais Saint Louis	GY	61
					Mikael Elias Gymnasium Stockholm	GY	213
					Nackademin Gymnasium City	GY	132

					Norra Djurgårdsgymnasiet	GY	26
					NTI Handelsgymnasiet Stockholm	GY	1
					Stockholms Internationella Restaurangskola	GY	57
					Yrkesgymnasiet Stockholm	GY	62
Kommunal totalt		4188	64 985		Fristående totalt		1 235

Figur 18:2: Fristående samt kommunala grund- och gymnasieskolor inom stadsdelsnämndsområdet med årskurser, elevantal samt kvm för permanenta och tillfälliga lokaler.

Det finns tre större friskoleetableringar i området gällande grundskola, Stockholms internationella Montessori, Sverigefinska skolan samt Lycee Francais de Stockholm. Av Lycee Francais de Stockholms elever kommer ca 25 procent, det vill säga ca 100 stycken från Kungsholmens stadsdelsnämndsområde. Sverigefinska skolan tar 12 procent, ca 25 stycken, av sina elever från Kungsholmens stadsdelsnämndsområde.

Det finns tre fristående gymnasier som har ca 200 elever var samt ett antal med färre elever.

Förändringar i lokalbeståndet

Kungsholmen år 2020	Enl SPS 2010	Enl prog 2011	Enl prog 2012	Förändring SPS och prog 2012
Kapacitet	2670	3145	3940	1270
Prognostiserat elevantal	3360	3331	3516	156
Beräknat kapacitetsunderskott/ överskott	-690	-186	424	

Figur 18:3: Lokalkapacitet mot prognostiserat elevantal år 2020 enligt prognoser 2010, 2011 och 2012. Negativ siffra i den nedersta kolumnen innebär ett kapacitetsunderskott år 2020.

Under planeringsperioden har området, sett till sin helhet, ett bra kapacitetsutnyttjande. Det beror på att Kristinebergsskolan nyligen har öppnat och inte har fullt kapacitetsutnyttjande ännu. Under planeringsperioden kommer också Kungsholmens grundskola (Fridhemsskolan) att byggas ut och till.

Under planeringsperioden kommer området att få tillgång till ytterligare skollokaler genom inhyrning av Campus Konradsberg³. Därmed kommer bristen på lokaler att hanteras.

Campus Konradsberg kommer att på sikt att rymma en F-9 skola, initialt F-6, och gymnasium om ca 1 000 elever vardera. Nämndens inriktningsärende om 795 elever ingår i tabellen ovan. Initialt kommer Konradsberg att kunna avlasta Klastorpskolans årskurs 4-5-del och även utöka denna till att omfatta årskurs 6.

Då Marieberg kommer att exploateras med ca 1 500 lägenheter och Nordvästra Kungsholmen har ett flertal projekt som ännu inte är markanvisade är ett större elevantal till år 2021 än det som nu syns i prognosen att räkna med. Vidare har exploateringskontoret nyligen startat arbetet med exploatering av Stadshagen. Där kan förvaltningen se ett eventuellt behov av ytterligare en grundskola.

Diskussioner förs med Exploateringskontoret om ett bättre nyttjande av Råambshovsskolans mark. Staden vill ta del av marken för annat ändamål än skola. Förvaltningen kan se att Råambshovsskolan skulle kunna byggas ut efter planeringsperioden. Utredning måste dock påbörjas under planeringsperioden.

SISAB har aviserat ett behov av ventilationsåtgärder på St Eriks Gymnasium. Skolan är en av stadens största sett till yta, och i samband med en partiell evakuering bör lokalbehovet för gymnasieverksamheten ses över. Eventuellt överskott skulle kunna användas till annan verksamhet (grundskola) om behovet finns.

SISAB har även aviserat att man avser göra något åt lokalerna på Essingskolan. Det är främst för Lycee Francais räkning men Essingskolan kommer att bli påverkad.

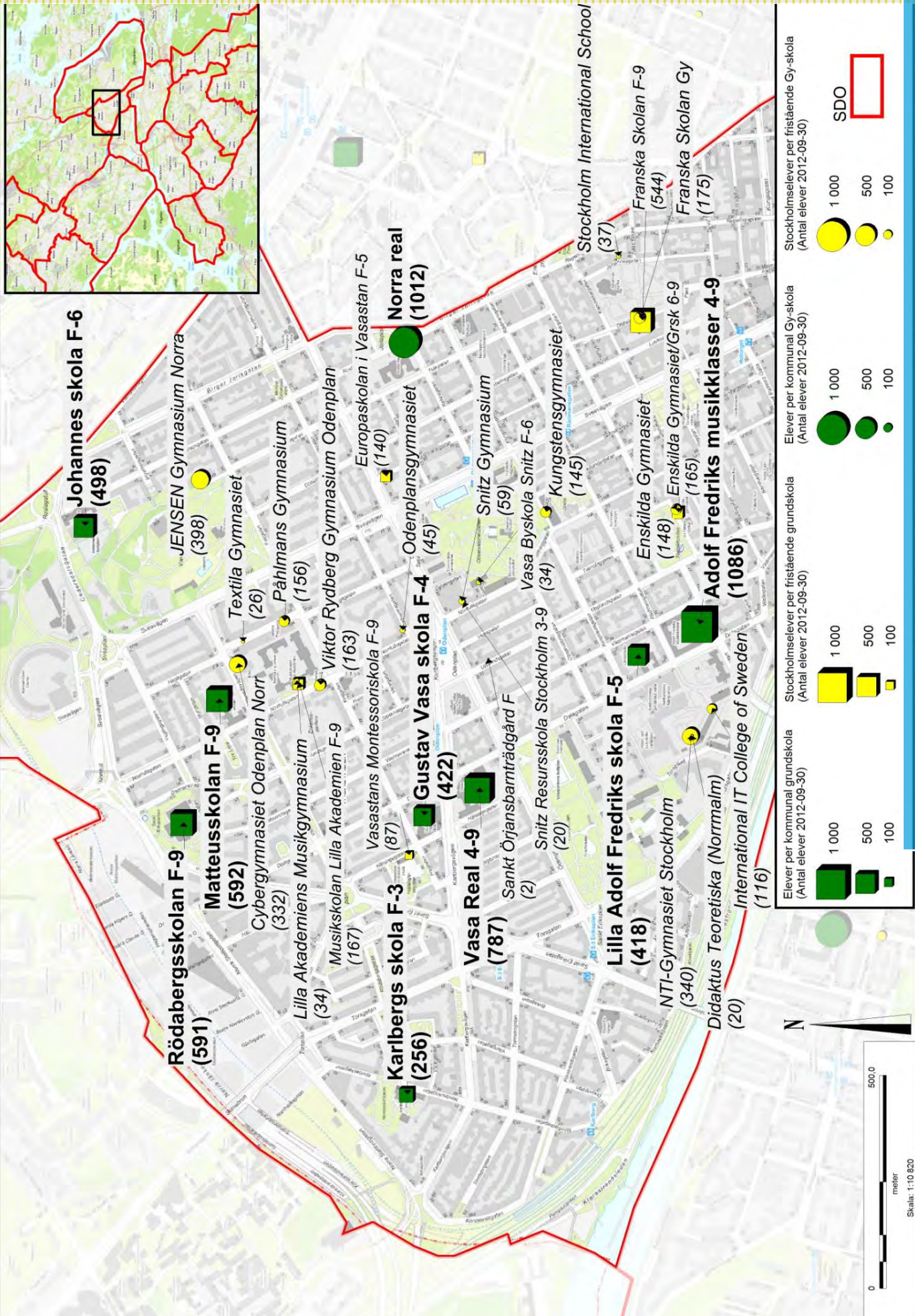
Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 2.

---

³ Under förutsättning att erforderliga beslut fattas i utbildningsnämnd och kommunstyrelsens ekonomiutskott.

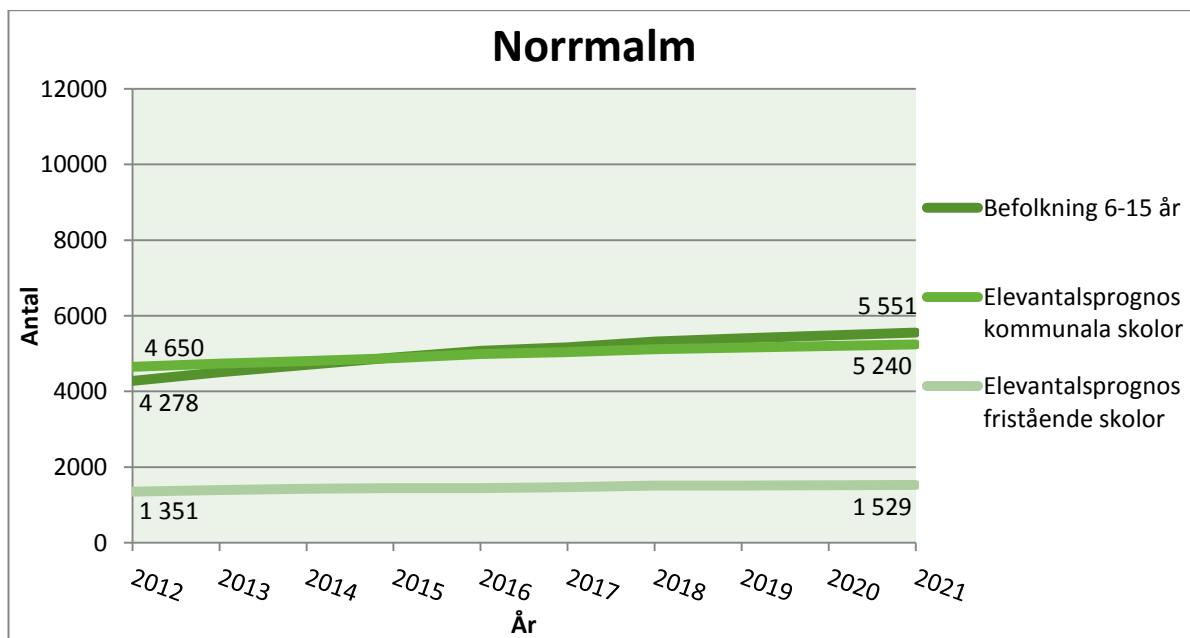
Norrmalm

Norrmalm

Så här läser du kartor och diagram:

- Stadsdelsnämndsområdeskartan redovisar kommunala skolors elevantal exklusive särskola men inklusive elever från andra kommuner. Redovisningen av fristående skolor omfattar endast elever boende i Stockholms stad. De fristående skolornas verkliga elevantal är därför normalt högre än vad som redovisas på kartan.
- Befolkningsprognosen bygger på verkligt befolkningsantal 2011 och i diagram beskrivs prognostiserat befolkningsantal 2012-2021. Elevantalsprognoserna i samma diagram bygger på verkligt elevantal september 2012 och beskriver prognostiserat elevantal 2013-2021. Elevantalsprognosen bygger på prognostiserad befolkningsutveckling och en framskrivning av befintliga elevflöden. För mer information se sid 10 "Så här fungerar elevantalsprognosen".
- Kapacitetstabeller redovisar egenregins elevantal exklusive särskola om inget annat anges. Tabellerna innehåller endast friskoleelever boendes i Stockholms stad.
- Under rubriken förändringar i lokalbeståndet finns en tabell som beskriver planeringssituationen för stadsdelsnämndsområdet år 2020 utifrån den kapacitet som planeras finnas i stadsdelsnämndsområdet 2020 med hänsyn till beslut om lokalförändringar. Ny kapacitet läggs in redan efter att nämnden fattat sitt första beslut - inriktningsbeslut. Ytterligare beslut krävs för att en byggnation ska genomföras. I tabellen stäms kapaciteten av mot prognostiserat elevantal. Med SPS avses den utredning som genomfördes våren 2011 "Skolplanering för ett växande Stockholm".

Behovsanalys

Figur 19:1: Befolkningsprognos och elevantalsprognoser. Prognosen för fristående skolor avser Stockholmselever i fristående skolor i Stockholm.

Inom Norrmalms stadsdelsnämndsområde finns ett flertal skolor som har elever från hela Stockholm. Detta förklarar varför elevtalsprognoskurvan för kommunala skolor ligger ovanför befolkningsprognoskurvan. Befolkningen i åldrarna 6-15 år förväntas öka något fram till år 2021, och då främst i de norra delarna av området. Elevtalsprognosen ökar måttligt under samma period och tangeras av befolkningsprognosen år 2016.

Skolorna på Norrmalm har de senaste åren ändrat sin årskursindelning för att säkra förskoleklassintagen inom stadsdelsnämndsområdet. Detta gör att det kommer att ta ett antal år att få en ordinarie organisation i skolorna. Det kommer också att krävas att skolorna som ska ställa om från till exempel en F-4-organisation till en F-6-organisation under en period kan behöva ha viss överkapacitet. Det innebär också att skolorna som berörs inte kan fortsätta ta in F-klasser i samma utsträckning som idag utan att skolorna måste bygga ut sin organisation med högre årskurser.

Adolf Fredriks musikklasser påverkar inte den stora kapaciteten eftersom de tar in elever efter antagningsförfarande. Skolan har en kapacitet på 1 085 platser i årskurs 4-9.

Matteus skola har idag kapacitet för 800 elever, skolan har under några år haft en lägre kapacitet, men har efter en enklare ombyggnad av specialsalar kunnat öka kapaciteten. Även en särskoleverksamhet har etablerats i skolan. För att möta behovet av förskoleklasser kommer skolan få en ny lokal i en närbelägen byggnad. Där iordningställs en hemvist för fyra förskoleklasser (motsvarar cirka 100 elever).

Johannes skola fungerar från och med höstterminen 2012 som en F-6-skola.

Karlbergsskolan har en kapacitet om 260 elever i årskurserna F-3. Skolans kapacitet kommer att minska med 30 platser när paviljongen tas bort 2015. En så pass liten enhet bör slås samman med förslagsvis den närliggande Gustav Vasa skola för att få lämplig storlek och organisation. I ett längre perspektiv kan skolan ersättas av en nybyggd skola i detaljplan III i Hagastaden (2020-2025).

Hagastaden

Det nya stadsdelsområdet byggs i tre etapper. I första etappen som ligger norr om Rödabergsskolan byggs 3 000 bostäder. Första inflyttning är år 2018. I området planeras ett flertal förskolor och ett samarbete med stadsdelsnämnden kring en förskola-skola med Reggio Emilia-inriktning diskuteras, någon markanvisning för skola finns inte i etapp 1.

I etapp 2 som omfattar cirka 2000 bostäder finns en möjlig skoltomt men här finns även Sveaplans gymnasium som ett skolalternativ. Byggnaden används i dag av Universitetet och flytten av dess verksamhet är beroende av en nyetablering i Albanoområdet. Planerad tid för tomställning av Sveaplans gymnasium är 2018. Lokalerna skulle uppskattningsvis kunna ta emot cirka 550 elever från och med 2019 när Universitetet lämnat lokalerna och lokalerna anpassats.

I etapp 3 planeras för en skoltomt och den skulle då helt ersätta lokalerna på Karlbergsskolan.

Kapacitet

Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Adolf Fredriks musikklasser	4-9	1 086	13 221		Enskilda Gymnasiet/Grsk	6-9	165
Gustav Vasa skola	F-4	422	6 123	157	Europaskolan i Vasastan	F-5	140
Johannes skola	F-6	498	6 362		Franska Skolan	F-9	544
Karlbergs skola	F-3	256	2 634	172	Musikskolan Lilla Akademien	F-9	167
Lilla Adolf Fredriks skola	F-5	418	4 630		Sankt Örjans barträdgård	F	2
Matteusskolan	F-9	592	8 985		Snitz Resursskola Stockholm	3-9	20
Rödabergsskolan	F-9	591	7 235	259	The International School Of Stockholm	F-9	232
Vasa Real	4-9	787	12 418	234	Vasa Byskola	F-2	34
					Vasastans Montessoriskola	F-9	87
Kommunal totalt		4 650	61 608	822	Fristående totalt		1 391
Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Norra real	GY	1 012	8 558		Cybergymnasiet Odenplan Norr	GY	332
					Didaktus Teoretiska (Norrmalm)	GY	20
					Enskilda Gymnasiet	GY	148
					Franska Skolan	GY	175
					International IT College of Sweden	GY	116
					JENSEN Gymnasium Norra	GY	398
					Kungstensgymnasiet	GY	145
					Lilla Akademiens Musikgymnasium	GY	34
					NTI-Gymnasiet Stockholm	GY	340
					Odenplansgymnasiet	GY	45
					Påhlmans Gymnasium	GY	156
					Snitz Gymnasium	GY	59

					Stockholm International School	GY	37
					Textila Gymnasiet	GY	26
					Viktor Rydberg Gymnasium Odenplan	GY	163
Kommunal totalt		1 012	8 558		Fristående totalt		2 194

Figur 19:2: Fristående samt kommunala grund- och gymnasieskolor inom stadsdelsnämndsområdet med årskurser, elevantal samt kvm för permanenta och tillfälliga lokaler.

Förändringar i lokalbeståndet

Normmalm år 2020	Enl SPS 2010	Enl prog 2011	Enl prog 2012	Förändring SPS och prog 2012
Kapacitet	4723	5583	5868	1145
Prognostiserat elevantal	4999	5261	5204	205
Beräknat kapacitetsunderskott/-överskott	-276	322	664	

Figur 19:3: Lokalkapacitet mot prognostiserat elevantal år 2020 enligt prognoser 2010, 2011 och 2012. Negativ siffra i den nedersta kolumnen innebär ett kapacitetsunderskott år 2020.

En genomgång ska göras av Lilla Adolf Fredrik under planeringsperioden. Syftet är att avgöra om skolan är i behov av några lokalåtgärder för att bilda en tvåparallellig F-6 organisation.

Med om- och utbyggnad av Rödabergsskolan och Vasa Real, tillkommande kapacitet i Matteus och tillsammans med grundskola i Sveaplans gymnasium innebär det cirka 1 200 nya skolplatser.

Det kan komma att bli trångt på Normmalmsskolorna de år då skolombyggnaderna pågår på Vasa Real och Rödabergsskolan eftersom det kräver evakueringar och tillfälliga lösningar.

Gustav Vasa skola har under senare år varit en F-4-skola för att bereda plats för det ökade antalet elever i förskoleklasser. Skolan ska inom några år börja bygga en tvåparallellig F-6-organisation. En genomgång ska göras av skolan under planeringsperioden för att avgöra vad som krävs för att bygga en F-6-organisation. En paviljong kommer att tas bort 2015. Om en sammanslagning med Karlbergsskolan blir aktuell ökar kapaciteten till tre paralleller F-3 och två paralleller 4-6.

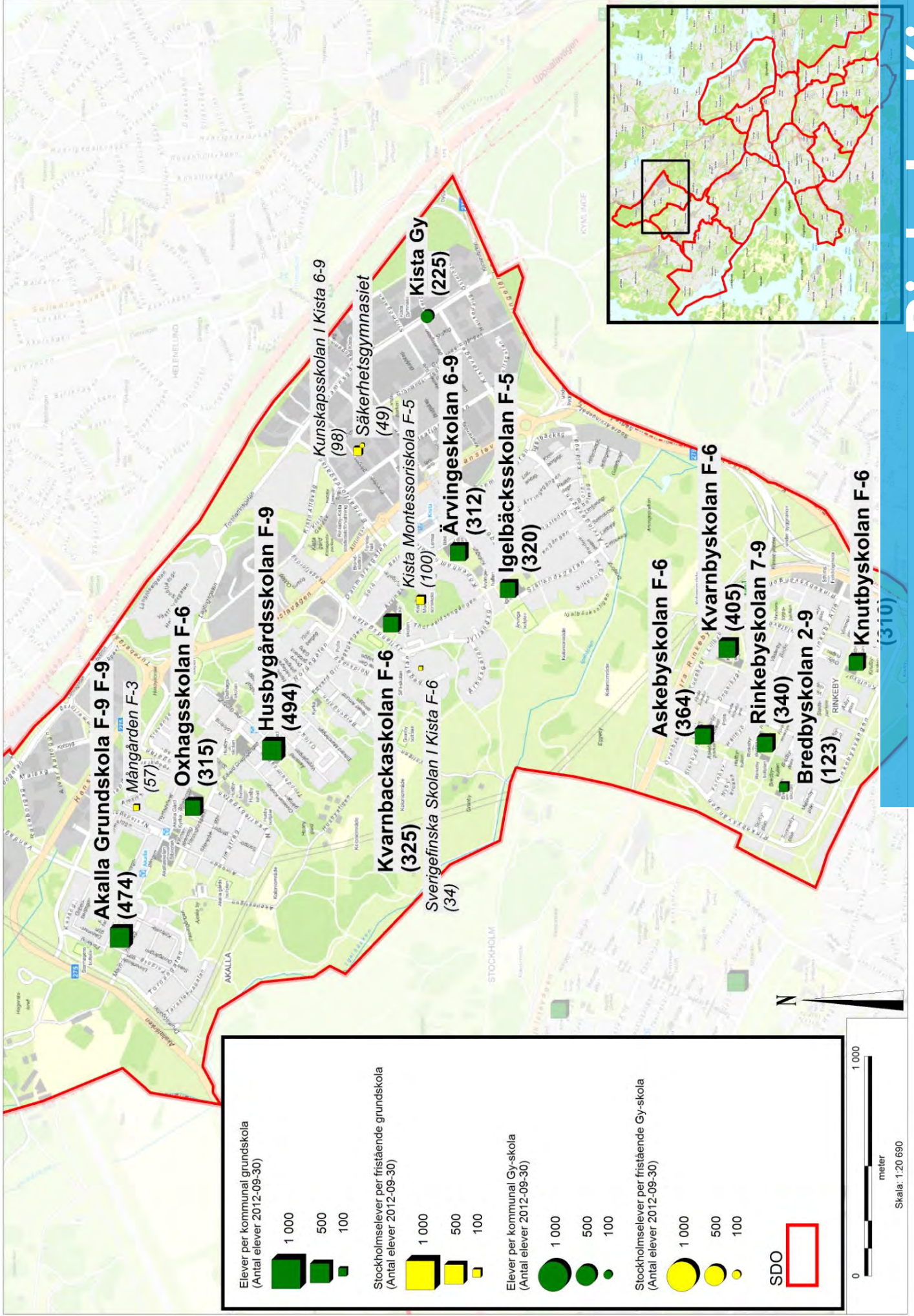
Vasa Real är en av de skolor i stadsdelsnämndsområdet som planeras byggas om, från att vara en 4-9-skola kommer skolan bli en F-9-skola med en elevantalsökning om cirka 250

elever. 2017 beräknas skolan stå klar. En evakuering av delar av skolan kommer att bli nödvändig under ombyggnadstiden. En plan för evakuering ska påbörjas snarast.

Rödbergsskolan har idag en F-9-organisation varav en parallell är engelskspråkig. Planer finns på en utbyggnad vilket skulle kunna innebära en kapacitetsökning med 300 elever till 2018.

Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 2.

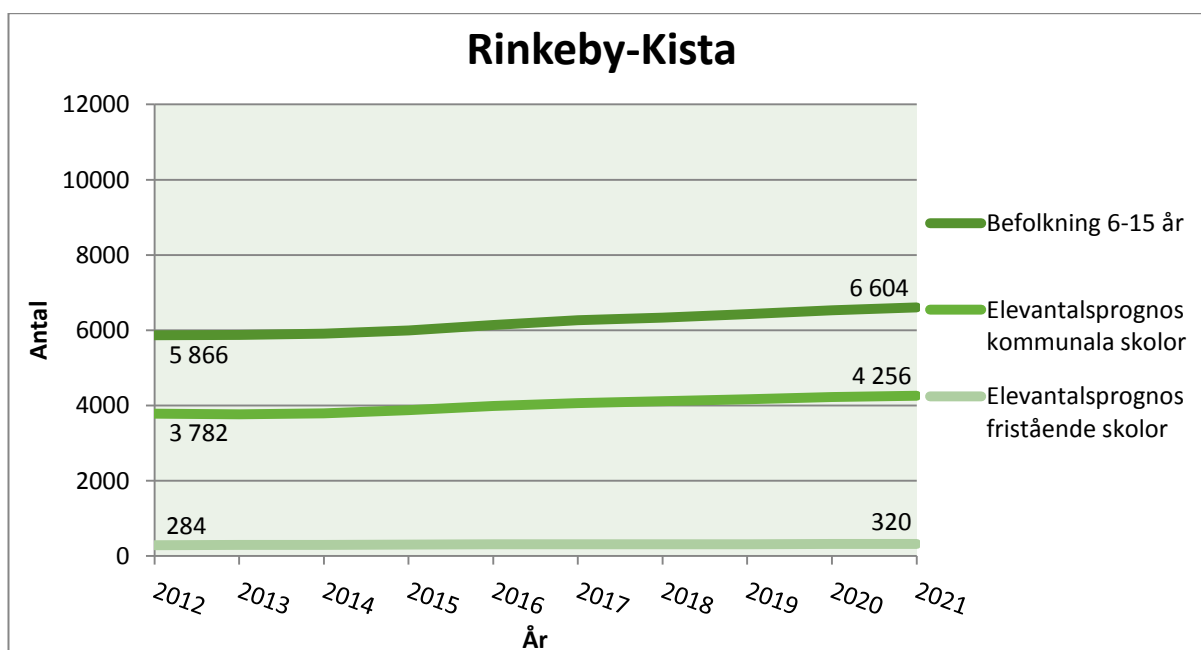

Rinkeby-Kista

Så här läser du kartor och diagram:

- Stadsdelsnämndsområdeskartan redovisar kommunala skolors elevantal exklusive särskola men inklusive elever från andra kommuner. Redovisningen av fristående skolor omfattar endast elever boende i Stockholms stad. De fristående skolornas verkliga elevantal är därför normalt högre än vad som redovisas på kartan.
- Befolkningsprognosen bygger på verkligt befolkningsantal 2011 och i diagram beskrivs prognostiserat befolkningsantal 2012-2021. Elevantalsprognoserna i samma diagram bygger på verkligt elevantal september 2012 och beskriver prognostiserat elevantal 2013-2021. Elevantalsprognosen bygger på prognostiserad befolkningsutveckling och en framskrivning av befintliga elevflöden. För mer information se sid 10 "Så här fungerar elevantalsprognosen".
- Kapacitetstabeller redovisar egenregins elevantal exklusive särskola om inget annat anges. Tabellerna innehåller endast friskoleelever boendes i Stockholms stad.
- Under rubriken förändringar i lokalbeståndet finns en tabell som beskriver planeringssituationen för stadsdelsnämndsområdet år 2020 utifrån den kapacitet som planeras finnas i stadsdelsnämndsområdet 2020 med hänsyn till beslut om lokalförändringar. Ny kapacitet läggs in redan efter att nämnden fattat sitt första beslut - inriktningsbeslut. Ytterligare beslut krävs för att en byggnation ska genomföras. I tabellen stäms kapaciteten av mot prognostiserat elevantal. Med SPS avses den utredning som genomfördes våren 2011 "Skolplanering för ett växande Stockholm".

Behovsanalys

Figur 20:1: Befolkningsprognos och elevantalsprognoser. Prognosen för fristående skolor avser Stockholmselever i fristående skolor i Stockholm.

Elevprognoskurvan för kommunala skolor och befolkningsprognoskurvan följer varandra under hela perioden och befolkningsförändringen för barn i åldern 6-15 år är mycket modest i området. Det pågår nybyggnadsprojekt men inget av dessa förväntas leda till någon kapacitetsbrist i de kommunala skolorna som helhet.

En relativt stor del av eleverna befinner sig i skolgång utomlands, 5,8 procent. Ett relativt stort antal går också i fristående skola i annan kommun.

Kapacitet

Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Akalla Grundskola F-9	F-9	474	5 392		Kista Montessoriskola	F-5	100
Askebyskolan	F-6	364	4 100		Kunskapsskolan I Kista	6-9	98
Bredby skolan	2-9	123	3 869	461	Mångården	F-3	57
Husbygårdsskolan F-9	F-9	494	3 099		Sverigefinska Skolan I Kista	F-6	34
Igelbäcksskolan	F-5	320	5 033				
Knutby skolan	F-6	310	5 593				
Kvarnbackaskolan	F-6	325	6 008				
Kvarnby skolan	F-6	405	7 042				
Oxhagsskolan	F-6	315	4 677				
Rinkeby skolan	7-9	340	9 759				
Ärvingeskolan	6-9	312	7 437				
Kommunal totalt		3 782	62 009	461	Fristående totalt		289
Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Kista gymnasium		225	9 445		Säkerhetsgymnasiet		49
Kommunal totalt		225	9 445		Fristående totalt		49

Figur 20:2: Fristående samt kommunala grund- och gymnasieskolor inom stadsdelsnämndsområdet med årskurser, elevantal samt kvm för permanenta och tillfälliga lokaler.

Det finns inga större friskoleetableringar i området, för vare sig grundskola eller gymnasieskola. I före detta Akallaskolan kommer en ny fristående skola att etablera sig, det finns ännu inga uppgifter på hur det kommer att påverka de kommunala skolorna i området.

Förändringar i lokalbeståndet

Rinkeby-Kista år 2020	Enl SPS 2010	Enl prog 2011	Enl prog 2012	Förändring SPS och prog 2012
Kapacitet	4460	4060	4060	-400
Prognostiserat elevantal	3486	3951	4226	740
Beräknat kapacitetsunderskott/ överskott	974	109	-166	

Figur 20:3: Lokalkapacitet mot prognostiserat elevantal år 2020 enligt prognoser 2010, 2011 och 2012. Negativ siffra i den nedersta kolumnen innebär ett kapacitetsunderskott år 2020.

Bredbyskolan är nedlagd från och med ht 2013. Akalla grundskolor invigdes under året. Vid en genomgång av kapaciteten på Husbygårdsskolan stod det klart att den har möjlighet att ta emot fler elever utan lokalförändringar.

Igelbäcksskolan och Ärvingeskolan kommer att tillsammans bilda Kista Grundskolor. Den nya organisationen kommer att ha möjlighet att ta emot fler barn än den gamla.

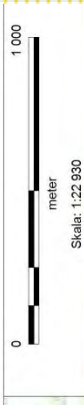
Kvarnbackaskolan kommer att behålla årskurs 6 och är i behov av mindre lokaljusteringar.

Det framtida behovet av lokaler i området kan troligtvis täckas genom att befintliga lokaler delvis nyttjas på annat sätt. En genomgång av lokalresurserna bör ske under planeringsperioden. Flera av skolorna lämnar externa lokaler och effektiviserar lokalutnyttjandet.

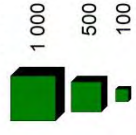
Hösten 2013 startar Stockholm Science & Innovation School i Kista.

Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 2.

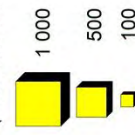

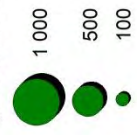
Elevier per kommunal grundskola
(Antal elever 2012-09-30)

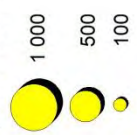
Elevier per fristående grundskola
(Antal elever 2012-09-30)

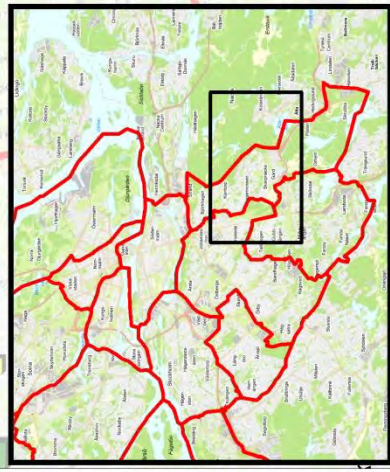
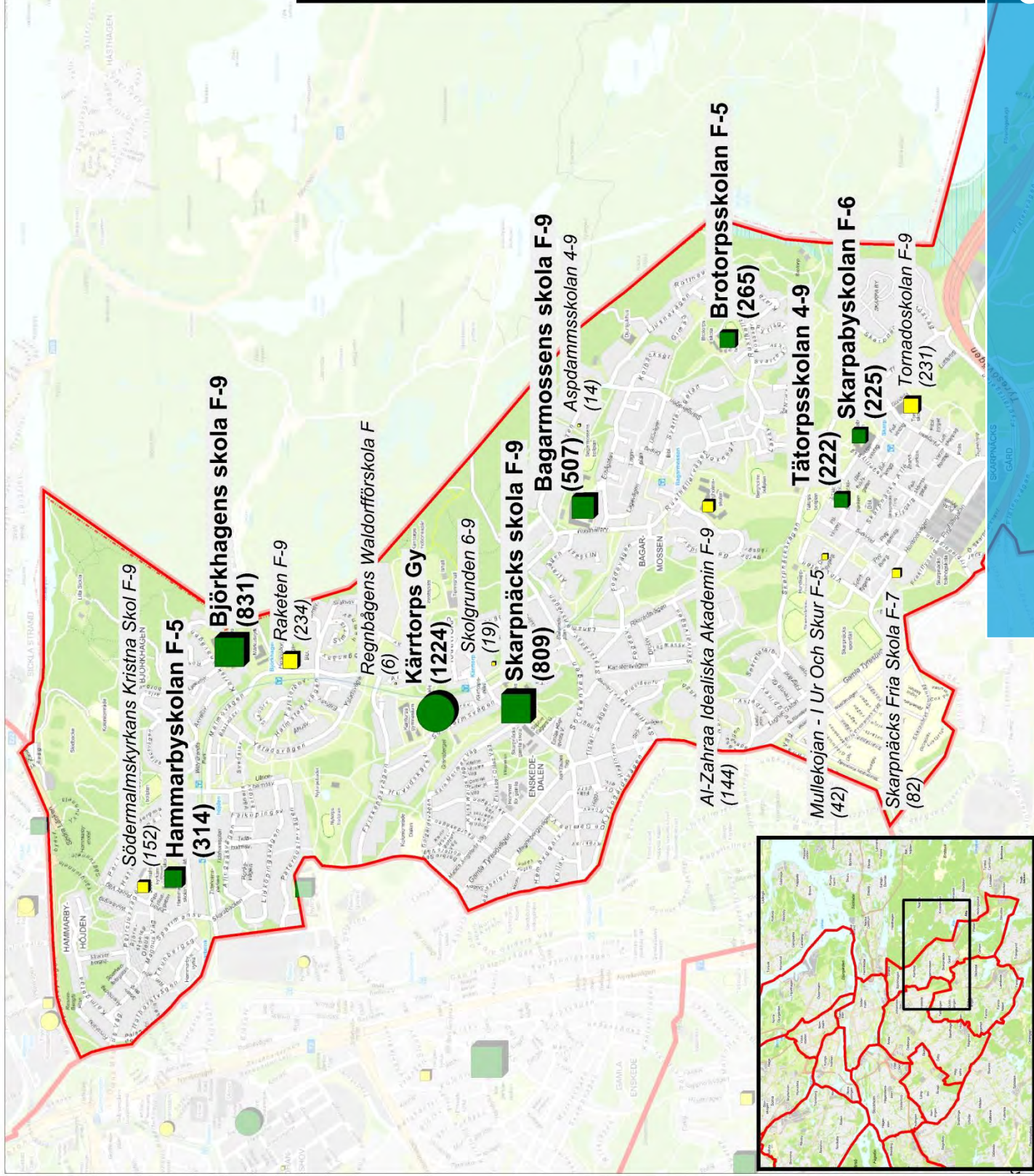
Elevier per kommunal Gy-skola
(Antal elever 2012-09-30)

Elevier per fristående Gy-skola
(Antal elever 2012-09-30)

SDO

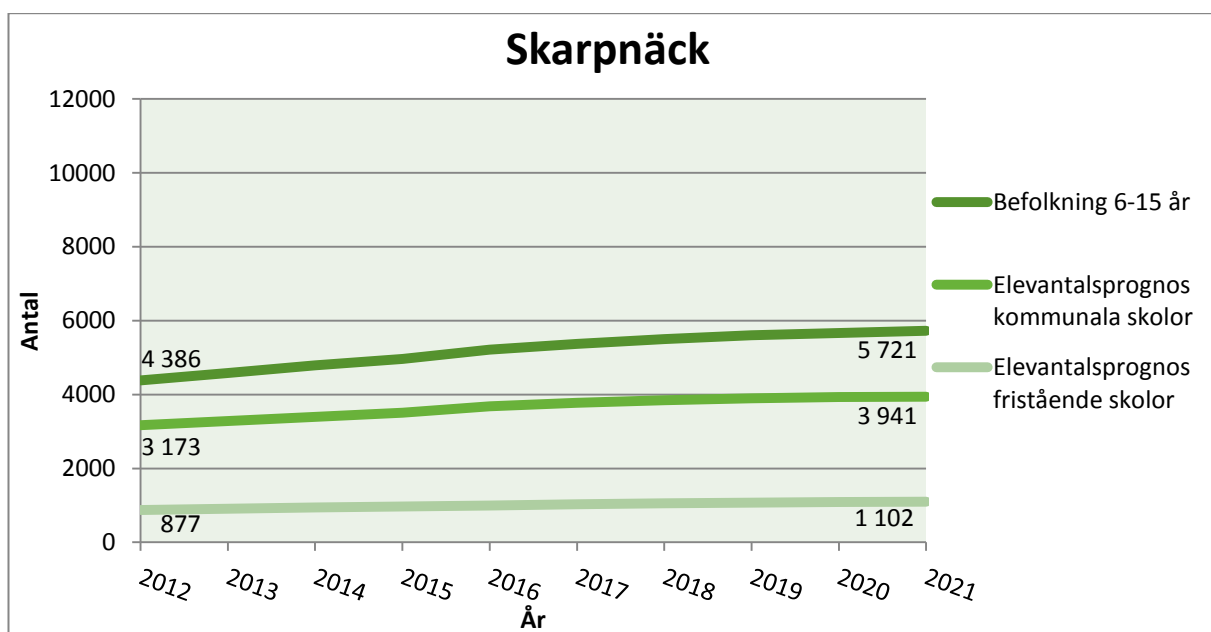

Skarpnäck

Så här läser du kartor och diagram:

- Stadsdelsnämndsområdeskartan redovisar kommunala skolors elevantal exklusive särskola men inklusive elever från andra kommuner. Redovisningen av fristående skolor omfattar endast elever boende i Stockholms stad. De fristående skolornas verkliga elevantal är därför normalt högre än vad som redovisas på kartan.
- Befolkningsprognosen bygger på verkligt befolkningsantal 2011 och i diagram beskrivs prognostiserat befolkningsantal 2012-2021. Elevantalsprognoserna i samma diagram bygger på verkligt elevantal september 2012 och beskriver prognostiserat elevantal 2013-2021. Elevantalsprognosen bygger på prognostiserad befolkningsutveckling och en framskrivning av befintliga elevflöden. För mer information se sid 10 "Så här fungerar elevantalsprognosen".
- Kapacitetstabeller redovisar egenregins elevantal exklusive särskola om inget annat anges. Tabellerna innehåller endast friskoleelever boendes i Stockholms stad.
- Under rubriken förändringar i lokalbeståndet finns en tabell som beskriver planeringssituationen för stadsdelsnämndsområdet år 2020 utifrån den kapacitet som planeras finnas i stadsdelsnämndsområdet 2020 med hänsyn till beslut om lokalförändringar. Ny kapacitet läggs in redan efter att nämnden fattat sitt första beslut - inriktningsbeslut. Ytterligare beslut krävs för att en byggnation ska genomföras. I tabellen stäms kapaciteten av mot prognostiserat elevantal. Med SPS avses den utredning som genomfördes våren 2011 "Skolplanering för ett växande Stockholm".

Behovsanalys

Figur 21:1: Befolkningsprognos och elevantalsprognoser. Prognosen för fristående skolor avser Stockholmselever i fristående skolor i Stockholm.

Enligt befolkningsprognosen ökar befolkningen i åldern 6-15 år med cirka 1500 barn fram till år 2021. Befolkningen väntas öka främst runt Bagarmossen, Hammarbyhöjden och Skarpnäcks gård. Bagarmossen ökar överlägset mest med cirka 400 barn.

Ett nollområde där 20 barn förväntas tillkomma fram till år 2021 finns i Skarpaby.

Kapacitet

Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Bagarmossens skola	F-9	507	12 482		Raketen	F-9	234
Björkhagens skola	F-9	831	12 528		Tornadoskolan	F-9	231
Brotorpsskolan	F-5	265	3 797		Södermalmskyrkans Kristna Skola	F-9	152
Hammarbyskolan	F-5	314	4 080		Al-Zahraa Idealiska Akademin	F-9	144
Skarpabyskolan	F-6	225	5 242		Skarpnäcks Fria Skola	F-7	82
Skarpnäcks skola	F-9	809	10 629		Mullekojan - I Ur Och Skur	F-5	42
Tätorpsskolan	4-9	222	6 004		Skolgrunden	6-9	19
					Aspdammsskolan	4-9	14
					Regnbågens Waldorfförskola	F	6
Kommunal totalt		3 173	54 762		Fristående totalt		924
Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Kärrtorps gymnasium	GY	1 224	12 720				
Kommunal totalt		1 224	12 720		Fristående totalt		0

Figur 21:2: Fristående samt kommunala grund- och gymnasieskolor inom stadsdelsnämndsområdet med årskurser, elevantal samt kvm för permanenta och tillfälliga lokaler.

Det finns två större friskoleetableringar i området, Raketen och Tornado. Båda skolorna har ca 230 elever från Stockholms stad och en majoritet av dessa kommer ifrån Skarpnäck.

Förändringar i lokalbeståndet

Skarpnäck år 2020	Enl SPS 2010	Enl prog 2011	Enl prog 2012	Förändring SPS och prog 2012
Kapacitet	3650	3650	3650	0
Prognostiserat elevantal	4082	4014	3930	-152
Beräknat kapacitetsunderskott/ överskott	-432	-364	-280	

Figur 21:3: Lokalkapacitet mot prognostiserat elevantal år 2020 enligt prognoser 2010, 2011 och 2012. Negativ siffra i den nedersta kolumnen innebär ett kapacitetsunderskott år 2020.

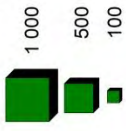
Under planeringsperioden har området, sett i sin helhet, ett bra kapacitetsutnyttjande. Det innebär att det inte finns behov av några större tillskott av lokaler, men däremot kan det finnas behov av omfördelning av lokalresurser.

En viktig planeringsförutsättning för Skarpnäck är i vilken omfattning Nytorpsskolans lokaler används som skolresurs för boende i Skarpnäck och Enskede. Nytorpsskolan tillhör områdesmässigt Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämndsområde. I dag väljs skolan bort till förmån för andra skolor i närområdet. Användning av skolkapacitet i byggnaden Nytorpsskolan är en viktig förutsättning för skolplaneringen i Skarpnäck.

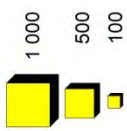
SISAB planerar att starta ett ventilationsprojekt på Bagarmossens skola under planeringsperioden. Det skulle påverka Hus A och B. I dagsläget går det inte att bedöma omfattningen av ett eventuellt evakueringsbehov.

Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 2.

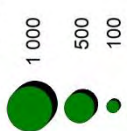
Elever per kommunal grundskola
(Antal elever 2012-09-30)

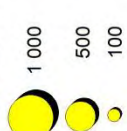
Stockholmslever per fristående grundskola
(Antal elever 2012-09-30)

Elever per kommunal Gy-skola
(Antal elever 2012-09-30)

Stockholmslever per fristående Gy-skola
(Antal elever 2012-09-30)

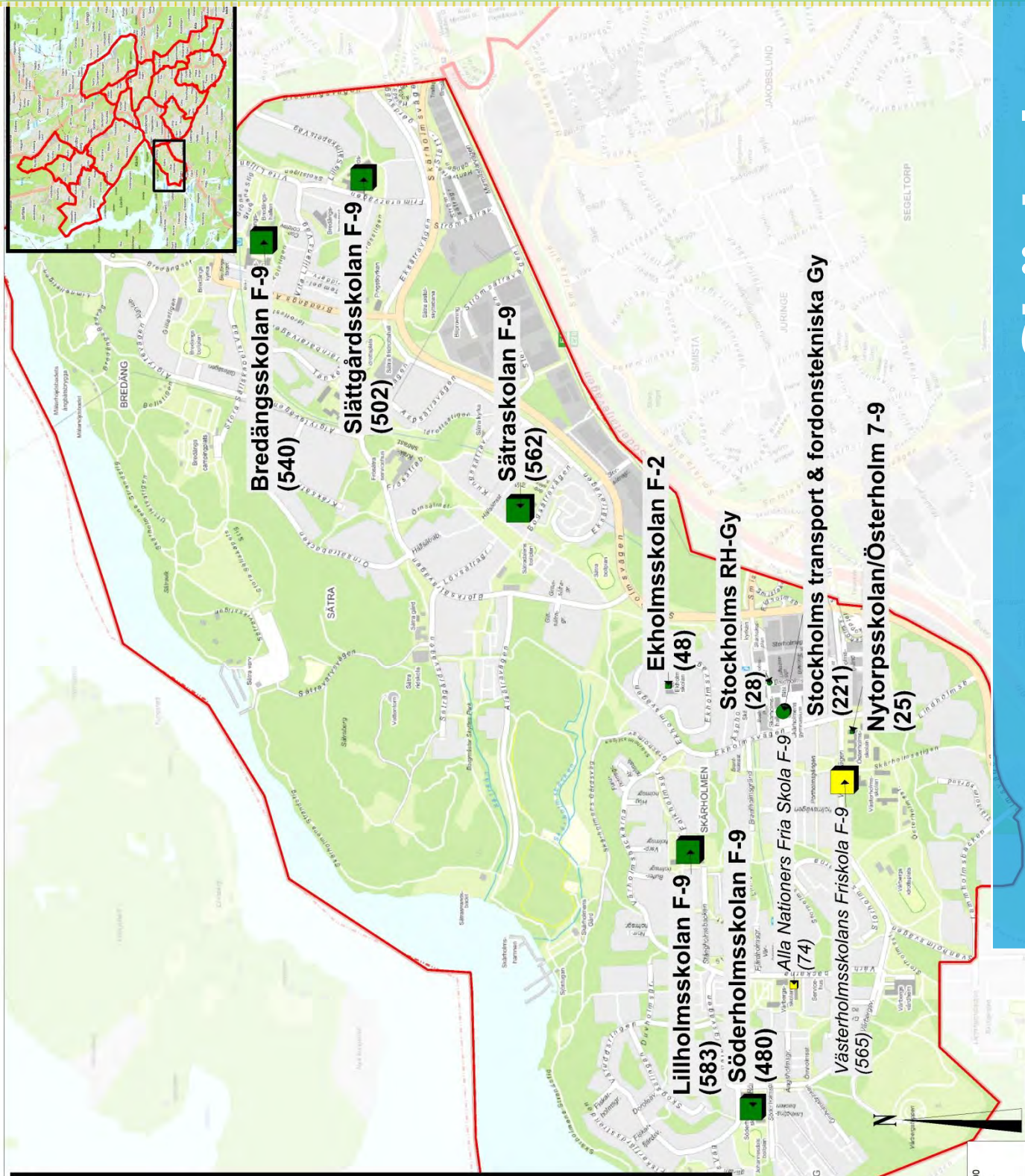

SDO

meter

Skala: 1:19 910

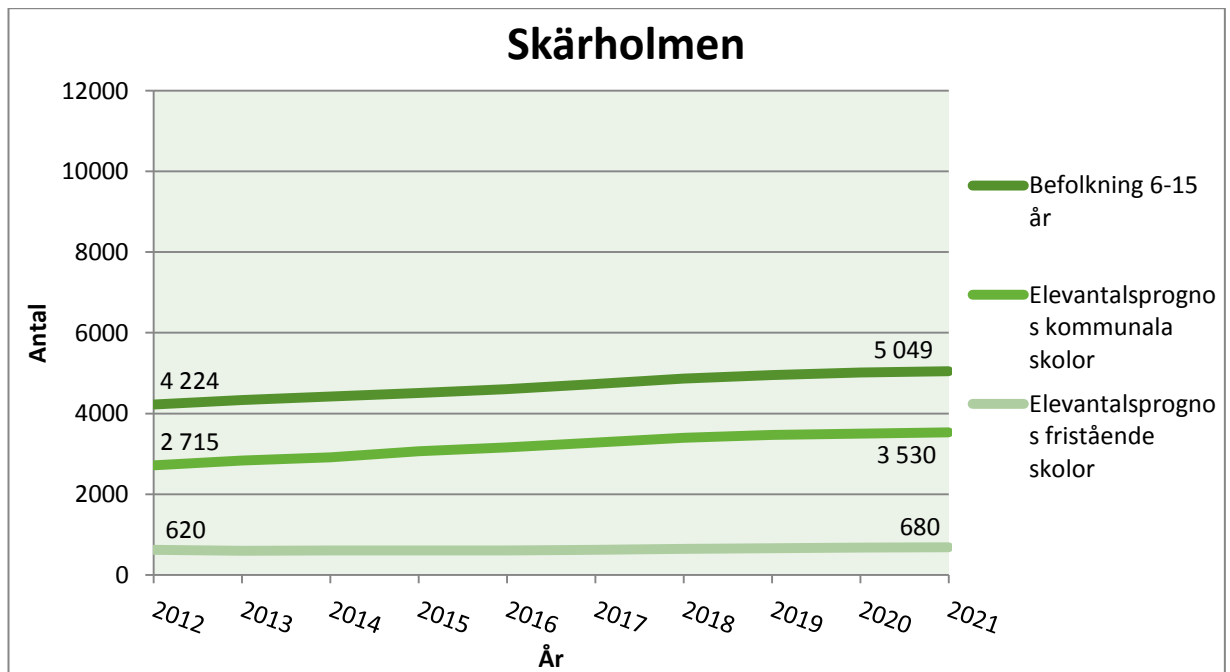

Skärholmen

Så här läser du kartor och diagram:

- Stadsdelsnämndsområdeskartan redovisar kommunala skolors elevantal exklusive särskola men inklusive elever från andra kommuner. Redovisningen av fristående skolor omfattar endast elever boende i Stockholms stad. De fristående skolornas verkliga elevantal är därför normalt högre än vad som redovisas på kartan.
- Befolkningsprognosen bygger på verkligt befolkningsantal 2011 och i diagram beskrivs prognostiserat befolkningsantal 2012-2021. Elevantalsprognoserna i samma diagram bygger på verkligt elevantal september 2012 och beskriver prognostiserat elevantal 2013-2021. Elevantalsprognosen bygger på prognostiserad befolkningsutveckling och en framskrivning av befintliga elevflöden. För mer information se sid 10 "Så här fungerar elevantalsprognosen".
- Kapacitetstabeller redovisar egenregins elevantal exklusive särskola om inget annat anges. Tabellerna innehåller endast friskoleelever boendes i Stockholms stad.
- Under rubriken förändringar i lokalbeståndet finns en tabell som beskriver planeringssituationen för stadsdelsnämndsområdet år 2020 utifrån den kapacitet som planeras finnas i stadsdelsnämndsområdet 2020 med hänsyn till beslut om lokalförändringar. Ny kapacitet läggs in redan efter att nämnden fattat sitt första beslut - inriktningsbeslut. Ytterligare beslut krävs för att en byggnation ska genomföras. I tabellen stäms kapaciteten av mot prognostiserat elevantal. Med SPS avses den utredning som genomfördes våren 2011 "Skolplanering för ett växande Stockholm".

Behovsanalys

Figur 22:1: Befolkningsprognos och elevantalsprognoser. Prognosen för fristående skolor avser Stockholms elever i fristående skolor i Stockholm.

Befolkningen i åldrarna 6-15 år beräknas öka med cirka 800 personer fram till år 2021. Det är främst i områdena Bredäng och Sättra som befolkningen ökar, med 160 respektive 182 barn.

Kapacitet

Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Bredängsskolan	F-9	540	11 894		Alla Nationers Fria Skola	F-9	74
Ekholmsskolan	F-2	48	666	300	Västerholms- skolans Friskola	F-9	565
Lillholmsskolan	F-9	583	6 012	1 559			
Slättgårdsskolan	F-9	502	5 320	1 419			
Sätterskolan	F-9	562	9 349				
Söderholmsskolan	F-9	480	3 713	878			
Kommunal totalt		2 715	36 954	4 156	Fristående totalt		639
Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Stockholms RH- gymnasium inklusive tomställda lokaler (exklusive elevhem)	GY	28	10 929				
Stockholms Transport- och fordonstekniska gymnasium	GY	221	8 622				
Kommunal totalt		249	19 551		Fristående totalt		0

Figur 22:2: Fristående samt kommunala grund- och gymnasieskolor inom stadsdelsnämndsområdet med årskurser, elevantal samt kvm för permanenta och tillfälliga lokaler.

Till hösten 2013 etablerar sig troligen Internationella Engelska skolan i stadsdelsnämndsområdet. Skolan kommer antagligen att locka till sig elever från området vilket får konsekvenser för de kommunala skolorna i området. Huvudmannen för skolan har uppgett att de har en kapacitet för 704 elever i årskurs 4-9.

Förändringar i lokalbeståndet

Skärholmen år 2020	Enl SPS 2010	Enl prog 2011	Enl prog 2012	Förändring SPS och prog 2012
Kapacitet	2900	2900	2900	0
Prognostiserat elevantal	3066	3106	3501	435
Beräknat kapacitetsunderskott/ överskott	-166	-206	-601	

Figur 22:3: Lokalkapacitet mot prognostiserat elevantal år 2020 enligt prognoser 2010, 2011 och 2012. Negativ siffra i den nedersta kolumnen innebär ett kapacitetsunderskott år 2020.

Under planeringsperioden har området som helhet inget behov av mer lokaler. En stor del av skolkapaciteten finns dock i lokaler med tillfälligt bygglov samt i externa lokaler. Under planeringsperioden ska det tas fram en plan för avveckling av dessa lokaler till förmån för permanenta lösningar.

Med mindre verksamhetsanpassningar bedöms kapaciteten kunna ökas på Bredängsskolan. Till hösten 2013 ska grundsärskola för årskurs 7-9 etableras på skolan. Verksamheten kan komma att expandera om behov finns.

Slättgårdsskolan har en del av sin kapacitet i paviljonger med tillfälligt bygglov. En plan för paviljongavveckling ska tas fram under planeringsperioden.

Södra Skärholmen

Årskurserna 7-9 vid Lillholmsskolan och Söderholmsskolan saknar lämpliga lokaler för sin verksamhet. En stor del av skolverksamheterna finns i paviljonger med tillfälligt bygglov samt i externa lokaler.

Utbildningsförvaltningen bedömer att området behöver en kommunal skola med lokaler lämpade för F-9-verksamhet och utbildningsförvaltningen utreder just nu om Söderholmsskolan med kompletterande byggnation kan vara lämplig för ändamålet. Förhoppningen med en sådan byggnation är att kunna avveckla 6 903 kvm externa lokaler och paviljonger samt att kunna erbjuda lämpliga lokaler för årskurs 7-9. Stadsdelsförvaltningen har visat intresse av lokalerna som kan bli aktuella att lämna. Ett inriktningsärende planeras under perioden.

Lillholmsskolan är Skärholmens största kommunala skola sett till antalet elever. Skolan har mer än en fjärdedel av sina lokaler i paviljonger med tillfälligt bygglov och i externa lokaler. Under planeringsperioden ska en plan för avveckling av dessa lokaler tas fram. Under planeringsperioden ska möjligheten att integrera Ekholmsskolans verksamhet i Lillholmsskolan utredas. Verksamhetsanpassningar av lokalerna kan bli aktuella.

Ekholmsskolan är en annexskola till Lillholmsskolan och har nästan en fjärdedel av sina lokaler i paviljonger med tillfälligt bygglov. Under planeringsperioden ska möjligheten att integrera skolans verksamhet i Lillholmsskolan utredas.

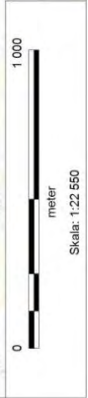
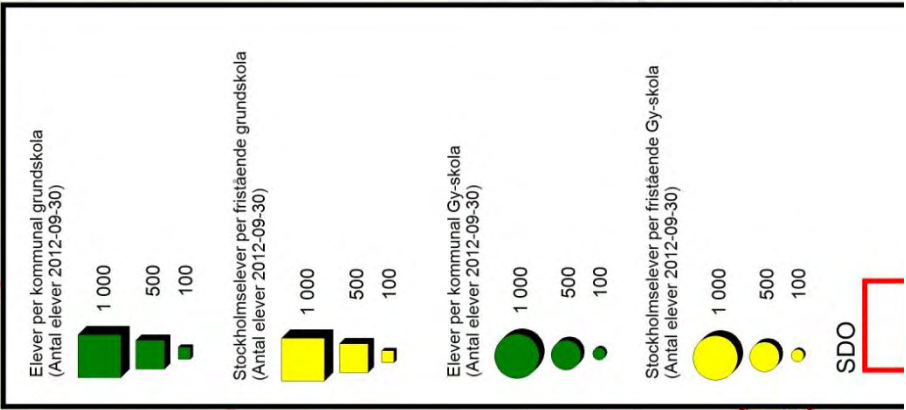
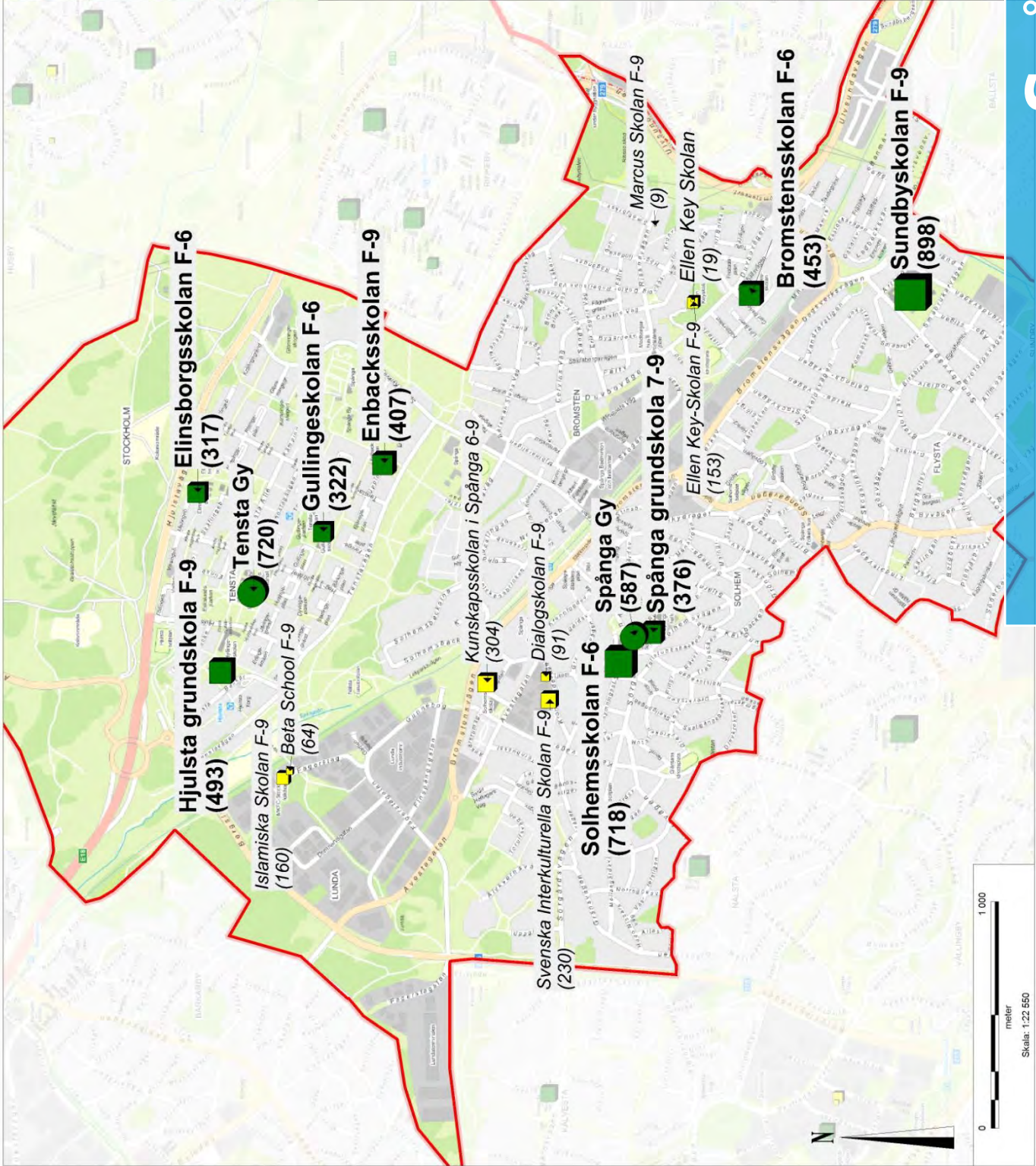
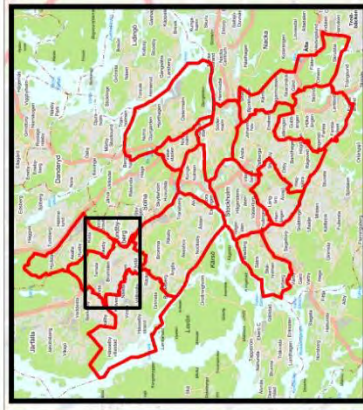
Nästan hälften av Söderholmsskolan finns i paviljonger med tillfälligt bygglov och externa lokaler. Just nu utreds om Söderholmsskolan kan vara lämplig att expandera med kompletterande byggnation vilket skulle kunna möjliggöra omfattande lokalavvecklingar i området.

Nytorpsskolan har ett annex vid Österholmsskolan där det finns behov av att se över skolans organisatoriska hemvist.

Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 2.

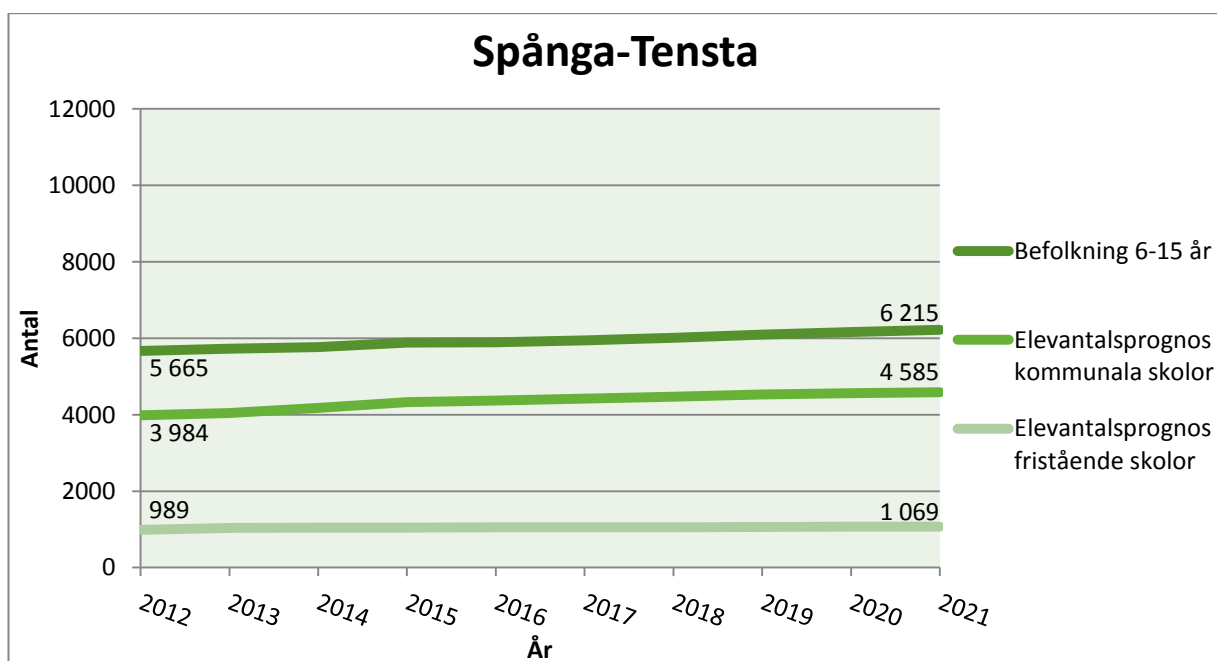

Spånga-Tensta

Så här läser du kartor och diagram:

- Stadsdelsnämndsområdeskartan redovisar kommunala skolors elevantal exklusive särskola men inklusive elever från andra kommuner. Redovisningen av fristående skolor omfattar endast elever boende i Stockholms stad. De fristående skolornas verkliga elevantal är därför normalt högre än vad som redovisas på kartan.
- Befolkningsprognosen bygger på verkligt befolkningsantal 2011 och i diagram beskrivs prognostiserat befolkningsantal 2012-2021. Elevantalsprognoserna i samma diagram bygger på verkligt elevantal september 2012 och beskriver prognostiserat elevantal 2013-2021. Elevantalsprognosen bygger på prognostiserad befolkningsutveckling och en framskrivning av befintliga elevflöden. För mer information se sid 10 "Så här fungerar elevantalsprognosen".
- Kapacitetstabeller redovisar egenregins elevantal exklusive särskola om inget annat anges. Tabellerna innehåller endast friskoleelever boendes i Stockholms stad.
- Under rubriken förändringar i lokalbeståndet finns en tabell som beskriver planeringssituationen för stadsdelsnämndsområdet år 2020 utifrån den kapacitet som planeras finnas i stadsdelsnämndsområdet 2020 med hänsyn till beslut om lokalförändringar. Ny kapacitet läggs in redan efter att nämnden fattat sitt första beslut - inriktningsbeslut. Ytterligare beslut krävs för att en byggnation ska genomföras. I tabellen stäms kapaciteten av mot prognostiserat elevantal. Med SPS avses den utredning som genomfördes våren 2011 "Skolplanering för ett växande Stockholm".

Behovsanalys

Figur 23:1: Befolkningsprognos och elevantalsprognoser. Prognosen för fristående skolor avser Stockholms elever i fristående skolor i Stockholm.

Elevantalsprognosen följer i stort sett befolkningsprognosen under hela perioden. Det beräknas ske en måttlig befolkningsökning av 6-15 åringar i området. Den största delen av denna ökning kan härledas till nybyggnationsprojekt i Bromsten, där 260 barn i åldrarna 6-15 år väntas tillkomma.

Kapacitet

Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Bromstensskolan	F-6	453	5 722		Beta School	F-9	64
Elinsborgsskolan	F-6	317	5 037		Dialogskolan	F-9	91
Enbacksskolan	F-9	407	6 779		Ellen Key-Skolan	F-9	153
Gullingskolan	F-6	322	4 530		Islamiska Skolan	F-9	160
Hjulsta grundskola	F-9	493	7 962		Kunskapsskolan i Spånga	6-9	304
Solhemsskolan	F-6	718	4 504	2531	Marcus Skolan	F-9	9
Spånga grundskola	7-9	376	5 147		Svenska Interkulturella Skolan	F-9	230
Sundbyskolan	F-9	898	12 969	773			
Kommunal totalt		3 984	52 650	3304	Fristående totalt		1 011
<hr/>							
Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Spånga gymnasium	GY	587	6 128		Ellen Key Skolan	GY	19
Ross Tensta gymnasium	GY	720	17 681				
Kommunal totalt		1 307	23 809		Fristående totalt		19

Figur 23:2: Fristående samt kommunala grund- och gymnasieskolor inom stadsdelsnämndsområdet med årskurser, elevantal samt kvm för permanenta och tillfälliga lokaler.

Förändringar i lokalbeståndet

Spånga-Tensta år 2020	Enl SPS 2010	Enl prog 2011	Enl prog 2012	Förändring SPS och prog 2012
Kapacitet	4550	4465	4015	-535
Prognostiserat elevantal	5143	4893	4563	-580
Beräknat kapacitetsunderskott/-överskott	-593	-428	-548	

Figur 23:3: Lokalkapacitet mot prognostiserat elevantal år 2020 enligt prognoser 2010, 2011 och 2012. Negativ siffra i den nedersta kolumnen innebär ett kapacitetsunderskott år 2020.

Trycket är större på skolorna som ligger i Spångadelen av stadsdelsnämndsområdet både av barn från det egna stadsdelsnämndsområdet men också barn från andra stadsdelar. Sedan lokalförsörjningsplanen 2012 har Bussenhuskolan avvecklats vilket genererat en

bättre kapacitetsutnyttjande i Tensta. Vissa lokalavvecklingar bedöms kunna göras eller initieras under planeringsperioden främst i Spånga.

Bromstenskolan har en extern lokal (Ceverins väg 21) som bör integreras i skolan. Skolans kapacitet ska utredas under planeringsperioden.

Enbacksskolan fortsätter att växa mot en tvåparallellig organisation. Expansionen bedöms rymmas i de befintliga lokalerna.

Hjulsta grundskola har en viss särskoleverksamhet. Skolans organisation och geografiska läge gör den lämplig för att expandera särskoleundervisningen. Under planeringsperioden ska det utredas om det finns lämpliga lokaler för detta i skolan.

Solhemsskolan har flera externa lokaler som ska avvecklas men som kan behövas under en period medan byggprojekt på skolan fortfarande pågår. Dessa lokaler är till för att undvika evakuering till paviljonger eller bussning till andra skolor under produktionstiden. Solhemsskolan har nästan 20 procent av sin kapacitet i paviljong med tillfälligt bygglov. Det finns också brister i kök och matsal som behöver åtgärdas. En utredning av skolan kommer att påbörjas under planeringsperioden. Inriktningen är att lösa köksproblematiken och permanenta skolans kapacitet. En mindre expansion av skolan kan bli aktuell.

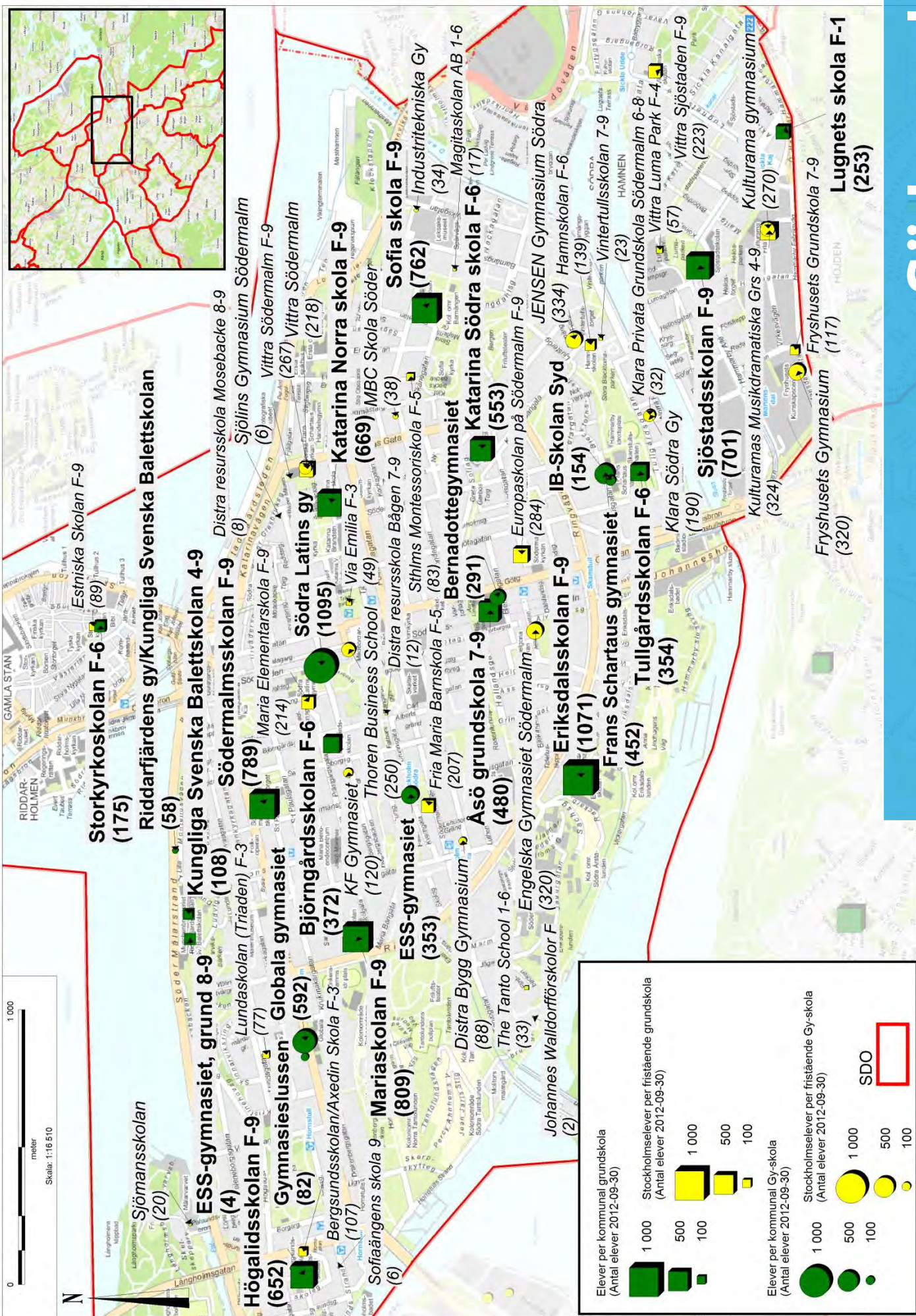
Spånga grundskola ska från hösten 2013 delta i försöksverksamheten med riksrekryterande spetsutbildning i årskurs 7-9. Spetsutbildningen är grundad på att det finns gymnasieutbildning i berörda ämnen på Spånga gymnasium som finns i samma fastighet som grundskolan.

För projektet på Sundbyskolan vars syfte är att permanenta den kapacitet som idag finns i paviljonger på skolan planeras ett inriktningsärende under våren 2013 och ett genomförandeärende under planeringsperioden.

Sundbyskolans annex utökar sin verksamhet till hösten 2013 med två klasser, cirka 55 elever. Under förutsättning av att Mariehällsskolan blir klar på utsatt tid (augusti 2014) ska annexet avvecklas efter vårterminen 2014.

Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 2.

Södermalm

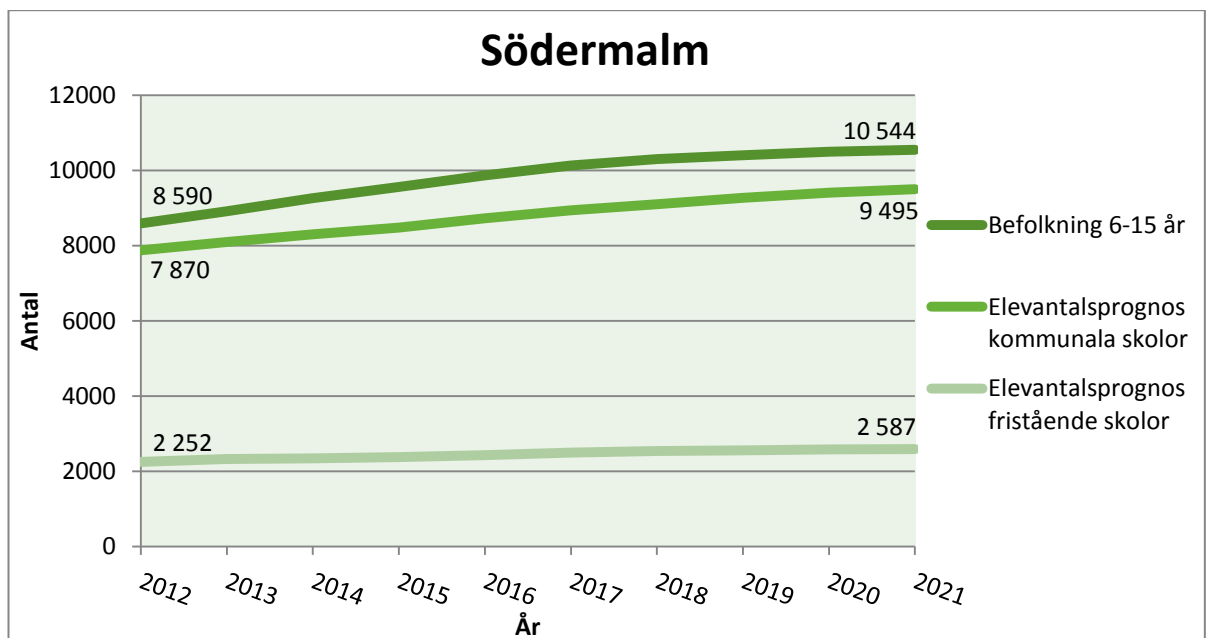

Södermalm

Så här läser du kartor och diagram:

- Stadsdelsnämndsområdeskartan redovisar kommunala skolors elevantal exklusive särskola men inklusive elever från andra kommuner. Redovisningen av fristående skolor omfattar endast elever boende i Stockholms stad. De fristående skolornas verkliga elevantal är därför normalt högre än vad som redovisas på kartan.
- Befolkningsprognosen bygger på verkligt befolkningsantal 2011 och i diagram beskrivs prognostiserat befolkningsantal 2012-2021. Elevantalsprognoserna i samma diagram bygger på verkligt elevantal september 2012 och beskriver prognostiserat elevantal 2013-2021. Elevantalsprognosen bygger på prognostiserad befolkningsutveckling och en framskrivning av befintliga elevflöden. För mer information se sid 10 "Så här fungerar elevantalsprognosen".
- Kapacitetstabeller redovisar egenregins elevantal exklusive särskola om inget annat anges. Tabellerna innehåller endast friskoleelever boendes i Stockholms stad.
- Under rubriken förändringar i lokalbeståndet finns en tabell som beskriver planeringssituationen för stadsdelsnämndsområdet år 2020 utifrån den kapacitet som planeras finnas i stadsdelsnämndsområdet 2020 med hänsyn till beslut om lokalförändringar. Ny kapacitet läggs in redan efter att nämnden fattat sitt första beslut - inriktningsbeslut. Ytterligare beslut krävs för att en byggnation ska genomföras. I tabellen stäms kapaciteten av mot prognostiserat elevantal. Med SPS avses den utredning som genomfördes våren 2011 "Skolplanering för ett växande Stockholm".

Behovsanalys

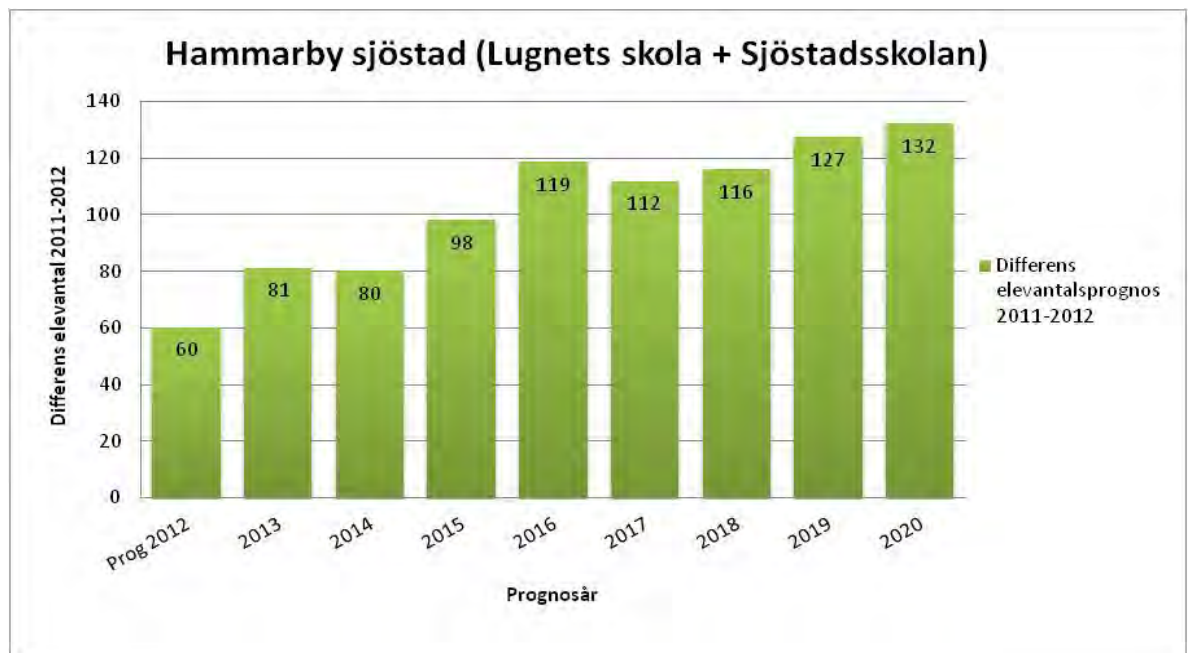

Figur 24:1: Befolkningsprognos och elevantalsprognoser. Prognosen för fristående skolor avser Stockholmselever i fristående skolor i Stockholm.

Befolkningen i åldern 6-15 år beräknas öka med cirka 2 000 personer i stadsdelsnämndsområdet fram till år 2021. Den överlägset största ökningen står Sjöstaden för, där 655 barn i åldrarna 6-15 förväntas tillkomma fram till år 2021.

I Sjöstaden är differensen mellan elevantalsprognos 2011 och 2012 markant. I elevantalsprognos 2012 har det skett en rejäl ökning av det förväntade antalet elever i området mot föregående års prognos.

Totalt tillkommer cirka 1 900 elever i kommunala och fristående skolor till år 2021 enligt elevantalsprognos 2012.

Figur 24:2: Differensen mellan elevantalsprognos 2011 och 2012 i antal prognostiserade elever i grundskola

Kapacitet

Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Björngårdsskolan	F-6	372	5154		Bergsundsskolan /Axedin Skola	F-3	107
Eriksdalsskolan	F-9	1 071	25 346		Distra resursskola Bågen	7-9	12
Högalidsskolan	F-9	652	11 505	180	Distra resursskola Mosebacke	8-9	8

International School of the Stockholm Region	1-9	122			Distra Skola City	8-9	2
Katarina Norra skola	F-9	669	7 702		Estniska Skolan	F-9	89
Katarina Södra skola	F-6	553	7 417		Europaskolan på Södermalm	F-9	284
Kungliga Svenska Balettskolan	4-9	108	3 983		Fria Maria Barnskola	F-5	207
Lugnets skola	F-1	253		2720	Fryshusets Grundskola	7-9	117
Mariaskolan	F-9	809	10 893		Hamnskolan	F-6	139
Sofia skola	F-9	762	13 347		Johannes Walldorfförskolor	F	2
Storkyrkoskolan	F-6	175	3 252		Klara Privata Grundskola Södermalm	6-8	32
Södermalmsskolan	F-9	789	10 244		Kulturamas Musikdramatiska Grs	4-9	324
Tullgårdsskolan	F-6	354	4 211		Lundaskolan (Triaden)	F-3	77
Åsö grundskola	7-9	480	7 533		Magelungen Utveckling	5-9	32
Sjöstadsskolan	F-9	701	9 833		Magitaskolan AB	1-6	17
					Maria Elementarskola	F-9	214
					Sofiaängens skola	9	6
					Stockholms Montessoriskola	F-5	83
					The Tanto School	1-6	33
					Via Emilia	F-3	49
					Vintertullsskolan	7-9	23
					Vittra Luma Park	F-4	57
					Vittra Sjöstaden	F-9	223
					Vittra Södermalm	F-9	267
					Distra Skola Syd Ny	7-9	26
Kommunal totalt		7 870	120 420	2 900	Fristående totalt		2430
Kommunal	ÅK	Elever	m² Permanent	m² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Bernadotttegymnasiet	GY	291	2 353		Distra Bygg Gymnasium	GY	88
ESS-gymnasiet	GY	353*	1 929		Engelska Gymnasiet	GY	320

					Södermalm		
Frans Schartaus gymnasium	GY	452	4 343		Fryshusets Gymnasium	GY	320
Globala gymnasiet	GY	592	6 386		Industri tekniska Gymnasiet	GY	34
Gymnasieslussen	GY	82	387		JENSEN Gymnasium Södra	GY	334
Riddarfjärdens gymnasium/Kungliga Svenska Balettskolan	GY	58	2 640		KF Gymnasiet	GY	120
Södra Latins gymnasium	GY	1 095	11 677		Klara Södra Gymnasium Stockholm	GY	190
IB-skolan syd/ISSR	GY	154	1 690		Kulturama gymnasium	GY	270
					MBC Skola Söder	GY	38
					Sjölin's Gymnasium Södermalm	GY	6
					Sjömansskolan	GY	20
					Thoren Business School Stockholm	GY	250
					Vittra Södermalm	GY	218
Kommunal totalt		3077	31 405		Fristående totalt		2 208

Figur 24:3: Fristående samt kommunala grund- och gymnasieskolor inom stadsdelsnämndsområdet med årskurser, elevantal samt kvm för permanenta och tillfälliga lokaler. *ESS avser ESS totala elevantal i staden.

Södermalm är väl försett med fristående skolor och till de större hör Vittra Södermalm, Europaskolan på Södermalm, Fria Maria Barnskola, Kulturamas Musikdramatiska grundskola, Maria Elementarskola samt Vittra Sjöstaden. Andelen elever i dessa skolor som kommer från Södermalm pendlar mellan 31 och 93 procent. Andelen elever i Vittra Sjöstaden som kommer från Sjöstaden uppgår till 51 procent. Det finns också ett antal större fristående gymnasieskolor, Kulturamas gymnasium, Fryshusets gymnasium, JENSEN Gymnasium Södra, Thoren Business School samt Engelska gymnasiet Södermalm.

Förändringar i lokalbeståndet

Södermalm år 2020	Enl SPS 2010	Enl prog 2011	Enl prog 2012	Förändring SPS och prog 2012
Kapacitet	8261	8375	8375	114
Prognostiserat elevantal	8904	9087	9405	501
Beräknat kapacitetsunderskott/- överskott	-643	-712	-1030	

Figur 24:4: Lokalkapacitet mot prognostiserat elevantal år 2020 enligt prognoser 2010, 2011 och 2012. Negativ siffra i den nedersta kolumnen innebär ett kapacitetsunderskott år 2020.

Under planeringsperioden har området, sett i sin helhet, tillräckligt med lokalkapacitet. Området får däremot en ansträngd lokalsituation genom att kapaciteten inte är jämt fördelad. Det finns också underskott i Sjöstaden om alla yngre barn ska kunna erbjudas en skola i just Sjöstaden. Planeringsförutsättningarna för Sjöstaden är liknande de för området Årstadal, Liljeholmen och det innebär att området är sårbart för varje förändring i skolornas antagningsmönster och varje större bostadsexploatering får stora konsekvenser för möjligheterna att göra en tillförlitlig lokalplanering över sikt.

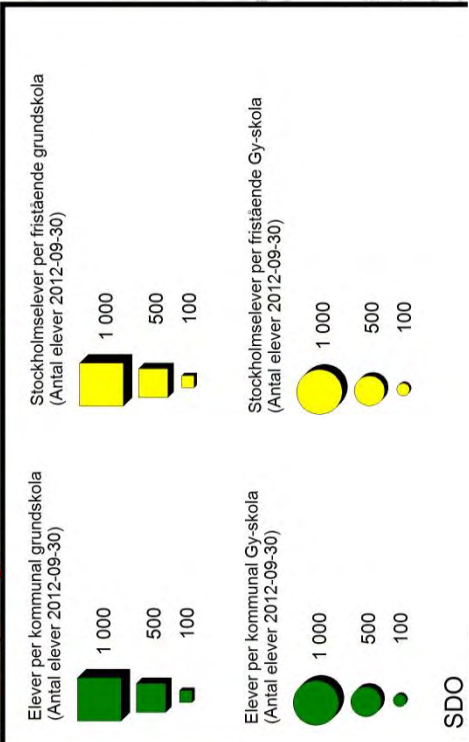
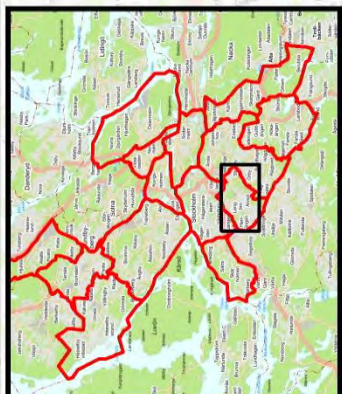
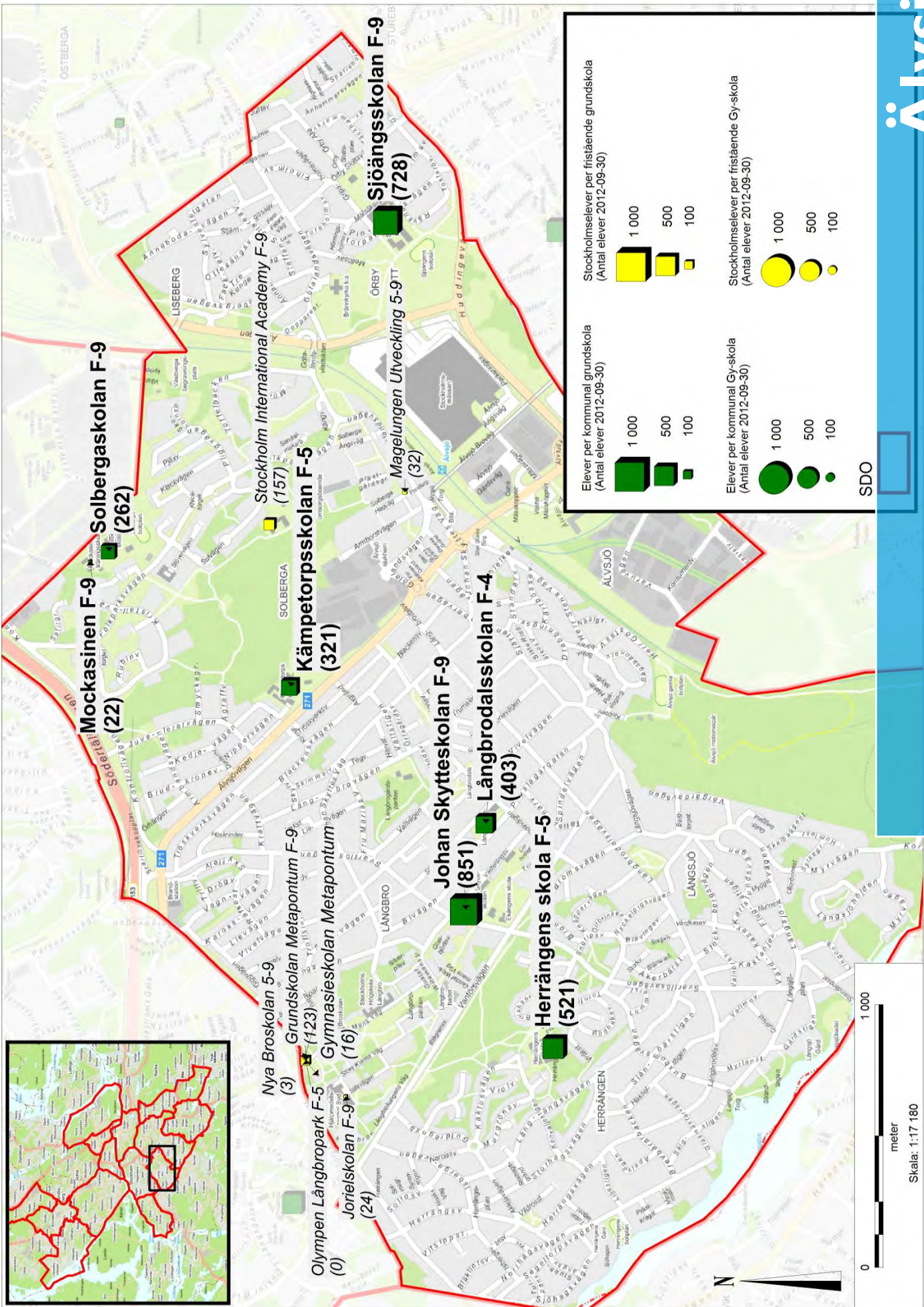
Sjöstaden kommer att kunna hantera intaget till F-klass 2013 och 2014. Däremot är bedömningen utifrån idag kända faktorer att området kommer att sakna möjlighet att ta emot alla i befintligt lokalbestånd hösten 2015. Under åren därefter behöver tillskott av ytterligare lokaler. Från hösten 2019⁴ behövs ny kapacitet motsvarande omkring 20 nya klassrum för att kunna hantera områdets hela behov. Lokalerna i nya Lugnets skola, som tas i bruk i januari 2014, kommer att vara fyllda inom en period av 2-3 år. Utredning tillsammans med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret påbörjas omgående. En tänkbar lösning för boende i de delar av Mårtensdal som nu iordningställs är att bygga ut Tullgårdsskolan. En förutsättning för utbyggnaden är att det bedöms rimligt att eleverna rör sig över vattnet. Utbyggnaden av Tullgårdsskolan kan endast lösa del av Sjöstadens kapacitetsbehov.

Tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen har förvaltningen inlett ett samarbete för att under planeringsperioden närmare utreda möjligheterna att från hösten 2015 tillföra Åsö grundskola mer kapacitet. I den längre planeringen är denna kapacitetsökning avsedd för Sjöstadens behov av elevplatser för årskurs 7-9.

Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 2.

⁴ 2019 löper hyreskontraktet för Lugnets skolas tillfälliga lokalerna på Hammarby fabriksväg ut och kan inte förlängas till följd av regler kring tillfälliga bygglov.

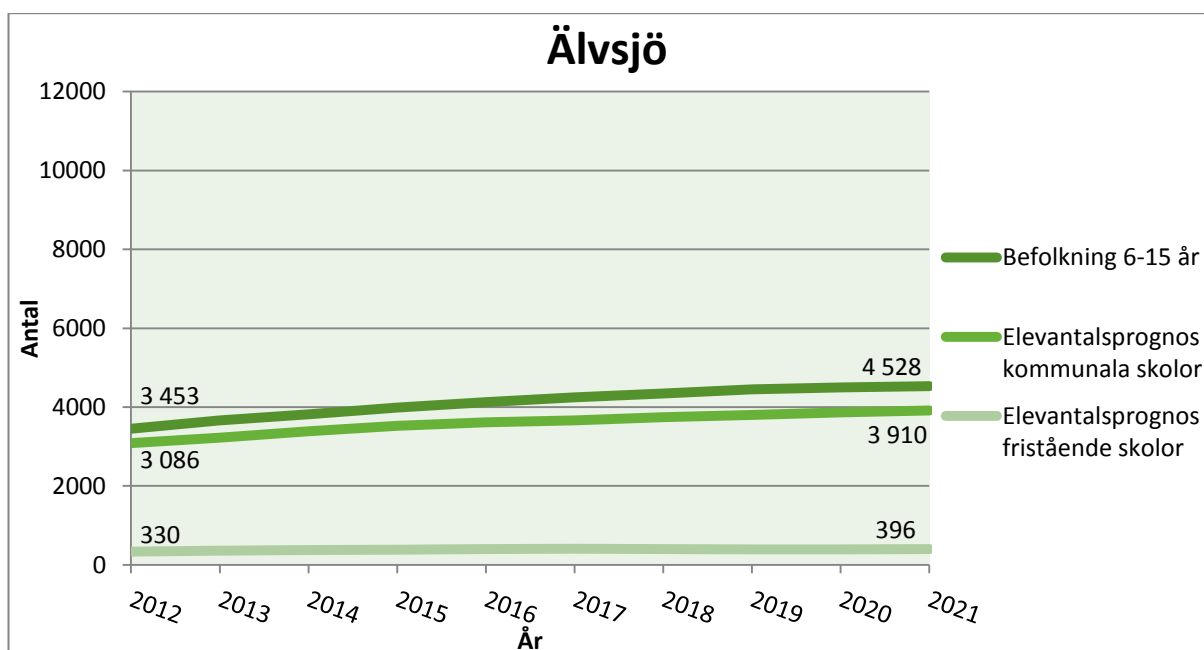
Skala: 1:17 180

Älvsjö

Så här läser du kartor och diagram:

- Stadsdelsnämndsområdeskartan redovisar kommunala skolors elevantal exklusive särskola men inklusive elever från andra kommuner. Redovisningen av fristående skolor omfattar endast elever boende i Stockholms stad. De fristående skolornas verkliga elevantal är därför normalt högre än vad som redovisas på kartan.
- Befolkningsprognosen bygger på verkligt befolkningsantal 2011 och i diagram beskrivs prognostiserat befolkningsantal 2012-2021. Elevantalsprognoserna i samma diagram bygger på verkligt elevantal september 2012 och beskriver prognostiserat elevantal 2013-2021. Elevantalsprognosen bygger på prognostiserad befolkningsutveckling och en framskrivning av befintliga elevflöden. För mer information se sid 10 "Så här fungerar elevantalsprognosen".
- Kapacitetstabeller redovisar egenregins elevantal exklusive särskola om inget annat anges. Tabellerna innehåller endast friskoleelever boendes i Stockholms stad.
- Under rubriken förändringar i lokalbeståndet finns en tabell som beskriver planeringssituationen för stadsdelsnämndsområdet år 2020 utifrån den kapacitet som planeras finnas i stadsdelsnämndsområdet 2020 med hänsyn till beslut om lokalförändringar. Ny kapacitet läggs in redan efter att nämnden fattat sitt första beslut - inriktningsbeslut. Ytterligare beslut krävs för att en byggnation ska genomföras. I tabellen stäms kapaciteten av mot prognostiserat elevantal. Med SPS avses den utredning som genomfördes våren 2011 "Skolplanering för ett växande Stockholm".

Behovsanalys

Figur 25:1: Befolkningsprognos och elevantalsprognoser. Prognosen för fristående skolor avser Stockholmselever i fristående skolor i Stockholm.

Fram till år 2021 beräknas cirka 1 100 barn i åldrarna 6-15 år tillkomma i stadsdelsnämndsområdet. Detta beror till största del på nybyggnation vid Älvsjö station och i Solberga, där befolkningen i åldrarna 6-15 år ökar med 308 respektive 227 personer.

Kapacitet

Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Broskolan	F-7	11			Grundskolan Metapontum	F-9	123
Herrängens skola	F-5	521	6 095		Gullvivaskolan	F-5	18
Johan Skytteskolan	F-9	851	9 867		Jorielskolan	F-9	24
Kämpetorpsskolan	F-5	321	5 290		Nya Broskolan	5-9	3
Långbrodalsskolan	F-4	403	4 873		Olympen Långbro Park grundskola	F-5	49
Mockasinen	F-9	22	1 170		Stockholm International Academy	F-9	157
Sjöängsskolan	F-9	728	9 586				
Solbergaskolan	F-9	262	9 303				
Kommunal totalt		3 119	46 184		Fristående totalt		374
Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
					Gymnasieskolan Metapontum	GY	16
Kommunal totalt					Fristående totalt		16

Figur 25:2: Fristående samt kommunala grund- och gymnasieskolor inom stadsdelsnämndsområdet med årskurser, elevantal samt kvm för permanenta och tillfälliga lokaler.

Förändringar i lokalbeståndet

Älvsjö år 2020	Enl SPS 2010	Enl prog 2011	Enl prog 2012	Förändring SPS och prog 2012
Kapacitet	3461	3701	4040	579
Prognostiserat elevantal	3829	3934	3866	37
Beräknat kapacitetsunderskott/ överskott	-368	-233	174	

Figur 25:3: Lokalkapacitet mot prognostiserat elevantal år 2020 enligt prognoser 2010, 2011 och 2012. Negativ siffra i den nedersta kolumnen innebär ett kapacitetsunderskott år 2020.

I Södra Älvsjö är trycket betydligt större på skolorna än i andra delar av Älvsjö. Planeringen i Södra Älvsjö försvåras av de olika expansionsprojekten som pågår på flera

av skolorna. Vid Älvsjö station (Kabelverket) pågår flera nybyggnadsprojekt av bostäder. I dagsläget är det svårt att förutse hur dessa kommer att påverka skolorna.

Sedan lokalförsörjningsplanen 2012 har inriktningsärenden för Herrängens skola och Kämpetorpsskolan tagits. Genomförandebeslut för Herrängens skola och Långbrodalsskolan planeras till 2013 och för Kämpetorp till 2014. Vissa lokalavvecklingar bedöms kunna göras eller initieras under perioden.

Sjöängsskolans lokaler för idrott är en trång sektor och under planeringsperioden ska en expansion av dessa lokaler utredas.

Verksamheten i Solbergaskolans hus H ska integreras i skolan till hösten 2014. Planering av detta startar under 2013-2014. Skolans kök är i behov av ombyggnation. Ett inriktningsärende kommer 2013-2014 och renovering startar under planeringsperioden.

Södra Älvsjö

Ett genomförandeärende för Herrängens skola planeras till slutet av 2013, byggstart till 2014 och färdigställande 2015. Även kök och idrottslokaler ska anpassas efter det utökade elevantalet. Ombyggnationen kan kräva evakuering under byggtiden.

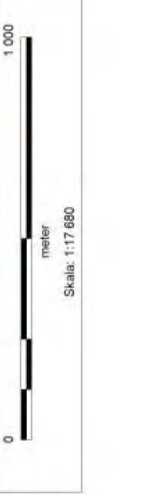
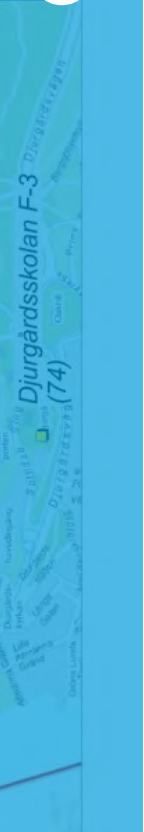
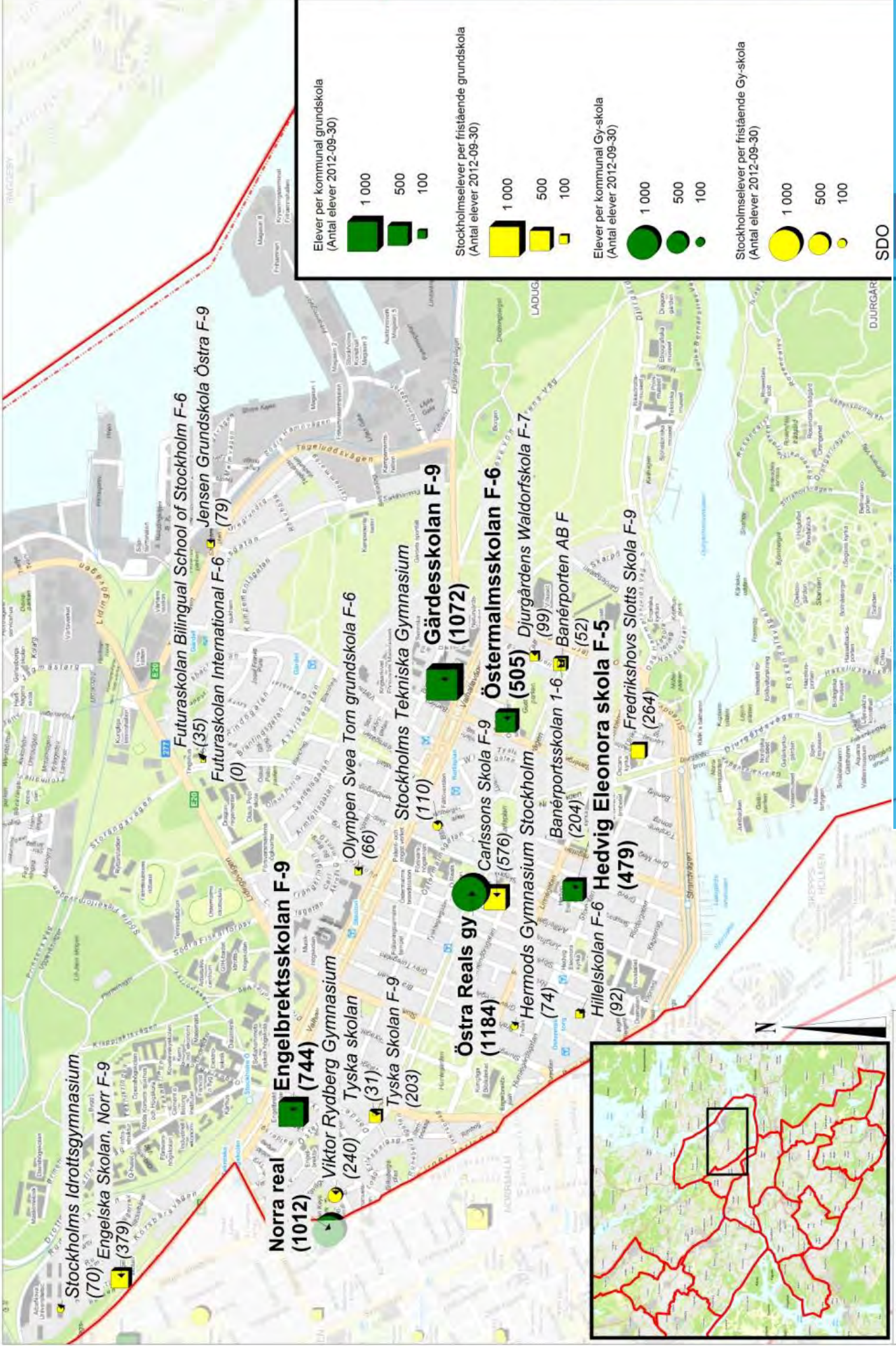
Under ombyggnationerna på skolorna i närområdet kommer Johan Skytteskolan att fungera som evakueringskola. Skolan ska därför ha kvar sin befintliga paviljongkapacitet men det behöver även tillskapas cirka åtta ytterligare klassrum i paviljonger för evakueringen av främst Långbrodalsskolan.

Det ska under planeringsperioden utredas hur Johan Skytteskolan ska användas efter expansionen av Kämpetorpsskolan. Om det krävs om- och tillbyggnad som leder till behov av evakuering är målet att ett sådant byggprojekt ska utnyttja paviljongkapaciteten.

Kämpetorpsskolan ska expandera kraftigt till en treparallellig F-6-skola och femparallellig 7-9-skola med plats för 1 050 elever. Ett genomförandeärende planeras till 2014, byggstart till 2015 och färdigställande 2017. Projektet sker i nära samarbete med Älvsjö stadsdelsförvaltning och Idrottsförvaltningen. Byggnationen bedöms i dagsläget inte kräva någon evakuering.

Långbrodalsskolan ska expandera till en treparallellig F-6. Ett genomförandeärende planeras till slutet 2013, byggstart till 2014 och färdigställande 2016. Även kök och idrottslokaler ska anpassas efter det utökade elevantalet. Efter ombyggnationen ska skolan avveckla sin externa lokal på Vivelvägen. Det kommer att behövas omfattande evakueringar under byggperioden.

Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 2.

Diurgårdsskolan F-3 (74)

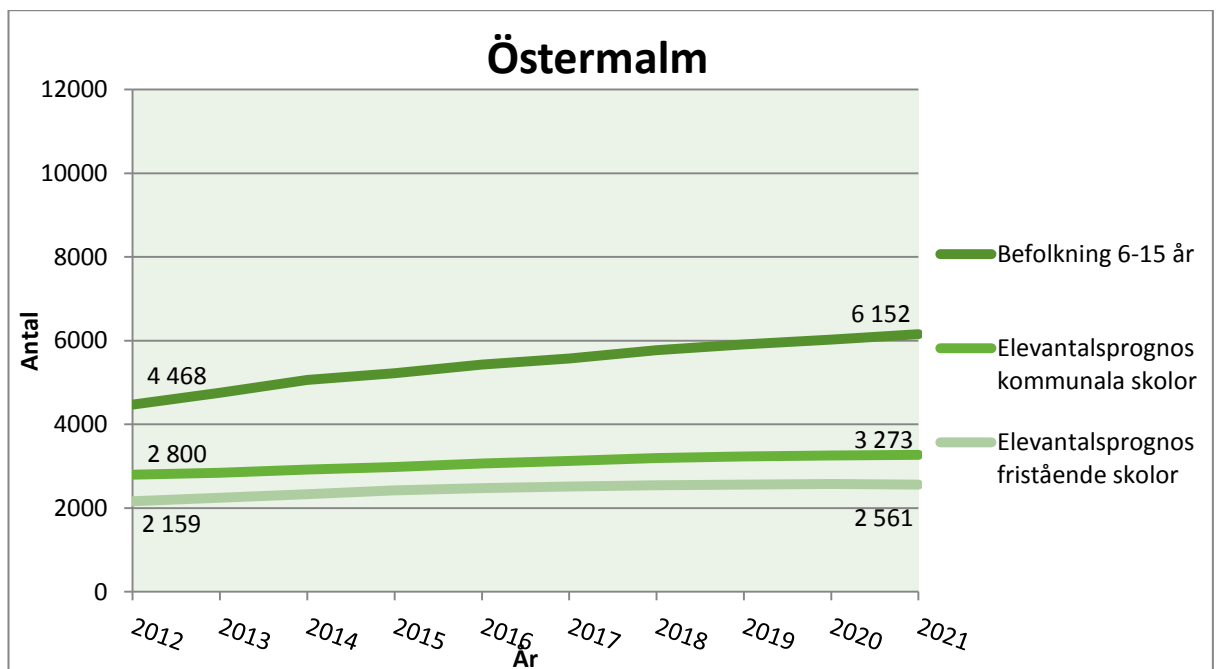

Östermalm

Så här läser du kartor och diagram:

- Stadsdelsnämndsområdeskartan redovisar kommunala skolors elevantal exklusive särskola men inklusive elever från andra kommuner. Redovisningen av fristående skolor omfattar endast elever boende i Stockholms stad. De fristående skolornas verkliga elevantal är därför normalt högre än vad som redovisas på kartan.
- Befolkningsprognosen bygger på verkligt befolkningsantal 2011 och i diagram beskrivs prognostiserat befolkningsantal 2012-2021. Elevantalsprognoserna i samma diagram bygger på verkligt elevantal september 2012 och beskriver prognostiserat elevantal 2013-2021. Elevantalsprognosen bygger på prognostiserad befolkningsutveckling och en framskrivning av befintliga elevflöden. För mer information se sid 10 "Så här fungerar elevantalsprognosen".
- Kapacitetstabeller redovisar egenregins elevantal exklusive särskola om inget annat anges. Tabellerna innehåller endast friskoleelever boendes i Stockholms stad.
- Under rubriken förändringar i lokalbeståndet finns en tabell som beskriver planeringssituationen för stadsdelsnämndsområdet år 2020 utifrån den kapacitet som planeras finnas i stadsdelsnämndsområdet 2020 med hänsyn till beslut om lokalförändringar. Ny kapacitet läggs in redan efter att nämnden fattat sitt första beslut - inriktningsbeslut. Ytterligare beslut krävs för att en byggnation ska genomföras. I tabellen stäms kapaciteten av mot prognostiserat elevantal. Med SPS avses den utredning som genomfördes våren 2011 "Skolplanering för ett växande Stockholm".

Behovsanalys

Figur 26:1: Befolkningsprognos och elevantalsprognoser. Prognosen för fristående skolor avser Stockholmselever i fristående skolor i Stockholm.

Befolkningsprognoskurvan avviker relativt kraftigt från den kommunala elevantalsprognoskurvan över tid. Detta förklaras till stor del av en hög andel elever i fristående skolor samt ett större antal nollområden som inte är inkluderade i elevantalsprognosen 2012. Dessa områden återfinns vid Norra Djurgårdsstaden samt vid Albano. Här bedöms det totalt tillkomma cirka 800 barn i åldrarna 6-15 år.

Enligt befolkningsprognosen kommer befolkningen i stadsdelsnämndsområdet att öka kraftigt i åldrarna 6-15 år fram till år 2021. Totalt beräknas 1 700 personer tillkomma.

Kapacitet

Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Engelbrektskolan	F-9	744	12 973	6357	Banérporten AB	F	52
Gärdesskolan	F-9	1 072	4 642	1715	Banérportsskolan	1-6	204
Hedvig Eleonora skola	F-5	479	6 043		Carlssons Skola	F-9	576
Östermalmsskolan	F-6	505	5 151		Djurgårdens Waldorfskola	F-7	99
					Djurgårdsskolan	F-3	74
					Engelska Skolan, Norr	F-9	379
					Fredrikshovs Slotts Skola	F-9	264
					Hillelskolan	F-6	92
					Jensen Grundskola Östra	F-9	79
					Olympen Svea Torn grundskola	F-6	66
					Tyska Skolan	F-9	203
Kommunal totalt		2 800	28 809	8 072	Fristående totalt		2 088
Kommunal	ÅK	Elever	m ² Permanent	m ² Tillfälliga	Fristående	ÅK	Elever
Östra Reals gymnasium	GY	1 184	11 297		Hermods Gymnasium Stockholm	GY	74
					Stockholms Idrottsgymnasium	GY	70
					Stockholms Tekniska Gymnasium	GY	110
					Tyska skolan	GY	31
					Viktor Rydberg Gymnasium Jarlaplan	GY	240
Kommunal totalt		1 184	11 297		Fristående totalt		525

Figur 26:2: Fristående samt kommunala grund- och gymnasieskolor inom stadsdelsområdet med årskurser, elevantal samt kvm för permanenta och tillfälliga lokaler.

Fredrikshovs slotts skola planerar att till hösten 2013 starta en systerskola i före detta Manillaskolans lokaler på Djurgården. De avser att starta med 200 elever i F-6 för att därefter utöka med 7-9 och ett totalt elevantal om 500 elever. Skolan räknar med elever från Östermalm och Lidingö.

Förändringar i lokalbeståndet

Östermalm år 2020	Enl SPS 2010	Enl prog 2011	Enl prog 2012	Förändring SPS och prog 2012
Kapacitet	3290	3290	3280	-10
Prognostiserat elevantal	3367	3062	3254	-113
Beräknat kapacitetsunderskott/ överskott	-77	228	26	

Figur 26:3: Lokalkapacitet mot prognostiserat elevantal år 2020 enligt prognoser 2010, 2011 och 2012. Negativ siffra i den nedersta kolumnen innebär ett kapacitetsunderskott år 2020.

Elevantalsutvecklingen har varit kraftigare än förutspått. Nybyggnadsområdet Norra Djurgårdsstaden finns ännu bara delvis med i prognoserna och här ökar sannolikt antalet barn och elever i prognoserna under planeringsperioden. Det finns därför flera osäkerhetsfaktorer kring elevantalsutvecklingen på Östermalm.

Stadsdelsnämndsområdet som helhet bedöms dock inte få några kapacitetsproblem under planeringsperioden men på längre sikt finns det potentiella kapacitetsproblem i Hjorthagen-Norra Djurgårdstaden.

Engelbrettskolan flyttar tillbaka till sina egna lokaler till hösten 2013 och projektet avslutas i och med detta. Skolan har en extern lokal på Uggelviksgatan 5 och planering för avvecklingen av den påbörjas under perioden.

Gärdesskolorna bedöms inte få någon kapacitetsbrist under planeringsperioden. Skolan har särskoleverksamhet och dess organisation och geografiska läge gör den lämplig för att expandera verksamheten. Under planeringsperioden ska det utredas om det finns lämpliga lokaler för detta i skolan.

Gärdesskolan har under Engelbrettskolans ombyggnation varit evakueringsskola för en del elever. En del av den kapaciteten har funnits i paviljonger som nu ska avvecklas då det inte finns något konkret behov av lokalerna varken för utbildningsförvaltningen eller för stadsdelsförvaltningen.

Hjorthagens skola, del av Gärdesskolan, kommer under byggnationen av en ny skola i Norra Djurgårdsstaden att kunna ge plats åt elever från området. Detta är tänkt att ske med hjälp av paviljonger som ska sättas upp successivt efter behov. Totalt kan paviljongerna generera ytterligare 250 skolplatser till de 140 platser skolan har idag.

Norra Djurgårdsstaden

Det är mycket svårt att förutse hur stort behovet av skolplatser kommer att vara vid olika tidpunkter men initialt kommer elever hänvisas till Hjorthagens skola i de lägre årskurserna och till Gärdesskolan högre årskurserna.

Det planeras för en kommunal skola i Norra Djurgårdsstaden som inledningsvis kommer att vara för 760 elever i årskurserna F-6. Skolan ska med små medel kunna ställas om till en F-9-skola för 840 elever och skolan ska även innehålla fyra avdelningar förskola. Tillsammans med den tillfälliga etableringen på Hjorthagens skola bedöms behovet av skolplatser för området kunna tillgodoses. Inriktningsärende om skolan planeras till 2013.

Se även förteckning över byggnadsprojekt, bilaga 2.

Bilagor:

1. Förskoleklassintag 2014
2. Förteckning över byggnadsprojekt
3. Funktionsprogram för grundskola